

1	Innholdsfortegnelse	
2	Innholdsfortegnelse	1
3	DEMOKRATI	4
4	Valgordningen.....	4
5	Folkeavstemninger	4
6	Likestilling	4
7	Fylkeskommunen/regioner.....	5
8	Fylkesmannsembetet.....	5
9	Kommunen	5
10	MARKEDSØKONOMI	7
11	Finanspolitikk og pengepolitikk	7
12	Næringsliv.....	8
13	Små og mellomstore bedrifter	9
14	IKT	9
15	Nyskaping og gründerpolitikk	9
16	Skatter og avgifter.....	10
17	Bedriftsbeskatning	10
18	Avgifter	11
19	Et organisert arbeidsliv	11
20	Subsidier og overføringer.....	12
21	Verdiskaping.....	12
22	Fiskeri.....	13
23	Oppdrett.....	14
24	Sjøpattedyr	14
25	Landbruk.....	14
26	Maritim sektor	15
27	Handels- og servicenæringer	16
28	Reiselivsnæringen	16
29	Alkohol og tobakk	16
30	ENERGI	18
31	Vannkraft	18
32	Alternative energikilder	18
33	Kjernekraft	19
34	Fossile energikilder	19
35	Petroleumsvirksomheten	19
36	MILJØ	21
37	Naturvern og friluftsliv	21
38	Rovdyr, jakt og fangst	21
39	Forurensing og utslipp	22
40	Klima	23
41	Ressursforvaltning	23
42	TRYGGHET FOR LIV OG EIENDOM	25
43	Politiet.....	25
44	Påtalemyndigheten	26
45	Domstolene	26
46	Fengsel og kriminalomsorg	27
47	Forebyggende arbeid.....	27
48	Pårørende og offeromsorg.....	28
49	NORGE OG VERDEN	29
50	Utviklingspolitikk	29
51	Menneskerettigheter	30
52	Norge og Europa	31
53	Nordområdene.....	31
54	Innvandringspolitikk	32

1	Sosiale ytelser	32
2	Familiegjenforening	33
3	Arbeidsinnvandring	33
4	Flyktninger	33
5	Asylsøkere	33
6	Integrering	34
7	Nordmenn i utlandet	35
8	FORSVAR OG SIKKERHET	36
9	Alliansepolitikk – NATO	36
10	Det norske forsvar	37
11	Internasjonale operasjoner	39
12	Terror - samfunnsikkerhet	39
13	Sivil beredskap	39
14	VALGFRIHET FOR FORELDRE OG LIKEBEHANDLING AV BARN.....	41
15	HELSE OG OMSORG.....	43
16	Eldreomsorg	43
17	Sykehusene	45
18	Psykiatri	46
19	Rusomsorg	46
20	Primærhelsetjenesten	48
21	Alternativ medisin	48
22	Tannhelse	48
23	Rehabilitering	48
24	Legemiddelpolitikk og egenandeler	49
25	Mennesker med nedsatt funksjonsevne	49
26	Psykisk utviklingshemmede	49
27	Gen- og bioteknologi	50
28	Organdonasjon	50
29	ARBEID OG VELFERD	51
30	Sosialt sikkerhetsnett	51
31	Ny Arbeids og Velferdsordning (NAV)	51
32	Arbeidsmarkedstiltak	52
33	Dagpenger	52
34	Arbeidsmiljøloven	52
35	Seniorer	52
36	Sykefravær	53
37	Folketrygden	53
38	Pensjon	53
39	Alderspensjon	54
40	Avtalefestet pensjon – AFP	54
41	Offentlige tjenstepensjonsordninger	55
42	Etterlatte	55
43	Førtidspensjon	55
44	Rehabilitering	56
45	UTDANNING	57
46	Grunnskolen	58
47	Videregående utdanning	59
48	Høyere utdanning	60
49	Lærerutdanning	61
50	Studiefinansiering	61
51	Forskning	62
52	TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON	64
53	Fornyelse	64
54	Veinettet	65
55	Bygging, drift og finansiering	65

1	Jernbanetransport.....	67
2	Luffart	68
3	Sjøtransport	68
4	Kollektivtransport og bytrafikk	69
5	Førerktopplæring	69
6	Transportsikkerhet	70
7	KULTUR OG IDRETT.....	71
8	Vår felles kulturarv	71
9	Frivillighet	72
10	Idrett	72
11	Kulturelle opplevelser.....	73
12	Åndsverk og rettigheter.....	73
13	Arkiv, bibliotek og museer.....	74
14	Språk og litteratur	74
15	Film, audiovisuell sektor og media	74
16	Kultur som næring	75
17		
18		
19		

1 **DEMOKRATI**

2 Fremskrittspartiet vil at enhver avgitt stemme ved stortingsvalg skal telle likt, uten hensyn til
3 hvor i landet den er avgitt. Vi vil også at folket gjennom folkeavstemninger skal gis adgang til
4 avgjøre viktige politiske saker. Stemmeretten skal være allmenn, og ikke begrenset til
5 bestemte etniske grupper, derfor vil vi avvikle Sametinget.

6
7 Stortinget bør i langt mindre grad gi fullmaktslover, og lovene skal sette klarere grenser for
8 forvaltningens adgang til å treffe skjønnsmessige vedtak.

9
10 Utnevnelse av dommere i Høyesterett bør godkjennes av Stortinget med to tredjedels flertall,
11 og dommere i lavere retter bør utnevnes av domstolsadministrasjonen.

12
13 Når minst en tredjedel av Stortingets medlemmer krever det, skal Høyesterett avgi uttalelse
14 om hvorvidt en lovbestemmelse er i strid med Grunnloven.

15 16 17 ***Valgordningen***

18 Fremskrittspartiet ønsker å endre dagens valgordning slik at alle valg samles hvert fjerde år.
19 Dette innebærer at valg til kommunestyre, fylkesting, Sameting og Storting holdes samlet. En
20 slik ordning vil gjøre det enklere for partiene å presentere sammenhengen i politikken på
21 lokalt og nasjonalt nivå. Dette gir en mer effektiv valgordning når ressurser for gjennomføring
22 av valg konsentreres til hvert fjerde år. En slik endring av valgordningen kan også bidra til å
23 øke valgoppslutningen.

24 25 26 ***Folkeavstemninger***

27 Fremskrittspartiet vil at innbyggerne skal kunne kreve saker avgjort ved folkeavstemninger
28 ved at det samles inn underskrifter fra minst 10 % av de stemmeberettigede innbyggerne til
29 støtte for kravet, eller ved at minst en tredjedel av medlemmene i Storting, fylkesting eller
30 kommunestyrer forlanger folkeavstemning.

31
32 Vi ønsker et system der folket gjennom folkeavstemninger får direkte beslutningsrett, samt
33 vetorett mot avgjørelser som treffes i politiske organer. Folkeavstemninger skal følge
34 prinsippet om simpelt flertall, det vil si flertallet av de avgitte stemmene.

35 36 37 ***Likestilling***

38 Fremskrittspartiet vil ikke akseptere diskriminering med bakgrunn i kjønn, religion eller etnisk
39 tilhørighet. Det er rettsapparatet som bør avgjøre hvorvidt en handling er diskriminerende eller
40 ikke.

41
42 Vi vil innføre ektefelledelt beskatning, slik at hjemmearbeidende ektefelles innsats skatte- og
43 trygdemessig likestilles med utearbeidende ektefelles innsats.

44
45 Alle mennesker er likeverdige, derfor bør heller ikke lover, forskrifter og regler
46 forskjellsbehandle gjennom kvotering i arbeidsmarkedet, og i næringslivet ellers.

47
48 Vi ønsker å likestille foreldre når det gjelder omsorgen for barn, og ønsker å endre barneloven,
49 med den hensikt å innføre automatisk delt omsorg.

50
51 Det er i enkelte innvandremiljøer at likestillingen har kommet kortest. Det er derfor viktig å
52 stimulere disse miljøene til økt likestilling. Dette er også en forutsetning for en vellykket
53 integrering.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

Fremskrittspartiet vil:

- Avvikle diskrimineringsombudet og oppheve loven
- Fjerne kvoteringsregelen
- Ha fokus på likestilling i innvandremiljøer
- Oppheve diskrimineringen mellom foreldre ved samlivsbrudd.

Fylkeskommunen/regioner

Fremskrittspartiet vil fornye norsk forvaltning for å redusere offentlige kostnader og byråkrati. Verken fylkeskommunen eller de nye regionene har tilstrekkelig legitimitet som selvstendig forvaltningsnivå. Fylkeskommunen har vært, og er, et unødvendig og fordyrende ledd i den offentlige forvaltning. Vi vil derfor legge ned fylkeskommunene/regionene som selvstendig forvaltningsnivå, og fordele oppgavene mellom kommunene, staten og private.

Fylkesmannsembetet

Fremskrittspartiet mener fylkesmannsembetets rolle i dagens forvaltningssystem bør gjennomgås med tanke på avvikling. Deler av embetets oppgaver knyttet til innsigelser etter Plan- og bygningsloven kan utføres av en forvaltningsdomstol. På kort sikt bør fylkesmannens innsigelsesrett og skjønn begrenses til legalitetskontroll.

I tillegg til at fylkesmannens embete har vokst, er det etablert en rekke statlige, regionale institusjoner med betydelig byråkrati og innvirkning på det lokale, regionale og nasjonale demokrati.

Uavhengig av antall folkevalgte forvaltningsnivå, bør fremtidig oppgavefordeling i offentlig forvaltning rasjonaliseres og effektiviseres. Dette innbefatter også oppgaver som tilligger regional og statlig sektorpolitikk.

Kommunen

Fremskrittspartiet mener at kommunene er selve grunnmuren i lokaldemokratiet, ved at kommunene utgjør fundamentet i det lokale folkestyret og representerer nærhet, tilhørighet og mulighet for innflytelse for befolkningen. Mye har imidlertid endret seg siden dagens kommune- og fylkesstruktur ble etablert, ikke minst teknologi, kommunikasjon og mobilitet.

Individet må være utgangspunktet for all god politikk, og poenget med demokrati og markedsøkonomi er at enkeltmennesket skal ha makt og innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø. Veien fra folk flest til makten på Stortinget og i Regjeringskvartalene er ofte lang og kronglete, og vi er derfor reelt opptatt av å styrke lokaldemokratiet, med særlig fokus på det direkte demokratiet. Folkeavstemninger og innbyggerinitiativ er viktige i denne sammenheng.

Vi vil derfor at kommunene skal gis større økonomisk ansvar ved at den statlige økonomiske utjevningen mellom kommunene reduseres og at de statlige overføringene baseres på et objektivt differensiert innbyggertilskudd, fritt skattøre og eierskap til selskapskatt. I tillegg vil vi sikre 100 % finansiering av primæroppgavene gjennom statlig stykkpris.

Det lokale selvstyret må styrkes ved å overføre viktige samfunnsoppgaver fra staten, fylkene/regionene og regional stat til kommunene. Dette forutsetter imidlertid at kommunene er robuste nok til å kunne påta seg, og utføre disse oppgavene. Samfunnet går raskt mot et sterkere rettighetssamfunn. Mange av dagens kommuner har allerede for små ressurser,

1 både kompetanse og menneskelige ressurser vil bli vanskelig å rekruttere i små kommuner,
2 dette vil bli et stort hinder for økt lokalt selvstyre.

3

4 Vi vil derfor gjennomføre en demokratireform basert på frivillig kommunesammenslutninger
5 der det settes en viss minstenorm for kommuner som kan tillegges utvidede oppgaver.

6 Kommuner bør gis sterke incentiver til å finne sammen, med mål om en effektiv, rasjonell
7 tjenesteproduksjon.

8

9 **Fremskrittspartiet vil:**

10

- Initiere en demokratireform.

11

- Starte omleggingen av inntektssystemet til kommunene.

12

- Redusere antall fylkesmannsembeter.

13

- Gjennomgå statsforvaltningen med sikte på overføring av oppgaver.

14

- Opprette en forvaltningsdomstol.

15

1 MARKEDSØKONOMI

2
3 Fremskrittspartiet arbeider for markedsøkonomi der den enkelte og næringslivet fritt kan
4 operere innenfor generelle rammebetingelser trukket opp av myndighetene. Et velfungerende
5 marked innebærer at forbrukerne i all hovedsak styrer tilbudet gjennom sin etterspørsel. Dette
6 innebærer at forbrukerne påvirker hva som skal produseres av varer og tjenester gjennom sine
7 egne valg.

8
9 Internasjonal handel har bidratt til å løfte millioner av mennesker ut av fattigdom. Handel har
10 også vært viktig for det norske næringslivet, som har kunnet selge sine produkter til utlandet
11 og dermed skapt inntekter for Norges innbyggere. Forbrukerne nyter i dag godt av
12 konkurranse på tvers av landegrenser. Det er behov for en ytterligere liberalisering av
13 handelsregler og vi vil arbeide for en friest mulig verdenshandel.

14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • Liberalisere økonomien for å skape større vekst og mer velferd.
- 16 • Ha effektive tiltak for å sikre mer konkurranse.
- 17 • Jobbe for mer frihandel.
- 18 • Sikre fattige lands markedsadgang til Norge.
- 19 • Sikre et uavhengig, effektivt og kompetent kredittsyn.

20 ***Finanspolitikk og pengepolitikk***

21
22
23 Finanspolitikk handler om statens økonomiske politikk. En tilrettelegging for verdiskaping er
24 det viktigste elementet i en solid økonomi. Økonomisk vekst skapes best gjennom gode
25 generelle rammebetingelser. Stabil og lav inflasjon er en forutsetning for et
26 konkurransedyktig næringsliv og en sunn økonomisk utvikling. Derfor må finanspolitikken
27 innrettes slik at den bidrar til lav pris- og kostnadsvekst.

28
29
30 Veksten i offentlig sektor må holdes lavere enn veksten i privat sektor. En for stor offentlig
31 sektor vil trenge så stor finansiering fra privat sektor at det vil hemme verdiskapingen.
32 Offentlig sektor må slankes og effektiviseres slik at innbyggerne får bedre og billigere
33 tjenester. Flere tjenester som i dag leveres av det offentlige bør kunne
34 konkurransestimuleres eller overlates til frivillige eller kommersielle aktører.

35
36 Det er behov for å gjøre et tydeligere skille mellom langsiktige investeringer og kortsiktige
37 utgifter i statsbudsjettet. Dagens ordning er til hinder for bruk av kapital til realinvesteringer i
38 Norge. Det er derfor behov for å endre på kontantprinsippet, slik at utgiftsføring av
39 investeringer med flere års levetid også fordeles over flere år.

40
41 Fremskrittspartiet er motstander av dagens handlingsregel for bruk av petroleumsinntektene,
42 som er en konstruert og kunstig regel. Handlingsregelen skiller ikke mellom hvor, når og
43 hvordan petroleumsinntektene blir brukt, blant annet ved ikke å skille mellom offentlig forbruk
44 og investering for fremtidige generasjoner. Deler av inntektene skal anvendes til
45 investeringer i infrastruktur og annen nødvendig realkapital.

46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • Sikre stabile og langsiktige rammebetingelser for å sikre økt produktivitet.
 - 48 • Sikre Norges Bank en fri rolle og sette et lavt inflasjonsmål.
 - 49 • Redusere det offentlige byråkratiet og frigjøre arbeidskraft til privat sektor.
 - 50 • Effektivisere offentlige tjenester.
 - 51 • Styrke forskning og utdanning for å stimulere verdiskapingen.
 - 52 • Avvikle dagens handlingsregel.
- 53

- Investere mer av statens overskudd i infrastruktur i Norge, herunder å etablere eget infrastrukturfond.
- Forvalte større deler av oljefondet i Norge.

Næringsliv

Hovedoppgaven i næringspolitikken må være å stimulere til økt verdiskaping i næringslivet. Alle skal i utgangspunktet ha anledning til å etablere en ny bedrift uten tillatelse fra det offentlige eller fra private organisasjoners side. Vi vil derfor arbeide for å fjerne og forenkle byråkratiske lover og bestemmelser som hindrer dette.

Utgangspunktet for vår markedsliberalistiske politikk er at alle bransjer skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse, fordi dette også i praksis gir de beste samfunnsmessige løsninger. Med dette menes at man ikke forskjellsbehandler enkeltbedrifter og næringer. Et likt rammeverk for alle næringer bidrar til at det vil bli satset på og flyttet ressurser til de bedriftene og næringene som er mest lønnsomme, ikke dem som politikerne plukker ut. En slik næringspolitikk er ikke passiv, men derimot aktiv ved at den ikke korrigerer markeder, men overlater til velfungerende markeder og forbrukere å avgjøre hva som skal produseres.

Dagens utstrakte offentlige eierskap konsentrerer makt og innflytelse på få hender. Politisk styring av bedrifter hemmer langsiktig tenking og verdiskaping. Når det offentlige både skal overvåke, regulere og tjene penger på det samme markedet, vil det dessuten skje en rolleblanding som kan føre til forskjellsbehandling av aktører på markedet. En målsetting i vår økonomiske politikk er derfor å bygge ned det offentlige eierskapet gjennom salg.

Vi aksepterer ikke at lokale myndigheter, direkte eller indirekte, bruker sin forvaltnings- og myndighetsposisjon i konkurranse med andre markedsaktører.

Staten er i dag en betydelig eier/deleier i en rekke selskaper som er notert på Oslo Børs. Eierskapet utøves av regjeringen, via statsråder eller statsrådets valgte representant, noe som kan føre til misbruk av markedsrett, og skape usikkerhet om den reelle hensikten for om eierskapsutøvelsen er politisk eller økonomisk gevinst. Så lenge eierskapet er direkte politisk styrt, og ikke skilt ut i en fondsmodell med profesjonell forvaltning, må det for alle statlige bedrifter klargjøres om eierskapet har et politisk styringsformål eller et finansielt avkastningsformål. Enhver kombinasjon av disse formålene avvises.

Globaliseringen av økonomien og store teknologiske endringer stiller norsk næringsliv overfor en helt ny konkurransesituasjon. Med stadig sterkere internasjonal konkurranse om rammebetingelser, samt mer mobil kapital, er det viktig å føre en næringspolitikk som gjør det lønnsomt og attraktivt for bedrifter å drive sin virksomhet i og fra Norge. I den globale økonomien er størrelse, kapitalstyrke og kompetanse viktige egenskaper som bestemmer bedriftenes konkurransedyktighet. Fremskrittspartiet vil sørge for løsninger der staten oppmuntrer private investorer til å satse risikokapital på kompetanseøkning.

Fremskrittspartiet vil:

- Forenkle regelverket for å starte bedrifter.
- Redusere skjemaveldet og forenkle innrapporteringer til det offentlige.
- Fjerne statlig diskriminering av næringer og enkeltbedrifter.
- Redusere det offentlige eierskapet.
- Sikre bedriftene handlingsrom uten politisk innblanding.
- Sørge for et globalt konkurransedyktig skatteregime.
- Redusere subsidier til næringer, bransjer og bedrifter.

- 1 • Sørge for at offentlige fonds- og tilskuddsordninger gir støtte etter objektive kriterier
2 og lønnsomhet.
- 3 • Bedre tilgangen til høykompetent arbeidskraft globalt.

6 ***Små og mellomstore bedrifter***

7 En stor andel av den økonomiske verdiskapingen skjer i små og mellomstore bedrifter. Det
8 er nødvendig med rammebetingelser som stimulerer til vekst og utvikling i små og
9 mellomstore bedrifter. Rammevilkårene for de små og mellomstore bedriftene må bedres,
10 blant annet ved redusert byråkrati og skjemavelde, samt sørge for en langsiktig og
11 forutsigbar politikk. På den måten blir det enklere å starte, omstille, fornye og drive små og
12 mellomstore bedrifter.

13
14 Det er viktig å sikre rekruttering og gründervirksomhet blant unge. Fremskrittspartiet vil derfor
15 utarbeide et regelverk som gjør det mulig å starte opp enkeltmannsforetak for personer fra
16 fylte 16 år. Dette kan sikres ved at umyndiges foreldre stiller garanti for virksomheten.

17 **Fremskrittspartiet vil:**

- 18 • At grensen for innrapportering av moms økes til 10 millioner kroner for at det skal
19 kunne innleveres halvårlige MVA-oppgaver.
- 20 • Heve grensen for revisjonsplikt til 10 millioner kroner for alle virksomheter som bruker
21 autorisert regnskapsfører.
- 22 • Forenkle krav til HMS for bedrifter med mindre enn fem ansatte.
- 23 • Styrke rettsvernet for små og mellomstore bedrifter.
- 24 • Øke bunnfradraget.
- 25 • Arbeide for at man kan etablere enkeltmannsforetak fra fylte 16 år.
- 26 • Tilpasse arbeidsmiljøloven for små og mellomstore bedrifter.

27 ***IKT***

28
29
30 Økt satsing på IKT er nøkkelen til fremtidig velferd og vekst i Norge. Potensialet for
31 effektivisering gjennom aktiv bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi er stort
32 både i privat og offentlig sektor. Fremskrittspartiet vil derfor føre en offensiv IKT-politikk for
33 fremtidens Norge. Vi mener staten må ta en mer aktiv rolle for å sikre utbygging av
34 nødvendig IT-infrastruktur som for eksempel reelt høyhastighetsbredbånd i hele landet. I
35 tillegg må staten i sterkere grad samordne og styre IT-satsingen i det offentlige.

36 **Fremskrittspartiet vil:**

- 37 • Sikre høyhastighetsbredbånd, dvs. fiberaksess, i hele landet.
- 38 • Aktivt bruke IKT for å effektivisere offentlig sektor.
- 39 • At formell kommunikasjon mellom det offentlige og borgerne i større grad skal skje
40 elektronisk.
- 41 • At søknadsskjemaer og relevant informasjon skal være elektronisk og tilgjengelig til
42 enhver tid.
- 43 • Ha en tydeligere samordning og styring av IKT-satsingen i offentlig sektor.

44 ***Nyskaping og gründerpolitikk***

45 Fremtidens arbeidsplasser vedtas ikke - de skapes. Veksten vil komme i kunnskapsbaserte
46 næringer, der humankapitalen stadig blir viktigere. Knoppskyting og nyetableringer må
47 stimuleres. Fremskrittspartiet vil derfor legge til rette for en offensiv nyskappingspolitikk, der
48 gründervirksomhet, FoU og kompetanseutvikling stimuleres. Skatte- og avgiftspolitikken skal
49 brukes aktivt for å sikre gründere gode rammevilkår og finansiering. I tillegg må det statlige
50

1 virkemiddelapparatet endres, slik at gode ideer og produkter sikres støtte og finansiering,
2 uavhengig av hvor i landet de skapes.

3
4

5 **Skatter og avgifter**

6 Skatter og avgifter er hemmende for økonomisk vekst og utvikling. Fremskrittspartiet vil ha et
7 lavest mulig skatte- og avgiftstrykk. I den grad skatter og avgifter skal brukes, må det
8 avspeile det reelle finansieringsbehovet det offentlige har for å dekke fellesoppgavene.

9

10 Vi foretrekker et skattesystem som har lave skattesatser, få smutthull og fradragssystemer,
11 fremfor et system med høye skattesatser og mange smutthull og fradragssystemer. Et slikt
12 system vil også bidra til at bedrifter og enkeltmennesker fokuserer på å skape verdier fremfor
13 å bruke store ressurser på skatteplanlegging.

14

15 Globaliseringen medfører konkurranse om å tilby de beste rammebetingelsene for bedrifter.
16 Norge må derfor tilpasse og senke sitt skattetrykk for å kunne tiltrekke seg lønnsomme
17 bedrifter og internasjonal kompetanse. Et slikt system skal spore til innsatsvilje både hos
18 personer og bedrifter, virke sparestimulerende og føre til best mulig utnyttelse av ressursene.
19 Systemet må også være enkelt slik at innkreving av skatter ikke medfører for store
20 kostnader.

21

22

23 **Personbeskatning**

24 Høy inntektsskatt fremmer interesse for skatteunndragelser og disposisjoner som gir rett til
25 skattefradrag fremfor å arbeide for å øke inntekten. Gjennom valg av utdanning, arbeidstid
26 og yrke har den enkelte mulighet til å påvirke sitt lønnsnivå. Et høyt skattenivå med stor grad
27 av omfordeling svekker viljen til å forbedre egen økonomisk situasjon. Inntektsfordelingen i
28 samfunnet skal først og fremst være et resultat av den enkeltes frie valg til å verdsette
29 arbeidsinnsats, inntekt og fritid, ikke et resultat av progressiv beskatning. Det er ikke en
30 offentlig oppgave å utjevne lønnsforskjeller som naturlig oppstår i arbeidsmarkedet.

31

32 Det bør innføres et flatere skattesystem med store bunnfradrag som bidrar til at flere kan
33 greie å leve av egen inntekt. Vi vil gradvis redusere progresjonen i inntektsskatten, for å
34 stimulere til ekstra arbeidsinnsats.

35

36 Et slikt system vil bidra til at høyinntektsgrupper ikke trenger store lønnspålegg for å
37 kompensere for progresjonen i skattesystemets struktur. Dessuten vil man unngå at
38 næringer med høyt lønnsnivå overfører skattebyrden til forbrukerne ved å skru opp prisene.

39

40 Vi vil arbeide for å fjerne formueskatten og arveavgiften. Slike skatter er i realiteten en
41 dobbeltbeskatning. Formueskatten svekker i tillegg det norske egenkapitalmarkedet.

42

43

44 **Bedriftsbeskatning**

45 Fremskrittspartiet vil ha et skattesystem som motiverer til investeringer, vekst og nyskaping.
46 Dette forutsetter vesentlig lavere skatte- og avgiftssatser og internasjonalt
47 konkurransedyktige rammevilkår. Vi vil også arbeide for en harmonisering av skattetrykket på
48 kapital og arbeid, ved at skatten på lønnsinntekt blir redusert.

49

50 Vi vil vurdere å innføre næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende tilsvarende
51 bunnfradraget for lønsmottagere.

52

53 SkatteFUNN-ordningen bør styrkes slik at det gis incentiver til forskning og utvikling.

54

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

Avgifter

På et generelt grunnlag mener Fremskrittspartiet at avgifter skal brukes for å betale kostnader et produkt eller en transaksjon påfører samfunnet. Avgiften må derfor gjenspeile de reelle kostnadene. Dokumentavgift og omregistreringsavgift på kjøretøy er eksempler på avgifter som har utviklet seg til å bli en merinntekt for staten, isteden for betaling for en faktisk tjeneste. Vi vil ellers ha et så enkelt system som mulig, og finner det nødvendig å tilpasse avgiftssystemet og avgiftsnivået til den internasjonale konkurransen.

Dokumentavgiften, arveavgiften og andre dårlig begrunnede særavgifter og gebyrer skal reduseres, med sikte på avvikling. Vi vil også vurdere effekter og konsekvenser av dagens arbeidsgiveravgift.

Vi erkjenner at Norge er et langstrakt land, hvor bilbruk er en viktig del av infrastrukturen. Bilrelaterte avgifter som engangsgiften ved kjøp av ny bil, årsavgiften, omregistreringsavgiften og avgifter på drivstoff skal reduseres, og vrakpanten økes. Disse tiltakene vil bidra til en nyere, mer trafiksikker og mer miljøvennlig bilpark.

Særavgiftene på grensehandelsvarer bør også reduseres, grensen for tollfri import bør økes og tollsatser bør reduseres med sikte på friere handel. Vi vil også redusere den usosiale el-avgiften.

Fremskrittspartiet vil:

- Ha et lavest mulig skatte- og avgiftsnivå.
- Forenkle skattesystemet.
- Redusere progresjonen i personbeskatningen.
- Arbeide for å fjerne formueskatten.
- Arbeide for å fjerne arveavgiften.
- Sikre bedriftene internasjonalt konkurransedyktige skattebetingelser.
- At avgifter i større grad skal øremerkes til å betale for utgifter den avgiftsbelagte tjenesten/varen påfører samfunnet.
- Senke avgifter på varer som er eksponert for grensehandel.
- At skatter og avgifter knyttet til naturressurser i størst mulig grad bør beholdes lokalt.
- Redusere bilrelaterte avgifter.

Et organisert arbeidsliv

Fremskrittspartiet forholder seg til inngåtte avtaler i arbeidslivet. Vi respekterer alle inngåtte avtaler og vil ikke endre disse. Dersom noen ønsker å stå utenfor arbeidstakerorganisasjonene skal det respekteres, og disse må ha lov til å fremforhandle egne avtaler med arbeidsgiver. Vi går altså inn for full organisasjons- og avtalefrihet.

Vi vil imidlertid arbeide for å justere det kollektive avtalesystemet da det ikke ivaretar nyansene i arbeidslivet, nyanser en lettest kan se og løse ved lokale forhandlinger. Nyanser i denne sammenhengen er blant annet geografi, belastninger, konkurransen i arbeidsmarkedet, samt ivareta utsatte næringer. Sentrale forhandlinger tar ikke slike hensyn og denne potten må reduseres for å kunne øke andelen til lokale forhandlinger.

Samfunnet er hele tiden i utvikling, og dagens sentrale tariffavtaler er ikke tilpasset den stadig økende konkurranse for næringsliv og norske arbeidstakere. I den sammenheng bør lokale arbeidstakerorganisasjoner, arbeidstakere og arbeidsgivere i større grad kunne ta forhandlinger lokalt, tilpasset de lokale utfordringer og lokale fortrinn.

1 Friheten til å kunne organisere seg, eller velge å la være, er grunnleggende i vår
2 frihetsorienterte ideologi. Vi ønsker likebehandling av alle arbeidstakere, uansett om de
3 betaler fagforeningskontingent eller ikke.

4
5 Vi vil bevare streikeretten og lockout-retten som virkemidler i en konflikt mellom
6 arbeidstakere og arbeidsgivere. Går arbeidstakere til streik, risikerer de at arbeidsplassen blir
7 borte ved en konkurs, og det skal virke dempende på kravene.

8
9 I dagens situasjon, med sentrale oppgjør, mener vi at lønnsoppgjørene må være reelle
10 forhandlinger før riksmeklingsmannen kobles inn. Det bør være slik at det er mulig å oppnå
11 inntil 14 dagers streike-/lockout-rett før riksmeklingsmannen trer inn og mekler.

12
13 Arbeidsgivere kan også miste sin bedrift ved lockout, og vil derfor også være forsiktige. En
14 slik balansemekanisme hindrer streik og lockout i utide, fordi kampmidlene i seg selv
15 medfører en tapsrisiko for dem som benytter dem. Det er imidlertid annerledes hvis
16 bedriften/institusjonen er i en monopollignende situasjon eller arbeidstakerne er såkalt
17 nøkkelpersonell med arbeidsoppgaver som gir dem en helt uforholdsmessig stor makt. Vi
18 mener det må vurderes å innføre begrensninger i streikeretten for arbeidskraft som reelt sett
19 ikke løper noen risiko ved en streik, eller som rammer mange uskyldige ved en streik uten at
20 det står i et rimelig forhold til omfanget og betydningen av tvisten.

21
22 Midlertidige ansettelser er en nødvendighet av forskjellige årsaker. Dette gjelder både for å
23 sikre et velfungerende arbeidsliv, og ikke minst for at unge og seniorer lettere kan få innpass
24 i arbeidslivet. Dog bør faste ansettelser være utgangspunktet for å skape trygge
25 arbeidsplasser.

26 27 **Fremskrittspartiet vil:**

- 28 • Myke opp regler for midlertidig ansettelse.
- 29 • Likestille uorganiserte med organiserte.
- 30 • Ha større lokal forhandlingsrett.
- 31 • Ha fleksible arbeidstidsavtaler mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

32 33 34 35 ***Subsidier og overføringer***

36 Fremskrittspartiet vil gjennom store skatte- og avgiftslettelser gjøre bedriftene i stand til å
37 klare seg på egen hånd uten offentlige subsidier og andre overføringer. Subsidiering av
38 bestemte næringer og bedrifter skaper stort spillerom for særinteresser og bidrar til
39 uoversiktlig, ustabilitet og mer administrasjon. Selektive støttetiltak bidrar derfor til å
40 utsette nødvendige omstillinger i næringer og enkeltbedrifter. Gjennom å kutte subsidier blir
41 bedriftene dermed også oppmuntret til å tilpasse seg kundenes behov fremfor å tilpasse seg
42 statens støtteordninger.

43 44 45 ***Verdiskaping***

46 Norge er et vidstrakt land med en desentralisert næringsstruktur. En stor del av
47 verdiskapingen skjer utenfor sentrale strøk. Gjennom generelle rammebetingelser må det
48 legges til rette for at verdiskaping også skal kunne skje i distriktene, samt at verdiene i større
49 grad må kunne beholdes der de skapes.

50
51 Kommuner som aktivt legger til rette for næringsutvikling bør få igjen for dette gjennom
52 selskapsskatten. Dette bør skje på en slik måte at ikke alle midlene fra selskapsskatten
53 havner i den kommunen hovedkontoret ligger, men at en forholdsmessig riktigdel tilfaller de
54 kommuner hvor verdiskapingen faktisk finner sted.

1
2 Verdiskaping i distriktene hemmes ved at bedrifter tappes for kapital gjennom hardhendt
3 beskatning. Det bør legges til rette for at bedrifter kan utvikle seg i hele landet ved en
4 generell avvikling av formueskatt og reduksjon av arbeidsgiveravgift og inntektsskatt, samt
5 en kraftig nedsettelse av avgiftsnivået.

6
7 En av de viktigste utfordringene for næringslivet i distriktene knytter seg til samferdsel.
8 Transport av varer til kunder og markeder er en betydelig utfordring dess lengre vekk man
9 kommer fra viktige havner og byer i Norge. Derfor er det behov for økt utbygging av
10 infrastruktur i hele landet.

11 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • Gjennom lavere skatter og avgifter, sørge for at næringer kan klare seg uten
14 subsidier.
- 15 • Gjøre det enklere for enkeltmennesker å starte og drive sin egen bedrift.
- 16 • Redusere skjemengden og forenkle den offentlige forvaltning, lover og regler.
- 17
- 18 • Hindre at offentlige bedrifter gis særfordeler som fører til konkurransevridning.
- 19 • At søknader og henvendelser til det offentlige skal besvares innen fastsatte tidsfrister.
- 20 • La kommunene beholde en del av selskapsskatten.
- 21 • Bedre infrastruktur og redusere skatter og avgifter for å sikre vekst.
- 22 • Igangsette tidenes samferdselsløft.
- 23 • At skatter og avgifter knyttet til naturressurser i størst mulig grad beholdes lokalt.
- 24
- 25

26 ***Fiskeri***

27 Fiskeriressursene er vår felles eiendom. Det må derfor fastsettes totalkvoter for de ulike
28 fiskeriene slik at ressursene forvaltes med sikte på langsiktig og bærekraftig avkastning.
29 Fremskrittspartiet ønsker å sikre en optimal utnyttelse av fiskebestander. Dette kan blant
30 annet gjøres gjennom omsettelige kvoter og tilrettelegging for et tett samspill mellom
31 bedrifter, bransjer, forskningsmiljøer og andre aktører. Overgangen til omsettelige kvoter gjør
32 det nødvendig med en gjennomgang av Deltakerloven og Råfiskloven slik at næringen ikke
33 lukkes for investeringer. Tillatelser til å utnytte deler av ressursene i havet skal tildeles av
34 staten. Disse tillatelser skal kunne omsettes mellom aktører i næringen og være
35 tidsavgrenset. Det er også viktig å sikre ordninger som ivaretar ny rekruttering innenfor
36 fiskerinæringen.

37
38 Bærekraftig beskatning av ressursene forutsetter internasjonalt samarbeid og avtaler. Norge
39 må derfor bidra til å sikre avtaler og effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert, og uregulert
40 fiske, og omsetning av ulovlig fangst må etterforskes som grov økonomisk kriminalitet. Det
41 må reageres strengt på overtredelser og andre former for juks med kvotene.

42
43 Kystvakten og fiskerikontrollen må tilføres tilstrekkelige midler til å øke innsatsen mot ulovlig
44 fiske.

45
46 Det er nødvendig med visse reguleringer av fiskeriene, og det er behov for en revisjon av
47 dagens reguleringsmodeller, med sikte på bedre fastsettelse av totalkvoter, utnyttelse og
48 mest mulig forutsigbarhet. Dette vil gi stabilitet og danne grunnlag for en bedre planlegging
49 innen næringen. En slik stabilitet vil oppmuntre til langsiktige investeringer for industrien,
50 fiskerne og fiskebåteierne.

51
52 Vi ser nytten av å ha en variert fiskeflåte og anser mangfold, nærhet, fleksibilitet, finansielle
53 ressurser og stabile rammebetingelser som positivt for konkurransen, og vil legge til rette for
54 dette. Det er viktig å sette i gang tiltak for å redusere byråkratiet og forenkle regelverket.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

Fremskrittspartiet vil:

- Bedre rammevilkårene for fiskerinæringen.
- At årlige totalkvoter bestemmes av et beregningsutvalg.
- Sikre en optimal og bærekraftig utnyttelse av fiskebestander.
- Sikre effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske.
- Vurdere flåtestrukturen.
- Utrydde kongekrabbe utenfor kommersiell sone.
- Arbeide for et internasjonalt regelverk mot dumping av fisk.

Oppdrett

Norges lange og til dels beskyttede kystlinje med ren sjø og et desentralisert bosetningsmønster, samt arbeidskraft med høy kompetanse innen akvakultur, ligger til rette for å styrke nasjonens posisjon som ledende innen oppdrett av fisk. Nærheten til markedet for fersk fisk, samt kunnskap fra landbasert foredling av villfisk, gjør at det ligger til rette for en større grad av videreforedling innen landets grenser.

Fremskrittspartiet mener at oppdrettsnæringen har store muligheter for økt ekspansjon og verdiskaping gjennom oppdrett på nye arter og større grad av videreforedling. Det er i dag for strenge vilkår for tildeling av konsesjon for havbruk/oppdrett, noe som virker negativt for næringen. Konsesjonsvilkårene må liberaliseres og begrenses til forurensnings- og veterinærhensyn. Konsesjonsmyndigheten overføres til den enkelte kommune. Som en overgangsordning vil vi ha årlige konsesjonstildelinger og øke konsesjonsvolumet i eksisterende konsesjoner.

Fremskrittspartiet vil:

- Bedre vilkårene for havbruk.
- Liberalisere konsesjonsvilkårene og overføre konsesjonsmyndigheten til den enkelte kommune.
- Avvikle det offentlige eierskapet i oppdrettsnæringen.
- Ha en gjennomgang av særavgiftene som næringen betaler. Eksportavgiften og FOU-avgiften må styres av næringen.
- Stille strenge men objektive veterinærfaglige og miljømessige krav til næringen.
- Legge til rette for produksjonsøkning.
- Stimulere kommuner til å stille egnede arealer til rådighet for akvakulturnæringen.

Sjøpattedyr

Fremskrittspartiet ser viktigheten av sjøpattedyrenes rolle i havets økosystem, men som andre ressurser må disse bestandene beskattes ut i fra en helhetlig og bærekraftig forvaltning. Det må arbeides internasjonalt for å få på plass løsninger som sikrer muligheten for eksport av sjøpattedyr.

Fremskrittspartiet vil

- Ha økt beskatning på sel og hval.

Landbruk

Fremskrittspartiet ønsker et fritt landbruk som gir den enkelte bonde et reelt valg til produksjon innenfor de rammer som markedet, egeninteresse og økonomi setter. Bønder må anses som selvstendig næringsdrivende på linje med andre næringsdrivende, og vi har stor

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52

1 tillit til norske bønders evne og kunnskap til selv å avgjøre hva og hvordan de skal produsere
2 for å skaffe seg og sine en god inntekt som er til å leve av.

3

4 Dagens politikk med massive reguleringer og overføringer har ikke fungert. Ved å avskaffe
5 og forenkle lover som i dag begrenser bøndenes frihet, vil landbruket bli bedre rustet til å
6 klare seg på lik linje med andre næringer.

7

8 Eierne av landbrukseiendommer må få råderett til å bruke og omsette disse uten unødvendig
9 politisk styring. En fremtidsrettet jordbrukspolitikkk må sikres ved å styrke den private
10 eiendomsretten. Dette medfører blant annet at prisreguleringen på landbrukseiendommer
11 fjernes.

12

13 Forbrukernes stilling må styrkes når det gjelder valgfrihet og landbruksvarer. Det må bli en
14 friere omsetning av matvarer, blant annet ved at samvirkeorganisasjonenes monopolstilling,
15 særordninger, og andre konkurransehindrende ordninger fjernes. Dagens produksjonskvoter
16 og reguleringseksport virker hemmende og hindrer et fritt og konkurransefremmende
17 marked. Da vil den enkelte produsent stå fritt til å levere sine varer til den som tilbyr de
18 gunstigste betingelsene. Produsentene må selv kunne velge om produktene skal selges
19 direkte til forbruker, kjede eller til videreforedling. Det bør også legges til rette for at lokale
20 produsenter kan produsere og selge egenproduserte alkoholholdige varer som øl, vin og
21 cider direkte til kunder.

22

23 Norge skal ha et sterkt dyrevern. Personer som har vist seg uskikket til å holde dyr skal
24 umiddelbart miste retten til dyrehold.

25

26 Vi vil gradvis utvikle offentlige subsidier til pelsdyrnæringen. Vi vil også gjennomgå regelverk
27 knyttet til dyrevelferd for pelsdyrnæringen, med sikte på forbedringer.

28

29 **Fremskrittspartiet vil:**

30

- Fjerne begrensninger i lover og regelverk som hindrer effektiv drift av landbrukseiendommer.
- Endre lovgivningen slik at bønder lettere kan selge eller leie ut grunn.
- Redusere dagens støtte- og subsidieordninger, men ha kompensasjonsordninger for dem som blir vesentlig negativt berørt av strukturendringene.
- Oppheve pris- og produksjonsbegrensninger.
- Avvikle konsesjons-, bo- og driveplikten, samt odelsreguleringer.
- Åpne for fri tilgang til internasjonale markeder gjennom frihandelsavtaler.
- Etablere et oversiktlig fritt konkurransesystem for landbruket med overgangsordninger.
- Fjerne produksjons- og markedsreguleringer som hindrer fri konkurranse.

40

41

42

43 **Maritim sektor**

44 Skipsfartsnæringen opererer i et internasjonalt marked med sterk konkurranse.
45 Fremskrittspartiet vil derfor sikre norsk skipsfart internasjonalt konkurransedyktige
46 rammevilkår. Dette vil gi norske rederier mulighet til å seile under norsk flagg, og norske
47 sjøfolk de samme rammevilkår som sjøfolk i våre naboland. Videre vil vi prioritere maritim
48 utdanning og rekruttering av norsk ungdom til næringen.

49

50 Det må vurderes nye tiltak for å hindre utslipp fra skip i norske farvann.

51

52 **Fremskrittspartiet vil:**

53

- Sikre konkurransedyktige norske skipsregistre (NOR og NIS).
- Sikre internasjonalt konkurransedyktige vilkår for skipsverft og underleverandører.

54

- 1 • Prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til handelsflåten.

2

3 **Handels- og servicenæringer**

4 De tjenesteytende næringene er den delen av norsk næringsliv som vokser mest. For at
5 disse skal kunne utvikle sitt fulle potensiale, er det viktig at etablerings- og
6 konkurransehindrende ordninger fjernes.

7
8 Fremskrittspartiet vil derfor liberalisere en rekke restriksjoner for handelsnæringen, herunder
9 åpningstidsbestemmelser, konsesjons-, løyve- og bevillingsbestemmelser, samt restriksjoner
10 på etablering og lokalisering av nye virksomheter. Dette vil også omfatte eksport, import og
11 omsetning av alle lovlige varer. Vi vil arbeide for å påvirke andre land til å oppheve sine
12 importbegrensninger.

13

14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • At alle bestemmelser som begrenser handelsnæringens åpningstider avskaffes.
16 • Oppheve importbegrensninger for lovlige varer.
17 • Tillate fri etablering av alle former for handelsbedrifter.

18

19

20 **Reiselivsnæringen**

21 Reiseliv og turisme er en voksende næring i Norge, og den er viktig for verdiskapingen i hele
22 landet. Norges spesielle kvaliteter gjennom særegen natur og rik kulturarv gjør landet til et
23 spennende reisemål, og næringen har dermed et uutnyttet vekstpotensial. Det vil være viktig
24 å legge best mulig til rette for næringen gjennom forutsigbare rammebetingelser og et fritt
25 marked. Fremskrittspartiet vil bedre rammebetingelsene for denne næringen blant annet ved
26 merkevarebygging av Norge som reisemål, ivaretagelse av vår kulturarv og natur, ved vern
27 tilrettelagt for bruk.

28

29 **Fremskrittspartiet vil:**

- 30 • Styrke merkevarebyggingen av Norge som reisemål.
31 • Ivareta vår kulturarv og natur gjennom vern tilrettelagt for bruk.

32

33

34

35 **Alkohol og tobakk**

36 Dagens strenge rusmiddelpolitikk med høye avgifter og omfattende reguleringer på salg av
37 alkohol skaper smugling og ulovlig produksjon. Fremskrittspartiet tror en mer liberal
38 alkoholpolitikk vil føre til et mer avslappet forhold til alkohol, og sunnere drikkevaner, samt få
39 omsetning av alkohol inn i lovlige former. Den beste forebyggende alkohol- og
40 tobakkspolitikken ligger i opplysningsvirksomhet og bevisstgjøring av den enkeltes ansvar for
41 egne handlinger.

42
43 Vi erkjenner at overdreven bruk av tobakk og alkohol kan føre til alvorlige helseproblemer, og
44 er tilhengere av offentlig informasjon om skadevirkninger. Vi vil likevel motsette oss
45 byråkratiske tiltak som tar sikte på å hindre at voksne mennesker kan nyte lovlige produkter.
46 Det skal ikke være en statlig oppgave å fremtvinge et røykfritt Norge.

47

48 **Fremskrittspartiet vil:**

- 49 • Liberalisere alkohollovgivningen slik at skjenkeløyver og salgsbevillinger i større
50 grad tildeles etter objektive kriterier.
51 • Avvikle vinmonopolet og tillate at alle alkoholholdige drikker skal kunne selges i
52 vanlige forretninger. Dette forutsetter et tilfredsstillende kontrollsystem for å sørge
53 for at lovreguleringer overholdes.

1
2
3
4
5
6
7
8

- At aldersgrensen for kjøp og skjenking av alkoholholdige drikkevarer settes lik myndighetsalderen.
- Sette ned avgiften på alkohol og tobakk slik at den kommer på linje med våre naboland, for å unngå handelslekkasje og smugling.
- Tillate alkoholsalg i hele åpningstiden for forretninger som har alkoholbevilling.
- Liberalisere røykeloven.

ENERGI

Stabil og rimelig energiforsyning er grunnleggende for utviklingen av et moderne velstandssamfunn. Bruk av energi til transport, varme og apparater er svært viktig både for folk flest og for næringslivet og industrien. Et moderne samfunn kan ikke fungere stabilt uten bruk av og sikker tilgang til energi.

Norge er rikt på energiressurser. Dette gjør Norge til en interessant og viktig aktør i det globale energibildet, med tilhørende utfordringer og fordeler i forhold til ressursforvaltning og ulike nasjoners interesser.

Fremskrittspartiet vil legge til rette for at Norge skal forbli en energistormakt, hvor energisektoren forblir en viktig del av vårt næringsliv. Den vil skape grobunn for teknologiutvikling, høy verdiskaping og god levestandard. Dette vil også komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom tilgang til energi til en fornuftig pris.

Vi ser i dag en manglende politisk vilje og handlekraft til å utnytte våre enorme energiressurser. Resultatet er blant annet at vannkraftnasjonen Norge i et år med normal nedbør har underskudd på elektrisk kraft. Dette medfører ustabile og høye priser for kundene, og underskuddet må dekkes gjennom importert av energi, blant annet fra kullkraft.

Det må legges til rette for bruk av de energikilder/-bærere som totalt sett er mest lønnsomme, miljøvennlige og effektive for samfunnet. Man må unngå selektive virkemidler som kan skape konkurransevridninger i kraftmarkedet.

Det er viktig å stimulere til mest mulig fornuftig bruk av energi. Dette bør primært gjøres gjennom langsiktige og forutsigbare endringer i skatte- og avgiftsnivå, eksempelvis bedre avskrivingsregler for næringslivet og fradragsmuligheter på selvangivelsen for enkeltpersoner.

Strømnettet er vesentlig for kraftforsyningen, og myndighetene har et overordnet ansvar for denne infrastrukturen. Det er behov for en effektiv og rasjonell organisering av nettselskapene, slik at vedlikehold av nettet blir optimalt, leveringssikkerheten høy og forbrukernes kostnader lave. Det er viktig at nettselskapene stimuleres til å bygge ut nett som muliggjør lønnsom kraftutbygging.

Vannkraft

Fremskrittspartiet vil arbeide for at vannkraft igjen kan utnyttes i større grad. Vannkraft er en fornybar og miljøvennlig energi som har gitt norsk næringsliv et viktig konkurransefortrinn. Vi er positive til utbygging av samfunnsøkonomisk lønnsomme og miljøtilpassede vassdragsprosjekter. Staten må stimulere til opprustning/oppgradering av eksisterende vannkraftverk gjennom skattesystemet. Konesjonsbehandling av vannkraft må forenkles, og lokalbefolkningen skal lyttes til. Dette gjelder spesielt i forhold til utbygging av små-, mini-, og mikro kraftverk, som har et stort potensial, og som vil ha positive miljøeffekter.

Vi vil sikre nasjonal kontroll over energiressursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og utviklingsarbeidet ligger i Norge. Samtidig har vi ingen motforestilling mot at private kan eie kraftverk/kraftselskap når det er hensiktsmessig. Norsk industri har eid kraftverk i 100 år, og derved sikret arbeidsplasser, bosetting og verdiskaping rundt i landet.

Alternative energikilder

Det finnes mange ulike alternativer som kan ha et potensial i vår energiforsyning – enten direkte gjennom termisk energi eller via elektrisitetsproduksjon. Noen av disse er: bioenergi,

1 bølgekraft, tidevannskraft, hydrogen, jordvarme, solceller, termisk solenergi, vindkraft,
2 vindturbiner til havs, etc. Økt bruk av nye fornybare energikilder kan bidra til å gjøre
3 energibruken mer fleksibel og bidra til verdiskaping.

4
5 En ordning med grønne sertifikater vil kunne stimulere til økt lønnsomhet i alternative
6 energikilder. En slik teknologinøytral tilnærming til alternative energikilder sikrer mest mulig
7 energi til en lavest mulig pris, samtidig som man skal legge til grunn viktige momenter som
8 støy og miljøpåvirkning.

9
10 Det bør stimuleres til utvikling av nye energiteknologier, men man bør avvete storstilt
11 implementering av slike teknologier til de viser seg å være robuste og lønnsomme. Spesielt
12 er fornybare energikilder som solenergi og geotermisk varme interessante som nasjonale
13 satsingsområder.

14
15

16 ***Kjernekraft***

17 Verdens forventede vekst i energibruk i dette århundret vil være en stor utfordring i forhold til
18 ressurser, velstand og stabilitet mellom land. Som energinasjon bør Norge jobbe aktivt for å
19 utvikle nye energiteknologier som kan bidra til å dekke energibehovet. Fremskrittspartiet
20 mener kjernekraft er en av flere teknologier som vurderes. Norge bør derfor se nærmere på
21 det potensialet som ligger i videreutvikling av moderne kjernekraft, deriblant bruk av thorium
22 som energiresurs. Dette vil være viktig for Norge, selv om man velger å ikke bygge
23 kjernekraft. Med få unntak har alle våre naboland kjernekraft i dag, og flere land vil bygge ut
24 ny kjernekraft.

25
26 Det er fortsatt utfordringer knyttet til kjernekraft, men Norge bør likevel meldes inn i Euratom,
27 og ta del i kunnskapsutvikling og forskning på kjernekraft. På den måten kan man bidra til å
28 utvikle tryggere og mer moderne kjernekraftverk, samtidig som man bidrar til utvikling av
29 utslippsfri energi til verden.

30
31

32 ***Fossile energikilder***

33 Fremskrittspartiet vil legge til rette for økt bruk av naturgass til innenlandsk verdiskaping i
34 husholdningene, samt for bruk av gass som drivstoff for samferdselssektoren.
35 Hovedinfrastruktur for naturgass må være et offentlig ansvar på linje med strømnnett,
36 stamveier og lignende.

37
38 Det må legges til rette for etablering av lønnsomme kull- og gasskraftverk. Slike kraftverk bør
39 ha de samme miljøkrav i Norge som i EU. Dersom det stilles særnorske krav om CO2-
40 rensing, må staten ta ekstrakostnadene ved det. Eierne av gasskraftverk skal i så fall ta
41 CO2-kostnader tilsvarende eventuelle CO2-kvoter på nivå med EU-land.

42
43 Et CO2-kvotestystem må være integrert med EU, og tildele vederlagsfrie CO2-kvoter til
44 industri og næringsliv på linje med EU.

45
46

47 ***Petroleumsvirksomheten***

48 Petroleumsnæringen representerer betydelige verdier, og utgjør en viktig motor i norsk
49 økonomi. Næringen står for rundt en fjerdepart av den samlede verdiskapingen i Norge.
50 Næringen står for betydelig sysselsetting i mange regioner, og bidrar til både industriell- og
51 teknologisk utvikling av stor betydning.

52
53 Norsk oljepolitikk må stimulere til fortsatt verdiskaping, lønnsomhet og konkurransekraft i
54 bransjen. Verdiskapingen kan samtidig ikke tas for gitt, da den også påvirkes av priser på

1 verdensmarkedet. Siden 2001 har produksjonen av olje på norsk sokkel falt med om lag 30
2 prosent. Fremskrittspartiet vil føre en offensiv politikk for å motvirke en videre negativ
3 utvikling i produksjonen.

4
5 Utfordringene til petroleumsnæringen blir stadig mer komplekse. Store deler av ressursene
6 befinner seg på større dyp, i mindre volum og lengre fra land. Det er derfor behov for stadig
7 kompetanse- og teknologiutvikling dersom man skal opprettholde aktivitetsnivået på norsk
8 sokkel. Bransjen trenger derfor langsiktige, forutsigbare og konkurransedyktige
9 rammebetingelser. Det må stimuleres til konkurranse og høyt mangfold på norsk sokkel.

10
11 Skattesystemet må bidra aktivt til å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom, slik at vi
12 øker levetiden på feltene og får en høyest mulig utvinningsgrad.

13
14 Norsk petroleumsnæring er på mange områder ledende i miljøarbeidet. Bransjen har vist en
15 vilje og evne til å møte utfordringer og finne nye løsninger som gir tillit til fremtidig
16 petroleumsvirksomhet utenfor kysten. Staten må øke sitt bidrag til en bedre
17 oljevernberedskap, med sikte på å unngå miljøkatastrofer ved uhell. Dette er også viktig i
18 forhold til økt skipstrafikk fra russiske olje- og gassfelt.

19
20 Det er viktig å sikre tilgang på nye attraktive letearealer, også i nordområdene. En
21 videreutvikling av sokkelen i nord vil kunne gi et løft til næringslivet i den nordlige landsdelen.
22 Norsk petroleumsvirksomhet har foregått i mer enn 30 år med boring av over 1 000 brønner i
23 Nordsjøen og over 60 brønner i Barentshavet. Teknologi og miljøstandard har utviklet seg
24 kraftig i denne perioden. Dette gir et forsterket grunnlag for en forsvarlig
25 petroleumsvirksomhet i Lofoten og Barentshavet - innenfor strenge miljøstandarder, og i
26 samarbeid med fiskerinæringen.

27
28 Teknologiutvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskaping for
29 nasjonen og den globale konkurranseevnen i næringen. Slik teknologiutvikling har
30 betydelige, positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Forholdene må legges til rette for
31 å hindre oppsplitting av de teknologi- og kompetansemiljøer det har tatt mange tiår å bygge
32 opp.

33
34 Staten er den desidert største aktøren på norsk sokkel. Staten må derfor ta et langt større
35 ansvar for FoU innen petroleumsnæringen. Det bør opprettes et energi- og
36 petroleumsforskningsfond for å sikre langsiktigheten i denne forskningen.

37

38 **Fremskrittspartiet vil:**

- 39 • Bygge ut mer miljøvennlig vannkraft
- 40 • Stimulere til økt kraftproduksjon
- 41 • Bedre forholdene for eksport og import av elektrisk kraft
- 42 • Redusere elektrisitetsavgiften
- 43 • Lege til rette for bruk av gass til kraftproduksjon og økt bruk av gass innenlands.
- 44 • Ha en mer intensiv forskning på kjernekraft
- 45 • Stimulere til utvikling av fornybar energi
- 46 • Åpne for økt petroleumsvirksomhet i Nord-Norge, herunder områdene Nordland
47 VI og VII, samt Troms II.
- 48 • Sikre større satsing på FoU innen petroleumssektoren
- 49 • Stimulere til økt nisje- og haleproduksjon.

50

1 MILJØ

2 *Naturvern og friluftsliv*

3 Fremskrittspartiet er tilhenger av allemannsretten, og mener at flest mulig nordmenn bør
4 sikres tilgang til skog og mark. Folk flest har et ansvar for å ferdes på en hensynsfull måte,
5 både av hensyn til miljøet, grunneiere og andre som benytter friluftsareal. Grunneieren har et
6 ansvar for ikke å legge hindringer i veien for den frie ferdselen. Både grunneiere og
7 allmennheten har et ansvar for å motvirke konflikter. Eventuelle konflikter bør løses lokalt i
8 samsvar med lover og forskrifter, og basert på lokale forhold.

9
10 Grunneiers interesser bør sikres bedre når det gjelder allmennhetens grense mot innmark og
11 privat sfære. Det generelle forbudet mot bygging i 100-meters sonen skal fjernes, men det
12 må samtidig sikres at det er tilstrekkelig med strandsone tilgjengelig for allmennheten.

13
14 Vi er positive til opprettelse av naturreservater, naturparker og lignende, men prinsippet om
15 "vern gjennom bruk" skal legges til grunn. Restriksjoner skal kun være utformet for å hindre
16 ødeleggelse av naturgrunnet. Det må ikke legges restriksjoner på aktiviteter som har til
17 hensikt å øke tilgjengeligheten og bruken av naturparkene, og som ikke påfører naturen varig
18 skade.

19
20 Det må satses på etablering av turløyper og andre friluftsarenaer som kommer folk flest til
21 gode. Tilrettelagt for gammel og ung med universell utforming der det er mulig, vil dette for
22 mange være det man trenger for å kunne komme seg ut i aktivitet.

23
24 Friluftsliv er et viktig tema blant annet i forhold til skole, undervisning og folkehelse. Friluftsliv
25 er også et viktig område for utvikling av reiselivsbaserte næringer.

26 **Fremskrittspartiet vil:**

- 27 • Ivareta allemannsretten og sikre tilgang til skog og mark.
- 28 • At grunneier skal motta inntekter fra fiskekort og jaktkort som i dag.
- 29 • Sikre tilgang til tilstrekkelig strandsone for allmennheten.
- 30 • At ved verning av store naturområder, bør det i hovedsak være offentlige
31 eiendommer som vernes.
- 32 • Ved båndlegging av privat jord skal det gis full erstatning.
- 33 • At det skal være opp til den enkelte kommune å regulere bygging i strandsonen,
34 herunder byggegrense.
- 35 • At offentlige ikke kan båndlegge privat eiendom med mindre det foreligger avtale med
36 grunneier.
- 37 • Tilrettelegge for turstier med størst mulig grad av universell utforming.

38 *Rovdyr, jakt og fangst*

39
40
41 Fremskrittspartiet ønsker et rikt plante- og dyreliv i Norge. Det bør søkes opprettholdt en
42 bestand av jerv, bjørn og gaupe. Forvaltningen av denne må skje lokalt der en har
43 forutsetning for å vurdere situasjonen, og derfor må kjerneområdene for rovvilt avvikles.

44
45
46 Nødvergeretten bør også omfatte hund som direkte angripes av rovdyr. I tillegg må
47 nødvergeretten gjelde når rovdyr kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort, samt
48 at det bør legges samme tolkning til grunn for benyttelse av nødvergeretten overfor bjørn,
49 som det er for andre rovdyr.

50
51 Norske elver er yngleplass for halvparten av all atlantisk villaks. Villaksen er viktig som
52 indikator-art i naturmiljøet, men også for friluftslivet og som inntektskilde og kulturbærer langs

1 norsk vassdrag. Det bør være en prioritert miljøpolitisk oppgave å bevare og styrke de
2 norske villaksstammene.

3

4 Villaksen har stor verdi som næringsvei i mange lokalsamfunn og for utøvelse av friluftsliv for
5 mange mennesker. Samtidig er det grunn til understreke at kraftproduksjon og villaks, med
6 dagens teknologi, langt bedre lar seg kombinere enn for 20 år siden.

7

8 **Fremskrittspartiet vil**

- 9 • Oppheve kjerneområdet for rovdyr.
- 10 • Opprettholde lokal forvaltning av vilt.
- 11 • La lokale myndigheter ha ansvaret for rovdyrforvaltningen.
- 12 • At grensekryssende rovdyr regnes med i den norske bestandsmålsettingen.
- 13 • Hunder må omhandles av nødvergeretten.
- 14 • At det må pålegges staten å gi full erstatning til grunneiere, næringsdrivende eller
15 andre som lider tap som følge av statens overordnede rovviltforvaltning.
- 16 • At det innføres kvotejakt der hvor dette ikke truer den totale bestandens overlevelse.
- 17 • Gi behandling av smittede vassdrag høy prioritet.
- 18 • Styrke forskningen på hvordan villaks og produksjonen av kraft og oppdrettslaks kan
19 sameksistere.

20

21

22 ***Forurensing og utslipp***

23 Med forurensing mener vi hovedsakelig utslipp av stoffer i jord, luft eller vann som kan skade
24 folks helse, naturen eller eiendom. Tiltak som skal begrense forurensingen må være effektive
25 og ivareta prinsippet om likhet for loven. Forurensing kjenner ingen landegrenser, og en
26 vesentlig del av forurensingen i Norge skyldes utslipp fra andre land. Det er viktig å få på
27 plass internasjonale avtaler på miljøområdet slik at ikke Norge ensidig tar belastningen for
28 miljøtiltak.

29

30 Like virksomhetstyper bør ha mest mulig like utslippstillatelser, både i et nasjonalt og et
31 internasjonalt perspektiv. Dagens praksis og lovverk, hvor hver bedrift behandles individuelt,
32 er uheldig fordi dette fører til konkurransevridning og unødvendig byråkrati. Det er behov for
33 en streng miljølovgiving hvis viktigste oppgave skal være å hindre at noen skader andres
34 helse, naturen eller eiendom. Det må vurderes å totalforby særdeles farlige eller
35 ødeleggende stoffer og produksjonsmetoder. Dette arbeidet bør dog først og fremst gjøres i
36 internasjonale fora, for eksempel innenfor EU/EØS-samarbeidet, ikke gjennom ensidige
37 nasjonale bestemmelser.

38

39 Påbud bør kunne benyttes der hvor det finnes anerkjente rensemetoder som kan anvendes
40 uten urimelig høye kostnader for næringen. Konsesjoner og utslippstillatelser bør benyttes i
41 gitte situasjoner, og deles ut av SFT. I konsesjonsvilkårene må det klart fremgå hvor store og
42 hvilke type årlige utslipp det gis tillatelse til. Tillatelser til utslipp av gasser som kan gi
43 langtransportert forurensing skal være omsettelige, slik at de kan selges til en annen bedrift
44 eller følge med produksjonsanlegget dersom det overdras til nye eiere.

45

46 Vi ønsker å redusere overflødig byråkrati hos Miljøverndepartementet, fylkesmennene og i
47 kommunene, og gi SFT oppgaven med å påse at forurensingsbestemmelsene etterleves.
48 Politiet bør styrke sin kompetanse på å etterforske brudd på miljøvernlovgivingen.

49

50 **Fremskrittspartiet vil:**

- 51 • Arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser.
- 52 • At miljøavgifter i større grad øremerkes miljøtiltak.

53

54

1 **Klima**

2 Klimaendringer er en naturlig del av jordens utvikling, og har pågått gjennom alle tider. Det vil
3 være særs viktig at vi prioriterer å søke kunnskap om årsakene til klimaendringer som er
4 basert på forskning og fakta. Dagens debatt om klimaendringer dreier seg først og fremst om
5 hvorvidt menneskelig aktivitet bidrar til å fremskynde eller forandre klimaendringenes
6 naturlige gang. Dette spørsmålet er omdiskutert, til tross for det generelle inntrykket i Norge
7 om at det interstatlige klimapanelet (IPCC) har funnet svaret. Klimapolitikken, som det
8 interstatlige klimapanelet er premissgiver for, hviler fortsatt på et ufullstendig, vitenskaplig
9 grunnlag. Klimapanelet blir fra flere hold beskyldt for å være ledet av politikere og byråkrater
10 der ønsket om økte bevilgninger går på bekostning av vitenskaplige fakta.

11
12 Det er viktig å ikke ta forhastede beslutninger om innføring av kostbare tiltak, reguleringer
13 osv. Det er verken tilstrekkelig vitenskaplig grunnlag for, eller positive praktiske
14 konsekvenser av å gjennomføre hastetiltak. Det er fortsatt usikkerhet angående en rekke
15 elementer som påvirker miljøet, for eksempel sol, solflekkene, jordaksens helling, skyer,
16 samt vanddamp som regnes som den viktigste klimagassen.

17
18 Det er for tidlig å konkludere rundt årsakssammenhenger vedrørende klimaendringer. Vi
19 ønsker å unngå å sløse bort ressurser på symboltiltak, og sette inn de midlene som skal
20 brukes på forskning, utvikling og tiltak som gir mest effekt. Det er for eksempel langt billigere
21 å redusere utslippene fra gamle kullkraftverk i Sentral-Europa eller Kina fremfor å bruke store
22 summer på å gjøre marginale forbedringer på moderne og allerede rene fabrikker i Norge.

23
24 Det er viktig at vi følger to parallelle spor i klimapolitikken. Det ene er rettet mot forskning og
25 utvikling av ny teknologi, og det andre er tilpasning til de konsekvenser som et endret klima
26 medfører. Fordi tilgang på energi er en av vår tids største globale utfordringer må fokus også
27 innenfor klimapolitikken rettes mot å dekke etterspørsel av energi gjennom utvikling av nye
28 energikilder og bedre bruk av tilgjengelig energi.

29
30 Norske forpliktelser i Kyoto-avtalen bør sikre kostnadseffektivitet og nytte for miljøet, uten å
31 påføre norske interesser alvorlige konsekvenser. En eventuell ny klimaavtale må være
32 globalt forankret slik at den ikke fører til ulike rammebetingelser, som vil medføre at industri
33 kan finne det attraktivt å flytte til land som står utenfor avtalen.

34
35 Vi ønsker å legge til rette for at innbyggerne kan være miljøvennlige blant annet gjennom
36 skatte- og avgiftssystemet. Vi mener at forbud, påbud, restriksjoner og økte avgifter vitner
37 om liten tro på enkeltmenneskets vilje og evne til å ta ansvar eller handle miljøvennlig.

38
39 **Fremskrittspartiet vil:**

- 40 • Fokuserer på klimatiltak der de gjør mest nytte.
- 41 • Satse på forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi.
- 42 • Sette ned avgifter for å få raskere fornying av bilparken.
- 43 • At avgifter knyttet til forurensing i større grad øremerkes miljøtiltak.

44 45 46 **Ressursforvaltning**

47 Fremskrittspartiet mener at privat eierskap er den sikreste garanti for at naturressurser blir
48 forvaltet på en god måte. Når fornybare ressurser er i privat eie har eierne en egeninteresse
49 av å sikre at en for all fremtid kan høste et utbytte. Vi ønsker at staten skal selge jord- og
50 skogseiendommer som ikke har allmenn interesse. Tillatelser til å utnytte deler av
51 ressursene i havet skal som i dag tildeles av staten. Disse tillatelsene bør imidlertid kunne
52 omsettes mellom privatpersoner.

53

1 Vi vil arbeide for en rasjonell, miljøvennlig og effektiv håndtering av avfall fra husholdninger
2 og bedrifter. Vi mener moderne forbrenningsanlegg i størst mulig grad må tas i bruk. Varmen
3 fra anleggene bør brukes til oppvarming av vann, fjernvarme eller elektrisitetsproduksjon.

4
5 Vi ønsker å gi industri og næringsliv best mulig rammebetingelser som kan lette arbeidet
6 med kildesortering og stimulere til gjenbruk. Vi mener at å konkurransestimulere
7 avfallsektoren vil gi økonomiske og miljømessige gevinster.

8
9 Differensierte avfallsgebyr er et positivt virkemiddel for å skape et rettferdig system som
10 honorerer de som forurenses minst med lavere avgifter.

11
12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • At staten skal selge jord- og skogeiendommer som ikke har allmenn interesse.
- 14 • Konkurransestimulere avfallssektoren.
- 15 • Ha differensierte avfallsgebyrer.

16
17
18
19

1 TRYGGHET FOR LIV OG EIENDOM

2 Fremskrittspartiet ønsker å prioritere arbeidet med å skape trygghet i hverdagen for
3 innbyggerne. Vi ser på dette som en av kjerneoppgavene staten har ansvaret for.
4

5 **Politiet**

6 Fremskrittspartiet mener politiet må settes i stand til å kunne følge opp de lovbrudd som
7 begås på ulike områder. For å trygge sikkerheten for folk flest, og sørge for at politiet ikke
8 mister sin troverdighet i samfunnet, mener vi det er helt avgjørende at politiet får mulighet til
9 å følge opp både alvorlig og organisert kriminalitet, og hverdagskriminaliteten som folk flest
10 utsettes for.
11

12 Politiet må ha nødvendig utstyr og lovmessig grunnlag for å kunne gjøre jobben sin på en
13 effektiv måte. Investeringer i audiovisuelt utstyr og IT-utstyr kan bidra til effektivisering av
14 politiets arbeidsmetoder. Dette kan bidra til å frigjøre ressurser som kan brukes til effektivt
15 etterforskningsarbeide. Vi ønsker flere politifolk ute i gatene og færre på kontor med
16 administrative oppgaver.
17

18 Mange steder sjeneres innbyggerne av at tiggere og rusmisbrukere bedriver en uønsket og
19 kriminell virksomhet i hverdagen, uten at dette blir slått ned på av politiet. Vi ønsker å sikre
20 politiet en tydeligere hjemmel for å sikre offentlig ro og orden, samt å gjeninnføre forbudet
21 mot tiggging. Det bør tillates prøveprosjekt i de største byene der en kan opprette et lokalt
22 politi som skal prioritere å sikre offentlig ro og orden.
23

24 Vi ønsker en politiutdanning i flere trinn. På denne måten kan en få flere politifolk raskere inn
25 i sektoren og en kan differensiere arbeidsoppgavene mer i forhold til utdanning. En trenger
26 ikke bruke høyskoleutdannede politifolk til å motta anmeldelser, men legge til rette for å gi
27 andre skolering til å kunne håndtere dette arbeidet. En må spesialisere de ulike oppgavene
28 som finnes innenfor politiet, og få inn andre faggrupper til å utføre oppgaver som ikke må
29 løses av utdannede politifolk.
30

31 Innbyggerne skal ha trygghet for at det offentlige ikke kontrollerer privatlivet. Vi ønsker derfor
32 å begrense bruken av overvåking med unntak av i de saker som gjelder rikets sikkerhet og
33 alvorlig kriminalitet. Domstolene skal godkjenne bruk av overvåking. Det bør i enkelte
34 alvorlige saker kunne gis anledning for politiet å bruke provokasjoner for å avsløre alvorlig
35 kriminell aktivitet.
36

37 Kampen mot kriminelle innvandrere må skjerpes. Kriminalitet som utøves av utlendinger gir
38 lovlydige innvandrere et dårlig renommé. Alle utenlandske statsborgere som blir straffet med
39 mer enn 3 måneders ubetinget fengsel bør utvises. Utvisning alene er imidlertid ikke nok for
40 å forebygge kriminalitet, men må kombineres med en god integreringspolitikk. En strammere
41 kurs i innvandringspolitikken vil også gagne den folkelige forståelsen for de mange lovlydige
42 utlendingers tilstedeværelse.
43

44 **Fremskrittspartiet vil:**

- 45 • Prioritere mer ressurser til politiet generelt, og sørge for at hovedstadspolitiet har nok
46 ressurser til å kunne ivareta sine spesielle, og nasjonalt viktige oppgaver.
- 47 • Investere i nytt utstyr, blant annet audiovisuelt utstyr og nytt datautstyr for å
48 effektivisere politiets arbeid.
- 49 • Innføre en ny politiutdanning i flere trinn.
- 50 • Få inn andre faggrupper for å ivareta støttefunksjoner i politiet og rendyrke
51 oppgavene til faglært politi.
- 52 • Akseptere bruk av forhåndsgodkjent rom- og telefonavlytting, samt
53 bevisprovokasjoner.

- 1 • Akseptere bruk av forhåndsgodkjent overvåking i saker som vedrører rikets sikkerhet
2 og alvorlig kriminalitet.
- 3 • Overføre utrykningspolitiets oppgaver til de lokale politidistrikt.
- 4 • Styrke politiets mulighet til å sikre offentlig ro og orden.
- 5 • At politiet ikke skal drive med oppgaver som kan utføres like godt, eller bedre, av
6 andre virksomheter.
- 7 • Utvise utenlandske statsborgere som dømmes til ubetinget fengsel i tre måneder eller
8 mer.

11 ***Påtalemyndigheten***

12 Påtalemyndigheten må settes i stand til å raskt kunne følge opp de sakene som er ferdig
13 etterforsket av politiet. Vi mener at det offentlige bør gis anledning til å leie inn
14 privatpraktiserende advokater til å føre straffesaker for å få avvirket den store saksmengden.
15 Vi mener det er uakseptabelt at straffesaker med kjent gjerningsmann henlegges på grunn
16 av kapasitetsproblemer.

17 **Fremskrittspartiet vil:**

- 18 • Sørge for at saker med kjent gjerningsmann ikke blir henlagt, om nødvendig ved å
19 bruke private tjenester.
- 20 • At politi- og påtalemyndighet i enkeltsaker skal utøve sine plikter uavhengig av
21 regjering og Storting.
- 22 • At politi og påtalemyndighet skal være klart atskilt fra hverandre for å oppnå
23 uavhengighet og best mulig rettssikkerhet.

24 ***Domstolene***

25 Fremskrittspartiet legger vekt på å sikre enkeltmennesket rettssikkerhet. Domstolene skal
26 sikre rask og rettferdig behandling. Dette er også viktig for å unngå at personer sitter i
27 varetekt over lang tid. Vi ser på prinsippet om at man er uskyldig til det motsatte er bevist
28 som grunnleggende for rettssikkerheten. Vi mener domstolene og domstolsbehandlingen må
29 moderniseres, og at saksbehandlingen må effektiviseres. Domstolene bør også ha frihet til å
30 kunne benytte forenklet domstolsbehandling i større grad.

31 Det går altfor lang tid fra en sak er etterforsket til den blir avgjort i domstolene. Kjø i
32 domstolsapparatet påfører både offer og gjerningsmann unødige lidelser. Vi ønsker å innføre
33 begrensninger, slik at forsvarere som er betalt av det offentlige ikke får anledning til å påta
34 seg saker de ikke har tid til å føre når retten har satt de opp til behandling.

35 Vi ønsker å utvikle ordningen med hurtigdomstoler for enkelte typer saker for å få opp
36 effektiviteten og sørge for å få pådømt mer av hverdagskriminaliteten. Hurtigdomstolen skal
37 ha utvidede åpningstider, og ta imot saker hvor politiet har tatt gjerningsmenn og har sikre
38 bevis. Utenlandske statsborgere som begår kriminalitet kan også tas gjennom
39 hurtigdomstolen og være i forvaring inntil saken er avgjort, og de kan sendes ut av landet.

40 Det er behov for å gjennomgå systemet for ankemuligheter fordi intensjonen i dagens system
41 misbrukes. Det offentlige bruker uforholdsmessig mye ressurser på ankesaker, og det er
42 behov for å se på innstramning av reglene.

43 Straffereaksjonene som iverksettes overfor forbrytere skal avskrekke vedkommende fra å
44 begå nye straffbare handlinger (individuellpreventive hensyn), og avskrekke andre fra å begå
45 straffbare handlinger (allmennpreventive hensyn). Dagens straffenivå i Norge er for mange
46 typer forbrytelser så lavt at det ikke harmonerer med befolkningens rettsoppfatning. Vi
47 ønsker derfor høyere strafferammer generelt sett, og en gjennomgang av

1 straffelovgivningen. I tillegg ønsker vi å innføre minimumsstraff for en del alvorlige lovbrudd
2 for å sikre at domstolene utmåler straffer som er mer i tråd med folks rettsoppfatning enn det
3 som ofte er tilfellet i dag, samt å fjerne dagens kvantumsrabatt som medfører at kriminelle
4 som i en rettssak dømmes for flere forhold, ikke blir straffet for hver og en av forbrytelsene
5 vedkommende har gjort seg skyldig i.

6
7 Vi vil beholde juryordningen, men innføre krav til at juryen begrunner sin avgjørelse.
8 Rettsbelæringen for juryen må bli bedre, og juryen må ha anledning til å spørre
9 fagdommerne om innspill under rådslagningen. Høyesterett skal ha mulighet til å overprøve
10 juryens avgjørelse i skyldspørsmålet.

11 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • Effektivisere domstolene og domstolsbehandlingen.
- 14 • Utvikle ordningen med hurtigdomstoler.
- 15 • Gjennomgå straffelovgivningen for å heve straffenivået.
- 16 • Øke minimumsstraffer for alvorlige lovbrudd.
- 17 • Fjerne dagens kvantumsrabatt ved dom for flere lovbrudd.
- 18 • At et fengselsår skal være lik et kalenderår.
- 19 • At den straffedømte går direkte fra rettskraftig dom til soning.
- 20 • Gjennomgå ankesystemet.

21 22 ***Fengsel og kriminalomsorg***

23 Fremskrittspartiet vil fjerne soningskøen. Dette mener vi kan gjøres ved å la private aktører
24 kunne drifte fengsler på oppdrag fra staten. Soningskøen rammer domfelte, ofre og
25 samfunnet for øvrig. Befolkningen mister tillit til rettsstaten når gjerningsmenn, også etter
26 alvorlige forbrytelser, kan gå fritt rundt i påvente av soning. Særlig belastende er dette for
27 ofre og deres familie. Utenlandske borgere som begår kriminalitet i Norge skal, så sant det er
28 mulig, sone i hjemlandet.

29 30 **Fremskrittspartiet vil:**

- 32 • Fjerne soningskøen ved å bygge flere soningsplasser og åpne for private tilbydere.
- 33 • Sende utenlandske borgere ut av landet og la dem sone straffen i hjemlandet.
- 34 • Fremforhandle utleveringsavtaler.
- 35 • Åpne for privat fangetransport for å frigjøre politiresurser.
- 36 • At ettervern skal tilbys i hensiktsmessige former.
- 37 • Åpne for kjøp av soningsplasser i utlandet.
- 38 • At dømte går direkte fra rettskraftig dom til soning.

39 40 ***Forebyggende arbeid***

41 Det er foreldrene som har hovedansvaret for å følge opp sine barn. Likevel er det nødvendig
42 at det offentlige satser målrettet på forebyggende arbeid. Noen av de unge som kommer inn i
43 en kriminell løpebane har opplevd en utrygg oppvekst. Det er viktig at offentlige instanser
44 som er i kontakt med barnet i større grad settes i stand til å avdekke når barn blir utsatt for
45 vold, overgrep og annen form for omsorgssvikt.

46
47
48 En del av de som begår kriminelle handlinger har omfattende rusproblemer. I dagens system
49 går de ut og inn av behandling, og velger selv om de skal fullføre dette. Vi ønsker å tillate at
50 tvangsbehandling brukes som en sanksjonsmulighet når rusmisbrukere dømmes for
51 forbrytelser. Dette må følges opp av et helhetlig opplegg etter endt behandling, slik at en kan
52 forhindre at en går tilbake til et rusmisbruk.

53

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • Styrke kompetansen i helsetjenesten, skolene, barnehagen, barnevernet og politiet,
3 slik at en i større grad kan avdekke barn som blir utsatt for vold, overgrep og annen
4 form for omsorgssvikt.
5 • Møte unge lovbryttere med raske reaksjoner for å forebygge at unge begår nye
6 lovbrudd. Vi vil opprette en ungdomsdomsstol, og sørge for at det settes tydelige krav
7 til den enkelte når straffereaksjonen skal iverksettes.
8 • Opprette egne ungdomsfengsler slik at en ikke blander ungdom som ikke har utviklet
9 en omfattende kriminell karriere med hardbarkede kriminelle.
10 • Gripe inn tidlig og ha tett oppfølging med de som er i ferd med å komme inn i en
11 kriminell løpebane.
12 • Styrke samarbeidet mellom skole, barnevern og politiet.
13 • Åpne for bruk av tvangsbehandling av rusmisbrukere som en sanksjonsmulighet, og
14 å legge til rette for en helhetlig oppfølging etter endt soning.
15 • Gå inn for økt bruk av frivillige og ideelle organisasjoner i det forebyggende området
16 ovenfor barn og unge.
17 • Sikre barn mot digitale overgrep.

18
19
20 ***Pårørende og offeromsorg***

21 Fremskrittspartiet vil gi oppfølging og hjelp til de som er ofre for kriminalitet. Vi mener at
22 dagens system er lagt opp slik at gjerningsmennene har et større offentlig hjelpeapparat enn
23 ofrene og deres pårørende.

24
25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • Opprette et ombud for kriminalitetsofre.
27 • At offeret eller vedkommendes familie skal ha utbetalt eventuell erstatning fra staten
28 og at staten i etterkant skal innkreve erstatningssummen fra gjerningsmannen.
29 • At offeret og/eller vedkommendes familie skal ha krav på tilbud om oppfølging.
30 • At offeret og/eller pårørende skal varsles dersom gjerningsmannen skal ha permisjon
31 fra fengselet.
32 • At gjerningsmann kan ilegges geografiske begrensninger for sin permisjon for å verne
33 offer og/eller pårørende.

34

1 NORGE OG VERDEN

2 Grenser betyr stadig mindre i en mer globalisert verden. Virksomheter og kapital flyter på
3 tvers av land og verdensdeler. Stadig flere mennesker føler seg ikke lenger bundet til arbeid i
4 hjemlandet. Globaliseringsprosessen fører til en bedre utnytting av ressurser,
5 teknologioverføring til fattige land, og mer konkurranse og valgfrihet for forbrukerne.
6

7 Globaliseringen har ført til at forskjellene mellom land og mellom individer har blitt mindre.
8 Aldri før har så mange blitt løftet ut av fattigdommen. Verdens fattige er ikke ofre for
9 globaliseringen, men deres problem er at de er utestengt fra det globale markedet.
10

11 Norsk utenrikspolitikkens fremste oppgave er å sikre norske interesser. Dette må gjøres ved å
12 gripe de positive mulighetene globaliseringen gir, og verne effektivt mot de truslene den fører
13 med seg. Norske interesser sikres best gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid
14 med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt
15 for grunnleggende menneskerettigheter. I dette arbeidet vil NATO og EU utgjøre
16 grunnpilarene. Utenriksrepresentasjonen må stå i forhold til norske interesser i de enkelte
17 land, og særlig ta sikte på å bistå næringsliv og norske borgere.
18

19 Forholdene til andre land må bygge på prinsippene om likeverd og frihandel. Frihandel er
20 den beste form for global arbeidsdeling med gjensidige fordeler av samhandel. Norge bør
21 derfor snarest bygge ned handelsbarrierene mot utlandet. Bistanden som en statlig tvungen
22 ordning må reduseres. Norge må selvsagt yte nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og
23 internasjonale organisasjoner.
24

25 Fremskrittspartiet mener det er viktig å bygge allianser med likesinnede land og støtte opp
26 om demokratiske staters rett til å forsvare seg mot terrorisme og trusler fra naboland. Vi
27 støtter det jødiske folks rett til et nasjonalt hjemland i Israel. Staten Israel erkjennes som en
28 suveren og demokratisk stat med rett til å beskytte sine innbyggere mot eksterne,
29 eksistensielle trusler.
30
31

32 *Utviklingspolitikk*

33 Utviklingslandene må gis mulighet til økonomisk utvikling. De må derfor få adgang til å selge
34 sine varer til Norge uhindret av restriksjoner og spesielle avgifter. Vi kan ikke godta en
35 utviklingspolitikk som går ut på å bygge ut et produksjonsapparat i fattige land, for deretter å
36 begrense vareflyten fra de samme landene. Staten bør legge til rette for at norsk næringsliv
37 kan etablere seg i fattige land. Det er gjennom utvidet handel med de fattige landene vi kan
38 gi våre beste bidrag.
39

40 Tradisjonell bistandspolitikk har slått feil. Erfaringene har vist at land som har mottatt mest
41 norsk bistand er blitt helt avhengige av bistanden, og at bistanden har bremsset nødvendige
42 økonomiske og demokratiske reformer i utviklingsland. Forskning indikerer at utenlandske
43 bistandspenger kan forsterke korrupsjonen i fattige land, siden det blir mer lønnsomt å
44 arbeide for å få mer bistand enn å skape egne verdier.
45

46 Fattigdom skyldes også de enkelte lands interne, politiske veivalg. Produksjonsevnen og
47 innsatsviljen hos et folk blir mindre når det undertrykkes av totalitære styreformers og
48 planøkonomi. Enkelte land har kommet seg ut av uføret ved å innføre et markedsøkonomisk
49 system, og mer frihet for den enkelte. Det bør oppmuntres til en slik utvikling også i andre
50 fattige land. Målet må være å stimulere til en effektiv jordbruksproduksjon, slik at sult kan
51 hindres og tørkekatastrofer kan forebygges. Dette gjøres best gjennom å innføre
52 markedsøkonomi, samt ved å åpne opp for fritt salg av fattige lands landbruksprodukter.
53

54 Så lenge det ikke er mulig å få flertall for å begrense den statlige bistanden, vil vi arbeide for

1 at den bistanden som gis, skal få størst mulig effekt. Dagens bistand har ifølge økonomiske
2 eksperter liten eller ingen virkning i mottakerlandene fordi u-hjelpen gis til de landene med
3 den dårligste økonomiske politikken. Bistand bør kanaliseres til landene som arbeider aktivt
4 for å åpne for frihandel, oppheve prisreguleringer og er villige til å balansere sine offentlige
5 budsjetter.

6
7 Hovedtyngden av norsk bistand bør konsentreres om utviklingen av næringslivet og
8 infrastrukturen, formalisering av eiendomsretten, undervisning, og det å skape arbeid for
9 lokalbefolkningen. Det helt sentrale i ethvert lands utvikling er at det skapes arbeidsplasser.
10 Med arbeidsplassene følger inntekter for den enkelte. Dette gjør at familien kan forsørges og
11 gis en bedre levestandard, og at barn kan få utdanning. Samtidig skapes det skatteinntekter
12 som tillater utbygging av infrastruktur, sosiale og helsemessige tilbud.

13 14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • Begrense statlig bistand.
- 16 • Innføre frihandel ved å bygge ned importrestriksjoner som blant annet rammer u-land.
- 17 • Oppmuntre til frivillig bistand gjennom humanitære organisasjoner.
- 18 • Gi hjelp til land som uforskyldt er kommet i nød ved for eksempel naturkatastrofer.
- 19 • Unngå at norsk bistand bidrar til korrupsjon.
- 20 • Kanalisere u-hjelp til landene som arbeider aktivt for å åpne for frihandel og som er
21 villige til å balansere sine offentlige budsjetter.
- 22 • At Norge viser sin støtte til demokratiske stater som er utsatt for internasjonal
23 terrorisme eller trusler fra andre land. Dette gjelder for eksempel land som USA,
24 Israel og Taiwan.

25 26 27 ***Menneskerettigheter***

28 Fremskrittpartiets liberalistiske grunnsyn bygger på at alle mennesker bør ha visse
29 universelle frihetsrettigheter, slik som ytringsfrihet, trosfrihet og beskyttelse av sin private
30 eiendomsrett. Dette betyr at vi vil jobbe for å spre menneskerettigheter og bekjempe vold og
31 undertrykking, for eksempel kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, menneskehandel og
32 seksuelt misbruk av barn.

33
34 Norge bør ha diplomatisk samkvem også med land som har autoritært styre og som bryter
35 menneskerettighetene, fordi dette kan bidra til å spre liberale ideer og fremme nye impulser i
36 udemokratiske stater. Det går likevel en grense mot unnfallenhet. Når for eksempel et lands
37 myndigheter dømmer norske borgere til døden for å ha praktisert den grunnlovsbeskyttede
38 ytringsfrihet på norsk territorium, er ikke dialog tilstrekkelig som pressmiddel.

39
40 Det er naivt å tro at diktaturer rundt omkring i verden ikke kjenner menneskerettighetene.
41 Disse landene må presses i internasjonale fora og gjennom diplomatiske forbindelser. Vi er
42 skeptiske til boikott av stater man ikke liker, siden dette kan styrke nasjonalistiske bevegelser
43 og ekstreme grupperinger i de boikottede statene. Noen ganger er det imidlertid fullstendig
44 uansvarlig å ha økonomiske transaksjoner og kontakt med fundamentalistiske stater. Vi vil
45 derfor støtte internasjonale boikottaksjoner mot slike stater, dersom de står bak eller
46 finansierer terroraksjoner i andre land, eller krenker menneskerettighetene på en særlig
47 brutal måte.

48
49 FN bør konsentrere seg om krigsforebyggende og fredsskapende arbeid, samt beskyttelse
50 av menneskerettigheter. Vi er på den annen side skeptisk til mye av FNs virksomhet.
51 Organisasjonen og dens underorganisasjoner har utviklet alt for store byråkratier og må
52 reorganiseres. Kostbare verdensomfattende og regionale konferanser bør begrenses. I
53 tillegg har diktatoriske stater stor innflytelse og hindrer effektive tiltak for å stoppe krig og
54 undertrykking. Norge må ta initiativ til en debatt om forholdet mellom FN, folkeretten og

1 totalitære stater. Folkeretten må forsvare individer og ikke diktatoriske regimer, og land som
2 gjør overgrep mot egen befolkning skal ikke ha rett til å gjemme seg bak folkerettslige
3 forpliktelser.

4 5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • Arbeide for universell aksept av menneskerettighetene.
- 7 • Bekjempe menneskehandel og misbruk av barn.
- 8 • At FNs mandat skal fokusere på fredsskapende operasjoner og inngripen for å stoppe
9 folkemord og vedvarende grove brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

10 11 12 ***Norge og Europa***

13 Fremskrittspartiet har enkeltmenneskets frihet og selvråderett som en vesentlig målsetting.
14 Virkemidler i arbeidet for å nå dette målet er reduksjon eller avskaffelse av hindringer for
15 menneskets utfoldelse, virketrang og realisering av egne mål. Slike hindringer kan være en
16 følge av at statens makt er for omfattende. Det kan også skyldes nasjonale grenser, av
17 proteksjonistisk karakter, som utelukker mennesker og bedrifter fra å samarbeide over
18 landegrensene.

19
20 Selv om det er store utfordringer knyttet til åpenhet, frivillighet og fri bevegelse av kapital,
21 virksomhet og mennesker på globalt basis, ser vi en rekke positive utviklingstrekk innenfor
22 regionale områder. Innenfor Europa som område, vil vi jobbe for en liberalisering av
23 økonomien for å fremme vekst og velferdsutvikling. Det bør jobbes for å knytte Norge tettere
24 til Europa og overnasjonale løsninger når det kommer til spørsmål om sikkerhetspolitikk,
25 miljøpolitikk, kriminalpolitikk og politiske områder som i sterk grad relaterer seg til frihandel,
26 felles konkurranseregler og menneskelig frihet.

27
28 Det norske folk har to ganger sagt nei til norsk EU-medlemskap, og vi vil respektere denne
29 folkeviljen. Det eneste som eventuelt kan endre dette er resultatet av en ny folkeavstemning.
30 I debatten for eller mot medlemskap stilles våre folkevalgte fritt, og de likebehandles
31 uavhengig av standpunkt. Våre folkevalgte vil lojalt følge opp resultatet av en eventuelt ny
32 folkeavstemning.

33 34 **Fremskrittspartiet vil:**

- 35 • Respektere folkets syn i en eventuell folkeavstemning om norsk EU-medlemskap.
- 36 • Fjerne særnorske regler som blant annet forbyr innførsel av produkter som er lovlig i
37 EU.

38 39 40 ***Nordområdene***

41 Nordområdene har de senere år blitt mer og mer interessante for Norge så vel som verden.
42 Den økte interessen skyldes de store mengder naturressurser man har funnet, og de man
43 forventer å finne i fremtiden. I tillegg endrer polhavsisen seg slik at nye seilingsleder åpner
44 opp, og dette betyr kortere avstand mellom de østlige og vestlige markedene.

45
46 Sett i lys av denne utviklingen må Norge helt klart hevde sin suverenitet i våre deler av
47 nordområdene gjennom utvikling, beredskap og forsvar. Fremskrittspartiet vil utvikle denne
48 regionen til beste for hele nasjonen, og vil ta ansvaret for en fornuftig, fremtidsrettet og
49 ansvarlig utvikling.

50
51 Ved økt aktivitet i nordområdene vil Norges ansvar for beredskap på alle områder vokse.
52 Seiling via Nordøst-passasjen og over polhavet gjør Norge til innfallspott for hele det
53 europeiske markedet, samt at all transport fra Europa gjennom disse ledene vil passere oss.
54 Dette faktum gjør at vi må være i stand til å håndtere større katastrofer i norsk

1 ansvarsområde, både hva gjelder berging av mennesker, skip, installasjoner og verdier.
2 Samtidig vil vi være nødt til å ha en oljevernberedskap av høyeste standard for å sikre oss
3 mot store miljømessige konsekvenser.
4

5 Dette vil også åpne for en utvikling av havnefasiliteter og tilhørende infrastruktur i nord, også
6 på Svalbard som ligger plassert midt i området. Det vil i den forbindelse bli nødvendig å
7 vurdere om man kan opprettholde de strenge restriksjonene rundt Svalbard, eller om den
8 teknologiske utviklingen gjør at disse kan mykes opp.
9

10 Norges andel av nordområdene inneholder en enorm mengde naturressurser i form av fisk
11 og skalldyr, olje og gass, og mineraler. Ren og uberørt natur, tilgang på fornybare
12 energikilder og en unik flora og fauna utgjør også store potensialer for vekst og utvikling. Vi
13 vil legge til rette for at alle disse potensialene kan nyttes, og vil samtidig legge vekt på
14 innovasjon og forskning som fremmer sameksistens av næringene.

15 Vi anser Norges ansvar som en stabil petroleumsleverandør for å være meget viktig, og vil
16 derfor åpne nye områder i nord for utvinnings- og leteaktivitet innenfor de stramme
17 sikkerhetsregler vi allerede har.
18

19 Vi mener at et sterkt og operativt forsvar i nordområdene er en nødvendighet for å hevde
20 Norges suverenitet og eierskap til den rikdommen som finnes der. Vi vil derfor ta sikte på å
21 styrke alle forsvarsgrener i nord, samt stimulere til økt alliert trening og aktivitet. I tillegg må
22 grensekontrollen mot øst håndheves strengt, men effektivt, i forhold til handel og samarbeid.
23

24 **Fremskrittspartiet vil:**

- 25 • Fremme vårt eierskap i nordområdene.
 - 26 • Styrke alle forsvarsgrener i nord.
 - 27 • Åpne nye områder for all aktivitet, også petroleumsaktivitet.
 - 28 • Ta Norges beredskapsansvar alvorlig innenfor alle sektorer.
 - 29 • Øke forskningsinnsatsen rettet mot nordområdenes ufordringer.
 - 30 • Vurdere økt aktivitet på og rundt Svalbard.
- 31
32

33 ***Innvandringspolitikk***

34 Med innvandrere forstår vi personer som kommer til Norge for å søke langvarig opphold.
35 Med flyktninger forstår vi personer som tilfredsstill de krav som FNs flyktningkonvensjon
36 stiller for å gi rett til opphold i Norge. Asylsøkere er mennesker som selv oppsøker Norge for
37 å søke asyl, asylsøkere som får avslag er å betrakte som ulovlige innvandrere. Personer
38 som får oppholdstillatelse som et ledd i familiegjennomføring eller på humanitært grunnlag, er
39 etter Fremskrittspartiets oppfatning ikke flyktninger, men innvandrere.
40
41

42 ***Sosiale ytelser***

43 Hovedprinsippet i Fremskrittspartiets innvandringspolitikk er likebehandling der ingen
44 grupper gis særbehandling. Det må legges vekt på at alle som har lovlig opphold i Norge skal
45 være sikret en rettferdig behandling. Arbeidstakere med utenlandsk statsborgerskap må ha
46 rett og plikt til opptjening av pensjonspoeng under folketrygden, og rett til helsetjenester.
47 Flere sosiale ytelser som gis til innvandrere må imidlertid gis under forutsetning av at de er
48 villige til å integrere seg og lære norsk.
49

50 Sosiale ytelser bør i større grad knyttes til statsborgerskap eller andre hensiktsmessige
51 avgrensinger.
52

53 Det er et statlig ansvar å motta flyktninger, og derfor bør staten også dekke dokumenterte
54 utgifter i inntil 7 år ved utplassering av flyktninger i kommunene. I dag opplever mange

1 kommuner at integreringstilskuddet ikke dekker de faktiske kostnadene ved mottak og
2 integrering av flyktninger.

3
4 Særordning med stønad for innvandrere i alderen 18–25 år bør opphøre.

5
6 Det er kommunen selv som skal bestemme om den er klar til ta i mot flyktninger. Kommunen
7 forplikter seg til å følge opp flyktningene slik at de blir integrert i lokalsamfunnet.

8 9 10 **Familiegjenforening**

11 Familieinnvandringsordningen begrenses til ektefelle over 24 år, og egne barn under 18 år.
12 Familieinnvandring for ektefelle bør bare kunne innvilges hvis paret ikke har større samlet
13 tilknytning til noe annet land enn til Norge. Voksne familieinnvandrere må ha opparbeidet seg
14 et minimum av kunnskaper om norsk språk og samfunnsliv. Personer fra EØS og enkelte
15 andre land kan gis unntak fra skjerpede krav til familieinnvandring. Det bør kunne kreves
16 DNA-test for å bevise slektskap.

17 18 19 **Arbeidsinnvandring**

20 I utgangspunktet bør Norge dekke behovet for arbeidskraft innenfor egen befolkning. Dette
21 kan man sørge for ved å lage ordninger som stimulerer folks vilje til å jobbe, for eksempel
22 ved å sette ned skattetrykket og få flere trygdede ut i jobb. Behov utover dette kan i stor grad
23 dekkes gjennom arbeidskraft fra EØS-området. Det bør være mulig å hente arbeidskraft
24 også utenfor EØS-området, basert på tidsavgrensede kontrakter. Prismekanismen bør
25 brukes for å sikre at arbeidsinnvandring fra utenfor EØS-området er samfunnsøkonomisk
26 lønnsom, ved at arbeidsgiveren overtar ethvert finansielt ansvar knyttet til arbeidsinnvandrers
27 bruk av norske velferdsordninger. Norge bør videre bli mer attraktivt for høyt kompetent
28 arbeidskraft fra utlandet, noe som kan gjøres gjennom bedre rammebetingelser for
29 næringslivet og et mer konkurransedyktig skattesystem.

30 31 32 **Flyktninger**

33 Fremskrittspartiet vil at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe
34 flyktninger. Flyktninger kan imidlertid best hjelpes i sine geografiske og kulturelle
35 nærområder. I stedet for å ta mange flyktninger inn i Norge, bør Norge i større grad bidra til å
36 dekke utgiftene til flyktningmottak i flyktningenes egne nærområder. Det vil gi hjelp og
37 trygghet til langt flere mennesker i slike områder for samme sum som det vil koste å ha én
38 flyktning i Norge.

39
40 Integreringspolitiske hensyn bør legges til grunn ved eventuell utvelgelse av kvoteflyktninger.

41 42 43 **Asylsøkere**

44 Det er grunn til å frykte at en fortsatt innvandring av asylsøkere, av bare tilnærmet det
45 omfang som man har hatt i de senere år, vil føre til alvorlige motsetninger mellom
46 folkegrupper i Norge. Det er etisk uforvarslig å ikke stramme inn denne innvandringen for å
47 forebygge konflikter i det norske samfunn.

48
49 Fremskrittspartiet vil føre en restriktiv politikk når det gjelder å innrømme asyl. Asylinstituttet
50 er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke
51 misbrukes i noen form. Asylstatus skal bare innvilges etter individuell behandling og grundig
52 vurdering av søknader om asyl. For å ivareta sikkerheten knyttet til asylsøkere bør det
53 åpnes for bruk av lukkede asylmottak. Det må være en klar forutsetning at flyktninger og
54 asylsøkere som har fått oppholdstillatelse i Norge, skal reise hjem til sine respektive

1 hjemland når forholdene gjør det forsvarlig.

2

3 Å oppgi falsk identitet overfor norske myndigheter er å anse som en kriminell handling som
4 kvalifiserer til utvisning. Tvungen retur av asylsøkere med avslag kan finne sted til
5 opprinnelseslandet, antatt opprinnelsesland eller et annet land i den regionen vedkommende
6 antas å ha kulturell tilknytning til. Norge bør fremforhandle returavtaler med en lang rekke
7 land, og dette kan kobles til den generelle bistandspolitikken.

8

9 Behandlingstid på asylsøknader må ned. Det er ikke akseptabelt at folk skal sitte i lukkede
10 asylmottak i flere år mens de står i saksbehandlingsskø hos UDI. Asylsøknader bør
11 behandles i løpet av maksimalt en måned, og asylsøkere skal sitte i lukkede asylmottak i
12 påvente av ferdigbehandlet søknad.

13

14

15 ***Integrering***

16 Fremskrittspartiet ønsker lik behandling av nordmenn og innvandrere. Alle skal ha samme
17 rettigheter og plikter i sine forhold til fellesskapet i Norge, uavhengig av etnisk bakgrunn. En
18 restriktiv innvandringspolitikk med aktiv integrering og tilpasning til norske samfunnsforhold,
19 vil forebygge motsetninger og konflikter.

20

21 Gjennom å stille krav til innvandrere om deltagelse i norskundervisning og/eller
22 arbeidstrening som vilkår for å motta offentlige ytelser, som f.eks. sosialhjelp, vil
23 kommunikasjonen mellom nordmenn og innvandrere, og mellom innvandrere fra ulike
24 opprinnelsesland, sikres ved at norsk blir felles språk for alle.

25

26 Gode kunnskaper i norsk er også et viktig grunnlag for innvandrere for å få innpass på
27 arbeidsmarkedet, og dermed gjøre det mulig å oppnå en ordinær yrkeskarriere.

28

29 For å kunne bli norsk statsborger og for å få stemmerett, bør det stilles krav om
30 selvforsørgelsesevne, samfunnsforståelse og tilstrekkelige norskkunnskaper. Det må også
31 stilles krav om minimum 10 års botid, regnet fra tidspunktet for innvilgelse av søknad om
32 oppholdstillatelse. Hvis søker er gift med norsk borger, er kravet om botid minimum 5 år.

33

34 **Fremskrittspartiet vil**

35

36 • At Norges mottak av mennesker fra land utenfor den vestlige kulturkrets begrenses
37 kraftig. Dette omfatter flyktninger, asylsøkere og de som gis opphold av humanitære
38 årsaker.

39 • Innføre en aktiv integreringspolitikk som bygger på de reglene, normene og verdiene
40 som skal være felles for hele befolkningen, og som må gå foran hensynet til
41 enkeltgrupper.

42 • At kriteriene for å gi asyl skal tolkes strengt og innvandringsstoppen håndheves
43 effektivt.

44 • At de som kommer til Norge som resultat av familieinnvandring ikke gis rett til ny eller
45 videre familieinnvandring.

46 • Innføre veto mot etablering av asylmottak i egen kommune.

47 • Begrense familieinnvandringsordningen til ektefelle over 24 år, og egne barn under
48 18 år.

49 • Innføre tilknytningskrav i forbindelse med familieinnvandring. Tilknytningskravet faller
50 bort når herboende har fylt 28 år.

51 • Innføre språk- og kunnskapstest som voksne familieinnvandrere må bestå i
52 hjemlandet før de kan få opphold i Norge.

53 • Ha respekt for kirkerommet, men ikke akseptere kirkeasyl. Kirkeasylanter pågripes
54 straks og sendes ut av landet.

54 • Ta avstand fra enhver form for rasisme.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- Avskaffe alle lovregler og forvaltningsmessig praksis som innebærer forskjellsbehandling basert på religion, kultur eller etnisk bakgrunn.
 - At mottak og bosetting av flyktninger må avgjøres av den enkelte kommune selv og ikke kunne pålegges av statlige myndigheter.
 - Gå kritisk gjennom offentlig støtte til organisasjoner og foreninger hvor etnisk bakgrunn eller felles hjemland er kriterium for medlemskap.
 - At de som innvilges beskyttelse gjennom asyl eller oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, kun får midlertidig oppholds- og arbeidstillatelse, og følgelig at de må reise hjem når forholdene i hjemlandet er trygge.
 - At flyselskaper som bringer asylsøkere uten identitetspapirer til Norge, bøtelegges og pålegges å returnere asylsøkerne.
 - At innvandrere og asylsøkere som kommer fra områder med stor sykdomsrisiko gjennomgår en obligatorisk helsetest.

16 ***Nordmenn i utlandet***

17 Fremskrittspartiet konstaterer at, mange og stadig flere, nordmenn velger å permanent flytte
18 eller bo lengre tider i utlandet. Særlig mange pensjonister, både uføre og alderspensjonister,
19 velger dette med sikte på helsebringende effekter pga av klima. Men vi ser også en økning i
20 at folk i arbeid velger å bo helt eller delvis i andre land. Dette medfører enkelte
21 problemstillinger, både i forhold til trygdeytelser, omsorg, rehabilitering og skattemessige
22 forhold. Vi registrerer blant annet en forskjellsbehandling fra ligningskontor og
23 folkeregisterkontor avhengig av hvor kontoret måtte ligge. Vi vil derfor i perioden foreta en
24 grundig gjennomgang av internasjonale avtaler og norske lover, med sikte på å legge bedre
25 til rette for nordmenn i utlandet.

26

27 **Fremskrittspartiet vil:**

- 28
- 29
- 30
- Vurdere sentral behandling av skattespørsmål.
 - Vurdere NAVs rolle i forhold til nordmenn i utlandet.
 - Vurdere godkjenningsrutiner i forhold til ytelser i utlandet.

31

32

33

34

35

36

37

38

1 **FORSVAR OG SIKKERHET**

2 Forsvarspolitikken skal til enhver tid utformes med basis i den sikkerhetspolitiske
3 situasjonen. Fremskrittspartiet vurderer Norges sikkerhetspolitiske situasjon ut fra ulike
4 aspekter og kriterier. Det grunnleggende forhold er Norges geopolitiske plassering, hvor man
5 ligger mellom USA, Russland og det europeiske kontinent. Historisk har det vært av
6 interesse for stridende parter å kunne benytte baser på norsk jord i forbindelse med kampen
7 om sjørutene i Nord-Atlanteren, eller for å hindre fienden i å etablere tilsvarende baser.

8
9 Etter Sovjetunionens oppløsning er den relative betydning av nordområdene økende for
10 Russland. Dette er også synliggjort gjennom økt russisk militæraktivitet langs norskekysten
11 de siste årene. I tillegg til de viktige fiskerieressursene i regionen, er det avdekket store og
12 verdifulle forekomster av olje og gass i havområdene utenfor Nord-Norge og Russland.
13 Grense-, suverenitets- og ansvarsforholdene i disse områdene må avklares for å redusere
14 risiko for konflikt og krise. Norge må i første omgang kunne håndtere en eventuell krise i
15 nordområdene med egne ressurser. Dersom allierte tidlig blir trukket inn i en konflikt vil dette
16 kunne virke unødvendig provoserende.

17
18 Forholdene i store deler av Øst-Europa er fortsatt preget av usikkerhet og uforutsigbarhet.
19 Faren for tilbakeslag i demokratiseringsprosessene er betydelig. Faren for uroligheter i
20 Europa knyttet til etniske og religiøse konflikter, samt uenighet om grenser, tilsier at konflikter
21 lett kan oppstå og at situasjonen kan komme ut av kontroll. Norge må derfor i sine
22 forsvarsstrategier ta til etterretning at Russland, en av verdens største militærmakter, er vår
23 nabo, og at Russland mot syd grenser til kroniske uro-områder som Kaukasus og Sentral-
24 Asia.

25
26 Det nye sikkerhetspolitiske bildet er i tillegg preget av internasjonal terrorisme, spredning av
27 masseødeleggelsesvåpen og uforutsigbare trusler. Angrepene på USA 11. september 2001,
28 og senere anslag mot mål i Europa og Asia, satte for alvor internasjonal terrorisme på
29 dagsordenen. Dette er trusler som ikke stoppes av landegrenser eller historiske bånd.

30
31 Terroren har på den annen side samlet nasjoner som tidligere sto mot hverandre. Nasjoner
32 er nå mer opptatt av å ivareta egen sikkerhet, samt å skape relasjoner til andre land for å
33 sikre en bred front mot terror. Det er viktig at Norge tar aktiv del i kampen mot terror med
34 deltagelse i internasjonalt samarbeid og internasjonale operasjoner.

35
36 Globaliseringen har også gitt nye utfordringer som spredning av epidemiske sykdommer,
37 organisert kriminalitet og religiøs fundamentalisme. Avstandene blir kortere og samhandelen
38 har økt. Dette har gjort oss mer sårbare som enkeltstater og enkeltmennesker.

39 40 ***Alliansepolitikk – NATO***

41 NATO er hjørnesteinen i Norges sikkerhets- og forsvarspolitiske forankring. Det er også
42 viktig at Norge finner et troverdig feste i det forsvarspolitiske samarbeid som utvikles i EU.
43 Norge bør aktivt stimulere til samtrening og øving innen NATO og med styrker fra europeiske
44 land.

45
46
47 NATO har gjennomgått store endringer de siste årene, bort fra en forsvarsallianse til et
48 militært samarbeid og et sikkerhetspolitisk dialogforum. Det er en klar dreining av fokus på
49 hvilke oppgaver alliansen skal løse. Det etterspørres nå mobile, fleksible og slagkraftige
50 utrykningsstyrker som verktøy for å løse pålagte oppdrag. Det stilles derfor andre krav til
51 Norges forsvar i form av deltagelse i internasjonale operasjoner under andre forutsetninger
52 enn tidligere. Forsvarets rolle som utenrikspolitisk instrument er tydeligere, og forsvaret blir
53 pålagt nye og krevende oppdrag i fjerne geografiske områder som tidligere var stormaktenes
54 arenaer.

1
2 Bilaterale forsterkningsavtaler må også fremover utgjøre en viktig del av norsk
3 alliansepolitikk. Derfor er det spesielt viktig å videreføre og utvikle det strategiske
4 partnerskapet med USA. Et viktig element i et slikt partnerskap er forhåndslagring av
5 amerikansk, militært utstyr og tilhørende avtaler. Det er også viktig å videreføre amerikansk
6 trenings- og øvelsesvirksomhet i Norge, samt et effektivt etterretningssamarbeid.
7 Utviklingen av ny styrkestruktur og nye strategiske målsettinger for de amerikanske styrker
8 kan innebære at USA reduserer sitt engasjement i Europa. Dette vil i så fall endre vår
9 sikkerhetspolitiske stilling.

10
11 Norge har sluttet seg til NATOs reviderte strategiske konsept som også gjelder utformingen
12 av det norske forsvaret. Det strategiske konsept understreker at alliansens styrker må
13 omstilles for å kunne løse et bredt spekter av oppgaver, inkludert kollektivt forsvar. Dette har
14 direkte konsekvenser for de allierte landenes styrkestrukturer og -nivåer.

15
16 Nordsjøstrategien som omfatter Storbritannia, Nederland, Tyskland, Norge og Danmark,
17 innebærer økt satsing på flernasjonale løsninger ved anskaffelser, drift og vedlikehold,
18 kommando- og kontrollsystemer, opplæring, trening og øving, og operasjoner for alle
19 forsvarsgrener. Dette må etter Fremskrittspartiets mening likevel ikke bryte med strategier
20 som er utarbeidet med USA. USA er fortsatt Norges viktigste allierte, noe som også må
21 komme til uttrykk gjennom samarbeid og strategivalg.

22
23 Gjennom medlemskap i EU og deltagelse i NATOs Partnerskap for Fred (PFP), har Sverige
24 og Finland sin sikkerhetspolitiske plattform. Utviklingen av det svenske og finske forsvaret vil
25 fortsatt være av stor betydning for Norge. Den nye situasjonen gir muligheter for et økt
26 samarbeid innen landstyrker og luftstyrker mellom våre lands forsvar som et supplement til
27 vårt NATO-medlemskap, men kan ikke utgjøre en erstatning for dette.

28
29 **Fremskrittspartiet vil:**

- 30 • Sikre fortsatt norsk medlemskap og innflytelse i NATO gjennom aktiv deltagelse i de
- 31 politiske og militære fora.
- 32 • Arbeide for en fortsatt sterk allianse i NATO med USA som næreste allierte.
- 33 • Arbeide for at Norge får delta i de europeiske forsvarspolitiske fora.
- 34 • Arbeide for at allierte fortsatt nytter Norge som øvingsland og oppmuntre våre
- 35 viktigste allierte til forhåndslagring på norsk jord.

36
37
38 ***Det norske forsvar***

39 Fremskrittspartiet ser med bekymring på nedbyggingen av det norske Forsvaret.
40 Forsvarsbudsjettets andel av brutto nasjonalprodukt (BNP) er en viktig målestokk på
41 forsvarsinnsatsen i det enkelte land, og i Norge har Forsvarets andel av BNP falt dramatisk
42 over lang tid.

43
44 Norge satser ikke nok på forsvaret, hvor det er en rekke utfordringer, særlig på
45 investeringssiden. Forsvaret mangler blant annet pansrede kjøretøy, spesielt til bruk i
46 utenlandsoppdrag. Vi mener det vil være fornuftig å finansiere alle store innkjøp utenfor
47 forsvarsbudsjettets ramme. På denne måten vil ikke tunge nyanskaffelser belaste ordinære
48 driftsbudsjett og midler som er nødvendig for å styrke forsvarsstrukturen.

49
50 Forsvarets ressurser er knappe og ikke tilstrekkelige for å sikre egen og andre norske
51 aktørers sikkerhet i forbindelse med utenlandsoppdrag. Det vil derfor være hensiktsmessig å
52 åpne for bruk av private kontraktører for å sikre hjelpearbeidere og andre i forbindelse med
53 operasjoner i utlandet. Danmark, USA, Storbritannia og andre har valgt å benytte seg av
54 sivile sikkerhetsselskaper for å beskytte egne tjenestemenn og annet personell, med stort

1 hell. Norge bør også kunne løse utfordringen på denne måten frem til Forsvaret har
2 tilstrekkelig kapasitet selv til å kunne gjøre denne type sikkerhetsoppdrag.

3
4 Det er viktig å definere hvilke sikkerhetspolitiske kriterier som skal legges til grunn for
5 opprettholdelsen av Forsvaret, men man må også klargjøre hva Forsvarets oppgaver skal
6 være.

7 8 **Fremskrittspartiet mener Forsvaret bør ha følgende oppgaver:**

- 9 - Militær tilstedeværelse i prioriterte norske områder.
- 10 - Etterretning og overvåking av norske interesseområder.
- 11 - Suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse.
- 12 - Krisehåndtering i norske områder, og internasjonalt i alliansesammenheng.
- 13 - Forsvar av norske og allierte lands områder, samt tilrettelegging for å møte
14 utfordringer mot norsk og alliert sikkerhet.
- 15 - Sikring av vitale samfunnsfunksjoner.
- 16 - Internasjonalt engasjement.
- 17 - Annen samfunnsnyttig bruk av Forsvaret.

18
19 Norges evne til å håndtere en eventuell invasjon eller en militær aksjon mot norsk territorium
20 er betydelig svekket. Det er avgjørende at denne evnen gjenvinnes. Den generelle
21 forsvarsstrukturen må sees i forhold til nye trusler. Andre trusselbilder mot mer urbane strøk
22 og infrastruktur, samt oljeinstallasjoner mv. må også vektlegges

23
24 Dette vil stille krav til at Forsvaret til enhver tid er forberedt på raskt å kunne flytte enheter til
25 områder som utsettes for trusler eller aksjoner. Dette stiller store krav til forflytningskapasitet
26 og fleksibilitet i organisasjonen.

27
28 Utdanning av befal tar mange år, og befalskorpset er forsvarets viktigste ressurs. Utdanning,
29 øvelse og bruk må gis prioritet, slik at befalet er i stand til å fylle sin rolle i
30 krigsorganisasjonen og i internasjonal tjeneste. Det bør utdannes et tilstrekkelig antall befal
31 til Forsvaret slik at det etableres en grunnstamme dersom det skulle oppstå en situasjon som
32 krever at forsvarsstyrken økes.

33
34 Vi ønsker en mer fleksibel utnyttelse av vernepliktsmassen etter førstegangstjeneste, og vil
35 være åpen for reduksjoner i den tid personell står i rullene, når vår sikkerhet tillater dette. Vi
36 vil også vurdere behovet for vervede styrker i tillegg til de vernepliktige, når oppgaver og
37 særlig kompliserte systemer krever lang erfaring og høy utdanning.

38
39 Heimevernet er en viktig del av det norske forsvar. Heimevernet vil i langt større grad enn i
40 dag bli brukt til å løse ulike oppgaver i ulike deler av landet, i samarbeid med politiet. Slike
41 oppgaver er eksempelvis å forebygge og bekjempe terrorisme og andre uforutsigbare trusler.
42 Flere av disse oppgavene vil kreve nytt utstyr og nye ferdigheter. Det vil også kreve befal
43 med variert kompetanse.

44 45 **Fremskrittspartiet vil:**

- 46 • Sikre at Forsvaret til enhver tid har nødvendig materiell og kompetent personell for å
47 løse de pålagte oppgaver.
 - 48 • Sikre at Forsvaret gjennom verneplikt og verving har et tilstrekkelig
49 rekrutteringsgrunnlag for å løse pålagte oppgaver.
 - 50 • Sikre at befalskorpset får forutsigbare arbeidsforhold og utdanningsløp, og sikre at de
51 tjenestegjørende får bedre økonomiske godtgjørelser.
 - 52 • Bedre informasjons- og rekrutteringstjenesten i Forsvaret, slik at flere unge får
53 konstruktiv informasjon om Forsvaret og de muligheter tjeneste der kan gi.
- 54
55

1 **Internasjonale operasjoner**

2 Fremskrittspartiet mener Norge aktivt bør bidra med styrker i fredsbevarende og
3 fredsskapende operasjoner. Forutsetningen er at mandatene er utformet slik at styrken har
4 mulighet til å løse oppdragene, og at de er tidsbegrensede. Kostnadene ved slike
5 operasjoner skal også bevilges særskilt.

6
7 Norge bør primært delta i internasjonale operasjoner basert på vedtak i FNs sikkerhetsråd.
8 Humanitære hensyn kan imidlertid tilsi at Norge også støtter operasjoner ledet av NATO eller
9 koalisjonsstyrker, selv om disse på grunn av vetoretten ikke er godkjent av FNs
10 sikkerhetsråd. Vil Norge ha hjelp utenfra, må vi også være villig til å bidra ute. Internasjonale
11 operasjoner gir dessuten verdifull erfaring for norsk, militært personell.

12
13 Personell som frivillig tegner kontrakt for deltagelse i Norges kontingenter til internasjonale
14 styrker for FN og/eller NATO, må kunne få kontrakter av mer enn ett års varighet, og få
15 anledning til ytterligere kontraktsfornyelse ved skikkethet og behov. Dette for å få økte
16 innslag av mer erfarent og modent personell i de styrker som skal operere sammen med
17 andre utenlandske styrker i internasjonale operasjoner.

18
19 Samhandling med utenlandske allierte styrker gjennom felles trening, operasjoner og
20 materiellsamarbeid er avgjørende for å sikre høy kvalitet på norske bidrag i internasjonale
21 operasjoner. Norske styrker i utlandet må videre sikres nødvendig og hensiktsmessig militært
22 materiell, herunder pansrede kjøretøy, som gjør det mulig å gjennomføre oppdraget på en
23 effektiv, sikker og hensiktsmessig måte. Oppfølgingen av norske soldater som har deltatt i
24 utenlandsoperasjonen må styrkes, blant annet av en dedikert lege/sanitetstjenesten i
25 Forsvaret.

26
27

28 **Terror - samfunnsikkerhet**

29 Det nye sikkerhetspolitiske bildet er preget av internasjonal terrorisme, spredning av
30 masseødeleggelsesvåpen og uforutsigbare trusler. Dette vil også kunne ramme Norge og
31 norske interesser i utlandet.

32
33 Utviklingen i samfunnet med nye former for risiko, sårbarhet og trusler krever ny årvåkenhet
34 og stadig tilpassing av sikkerhetstiltak og beredskap fra den øverste administrative og
35 politiske ledelse. Det ligger store utfordringer innenfor områder som blant annet
36 informasjons- og kommunikasjonsteknologi, kraftforsyning, transport, forsyninger, olje- og
37 gassvirksomhet, smittevern og vannforsyning.

38
39 Det er nødvendig med styrket fokus på alle aspekter ved samfunnsikkerheten. Vi vil derfor
40 arbeide aktivt for at Norge skal kunne møte det nye trusselbildet gjennom gode
41 beredskapsplaner, nødvendig verneutstyr, materiell og personell.

42
43 Det er nødvendig med nært samarbeid og koordinert innsats fra sikkerhetstjenesten, politiet
44 og Forsvaret. Nasjonalt er det i utgangspunktet en politioppgave å bekjempe terrorisme.
45 Forsvaret må likevel være forberedt på å støtte, utfylle eller overta politiets oppgaver i
46 ekstraordinære situasjoner. Bruk av militære styrker innenlands i fredstid vil kun skje etter
47 rekvisisjon fra politiet.

48
49

50 **Sivil beredskap**

51 Det er viktig med et tilstrekkelig utbygd sivilforsvar, da katastrofer, terror, væpnede konflikter
52 og krig vil ramme sivilbefolkningen sterkt. Forsvaret skal støtte det sivile samfunn i
53 krisesituasjoner og være øvet for dette formål som en del av totalforsvarsinnsatsen. Videre
54 vil en ordning hvor både Forsvaret og sivile aktører utfører redningstjenesten føre til styrket

1 kvalitet. Hensynet til hva som gir best tjeneste skal være retningsgivende, derfor vil vi
2 arbeide aktivt for en landsdekkende tjeneste.

3

4 Det moderne Norge er sårbart og lite robust. Konsekvensene av gjennomførte
5 sårbarhetsanalyser må omsettes i prioriterte mål for å redusere virkningen av økt sårbarhet.

6 Det må i større grad tas hensyn til dagens og fremtidens teknologi i beredskapsmessig

7 sammenheng. Det er derfor nødvendig å sikre viktige samfunnsfunksjoner mot

8 terrorhandlinger, organisert kriminalitet, internasjonal hacking m.m. Fremskrittspartiet vil

9 arbeide for en sterk og dynamisk kombinasjon av sivile og militære ressurser og tiltak.

10

11 Økt transport av olje fra Nordvest-Russland samt økt oljeutvinning i Norskehavet og

12 Barentshavet vil kreve en styrking av oljevernberedskapen i disse havområdene. Kystvakten

13 og Luftforsvaret har viktige oljevernfunksjoner i nordlige havområder. Det må sikres en

14 forsvarlig finansiering av disse oppgavene langs hele norskekysten.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

1 VALGFRIHET FOR FORELDRE OG LIKEBEHANDLING AV 2 BARN 3

4 For Fremskrittspartiet er familien et naturlig, verdifullt og grunnleggende element som utgjør
5 viktige rammer for barns oppvekst og fremtid. Vi anser familien for å være en svært viktig
6 tradisjons- og kulturbærer, og mener familiens stilling i det norske samfunnet skal styrkes
7 fremfor at det offentlige i stadig større grad ønsker å ta avgjørelser for familien
8

9 Utgangspunktet og forutsetningen for ethvert familieforhold er at det bygger på frivillighet.
10 Barn har rett til begge sine foreldre og foreldrene må derfor ved samlivsbrudd likestilles i sine
11 plikter og rettigheter.
12

13 Vi vil fremheve ekteskapet som den mest stabile og trygge rammen for et familieforhold. Alle
14 mennesker har likevel en rett til å innrette seg på den måten de selv finner best. Derfor bør
15 ikke forholdet mellom samboere lovreguleres ytterligere. Vi tar sterk avstand fra ekteskap
16 som inngås under tvang.
17

18 Høye skatter og avgifter fører til at begge foreldre som regel må ha inntektsbringende arbeid
19 for å opprettholde den alminnelige levestandarden. Ved å senke skatte- og avgiftsnivået vil vi
20 bidra til at flere får mulighet til å bruke mer tid på hjem og familie.
21

22 Det å få barn, har i seg selv en stor egenverdi, samtidig som samfunnet er avhengig av at
23 det settes barn til verden. For å stimulere til flere barnefødsler og for å gi familiene mulighet
24 til å velge å være hjemmearbeidende med barn er det nødvendig å kunne opparbeide seg
25 rett til økonomiske og sosiale rettigheter gjennom arbeid i hjemmet.
26

27 Dagens ordning med fødselspermisjon videreføres, men opptjeningen baseres på
28 foreldrenes samlede inntekt. Hvem av foreldrene som skal være hjemme med barnet
29 bestemmes av foreldrene. Ved småbarnsadopsjon gjelder samme permisjonsregler som ved
30 fødselspermisjon.
31

32 Familien bør i større grad kunne tilpasse og organisere hverdagen ut fra den enkelte families
33 behov. Dette er dessverre ikke tilfelle i dag. Vi vil derfor i perioden prioritere foreldrenes
34 valgfrihet, sørge for å likestille og legge til rette for større mangfold og fleksibilitet innenfor
35 omsorg for barn. Vi vil ha større mangfold av fleksible og alternative barnehager, sørge for
36 billigere omsorgstilbud, og ikke minst sørge for likhet i overføringene den enkelte familie
37 mottar til barneomsorg fra staten, uavhengig av hvordan tilsynet organiseres. Vi mener derfor
38 at ytelser til barneomsorg skal kunne utbetales direkte til den institusjon eller omsorgsperson
39 foreldrene velger.
40

41 I tillegg vil vi fornye dagens kontantstøtte gjennom søknad og kriterier hvor kontantstøtten
42 må kunne oppfylle enkelte kriterier av hensyn til barnets ve og vel.
43

44 For ytterligere å unngå at et valg om hjemmearbeid skal føre til redusert familieøkonomi og
45 avkorting i fremtidige pensjonsforhold ønsker vi å innføre ektefelledelt beskatning i den
46 perioden kontantstøtten benyttes. Dette utligner skattetrykket mellom en og
47 toinntektsfamiliene, og gjør det mulig for den som velger å være hjemme med barn å
48 opptjene pensjonspoeng.
49

50 En annen forutsetning for å gi foreldrene valgfrihet er å legge til rette for full behovsdekning
51 for barnehageplasser, samt å oppmuntre til størst mulig mangfold i barnehagetilbudet.
52

1 Det må skilles mellom barns skolegang og barns fritid. Skolefritidsordninger bør opprettes
2 når det er behov for slike tjenester, men driften av slike ordninger bør i størst mulig grad
3 overlates til private tilbydere eller frivillige organisasjoner.

4
5 Det er alltid foreldrenes ansvar og plikt å gi barn den tryggheten, omsorgen og kjærligheten
6 barn trenger for å vokse opp til å bli selvstendige og ansvarsfulle individer. Barnevernet skal
7 jobbe forebyggende i samarbeid med skoler, barnehager og lignende. I de familiene
8 barnevernet involveres skal familiebaserte tjenester primært benyttes. I de tilfeller der det
9 likevel må fattes vedtak om omsorgsoverdragelse, skal den nærmeste familie alltid vurderes
10 først som fosterhjem. Barnevernet skal iverksette tiltak som er til barnets beste.

11
12 Fysisk og psykisk misbruk, herunder kjønnslemlestelse av barn er et alvorlig overgrep. Slikt
13 misbruk må bekjempes med langt større ressurser enn hittil og strafferammene må skjerpes.
14 For å få stoppet kjønnslemlestelse er det viktigste tiltaket å innføre obligatorisk
15 underlivsundersøkelser for alle barn i risikogruppene.

16
17 Vi er av den oppfatning at et barn får den beste oppveksten ved å vokse opp med foreldre av
18 ulikt kjønn, og ønsker derfor å begrense homofiles adgang til adopsjon.

19
20 Endringene i diverse lover gjort i 2008, kjent som "Ny ekteskapslov", må evalueres. Av
21 hensyn til barnas rett til å kjenne, vokse opp med og få omsorg av sine fedre mener vi at
22 lesbiske ikke skal kunne få kunstig befruktning.

23
24 Kunstig befruktning skal være en offentlig finansiert rettighet forbeholdes heterofile par som
25 lever i stabile parforhold, og som av helsemessige grunner har problemer med å få barn.

26
27 **Fremskrittspartiet vil:**

- 28 • Innføre ektefelledelt beskatning.
- 29 • At kostnader ved samvær skal vektlegges ved beregning av barnebidrag.
- 30 • At dagens barnehagelov fornyes.
- 31 • At alle godkjente barnehager skal likebehandles fra det offentlige.
- 32 • At barns rettigheter skal styrkes.
- 33 • At barnevernstjenesten skal iverksette tiltak som er til barnets beste.
- 34 • At ved samlivsbrudd likestilles foreldres plikter og rettigheter.
- 35 • Modernisere kontantstøtten.
- 36 • Likestille godkjente omsorgsformer.

37
38
39
40
41
42

HELSE OG OMSORG

Alle velferdsordninger som folk har rett til i ulike livs-, arbeids- og helsesituasjoner henger nært sammen og griper til dels inn i hverandre. For å sikre en god samhandling og tilby løsninger som både er de beste, og de økonomiske mest fornuftige, må alle utgifter samles i samme budsjett og samme forvaltningsnivå. Fremskrittspartiet vil derfor samle alle velferdsutgifter hos staten, slik at det uverdige spillet hvor staten og kommunene forsøker å velte utgifter til den andre opphører.

Det at staten dekker utgifter til velferds-, helse- og omsorgstjenester nødvendiggjør ikke offentlig tjenesteproduksjon eller at vi må gi avkall på mangfold og konkurranse mellom ulike tjenesteprodusenter. Derfor bør det gjennomføres en velferdsreform med et klart organisatorisk skille mellom bestiller- og betalingsfunksjonen på den ene side, og tjenesteproduksjonen på den annen side. Prinsippet må være at staten betaler for tjenesten på vegne av den person som av staten er tildelt en tjeneste, men at brukeren selv velger tjenesteprodusent. Organisatorisk må det vurderes om den totale bestiller- og betalingsfunksjon og tildelingsfunksjon bør legges til utvidede NAV-kontorer.

Dagens situasjon med lange helsekøer er uholdbar. Den totale kapasiteten i helsevesenet må benyttes slik at disse køene kan fjernes. Dette gjelder både innenfor spesialisthelsetjenesten, rusomsorgen, rehabilitering, psykiatri og kommunale omsorgstjenester. Ledig kapasitet hos private avtalespesialister, institusjoner drevet i privat regi, og omsorgstjenester som leveres av andre enn det offentlige, må tas i bruk slik at pasienter slipper å vente unødig på behandling. Ledig kapasitet i utlandet bør også kunne benyttes.

Produksjon av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester. For å sikre god kvalitet og forsvarlig kvantitet bør alle tjenesteytere likebehandles av bestiller/betaleransvarlig uavhengig av om de er privat eller offentlig eiet. Slik likebehandling vil stimulere til kreativitet og konkurranse om å være best slik det er vanlig for andre sektorer.

For å sikre en forsvarlig kvalitet hos alle tjenesteprodusenter, enten offentlig eller private, må dette utføres av uavhengige tilsyn som eksempelvis Helsetilsynet.

Eldreomsorg

Fremskrittspartiet mener det er en offentlig oppgave å tilrettelegge og finansiere eldreomsorgen, og vi ser at det er behov for å bygge ut sykehjemskapasiteten i Norge og gi eldre en lovbestemt rett til sykehjemsplass når de har behov for det. Det må opprettes sykehjem med forskjellige avdelinger som er spesielt tilrettelagt for ulike brukergrupper, og legedekningen må styrkes. Vi vil at private aktører skal kunne tilby sykehjemsplasser på lik linje med kommunene, og de som trenger en plass skal ha mulighet til å velge også utover egen kommunegrense. Når sykehjemmene må konkurrere om brukerne vil dette heve kvaliteten på tilbudet. Eldre pleietrengende har rett til en meningsfylt hverdag og må selv få bestemme når de skal stå opp, legge seg, hva de skal spise, og så langt det er mulig leve livet slik de selv ønsker det. Det skal også gjelde personer som bor på sykehjem.

En del eldre mennesker er ensomme og føler seg utrygge ved å bo hjemme selv om de har daglig tilsyn fra hjemmetjenestene. Mange har likevel et funksjonsnivå som gjør at sykehjemsplass ikke er det rette tilbudet. Vi ønsker å opprette et moderne aldershjemstilbud tilbud, Omsorg+, for de som er for friske for en sykehjemsplass, men som føler seg ensomme og utrygge ved å bo hjemme. Dette skal ikke være institusjoner, men boliger som leies eller eies av beboerne, og hvor det sosiale miljøet er en viktig faktor. Det skal være døgnbemanning knyttet til Omsorg+.

1 Vi ønsker at eldre og pleietrengende skal kunne bo hjemme så lenge de ønsker, og det er
2 forsvarlig. For å få til dette må det legges til rette for gode hjemmetjenester. Vi ønsker
3 brukervalg på hjemmehjelp og hjemmesykepleie, slik at de eldre selv skal kunne velge
4 hvilken tjenesteyter som skal komme hjem til seg, og velge bort tilbud de er misfornøyde
5 med. På denne måten får man en konkurranse mellom ulike aktører som kan stimulere til en
6 bedre organisering, slik at folk slipper å få mange ulike hjelpere inn i hjemmet sitt hver
7 eneste dag. Vi vil ha en omsorgslønnsordning for hele landet slik at pleietrengende også kan
8 velge en av sine nærmeste til å utføre tjenestene.
9

10 Eldresentrene er en bærebjelke i det forebyggende arbeidet overfor eldre. Vi ønsker statlig
11 finansiering av eldresentrene slik at en unngår at eldresentre blir lagt ned for at det skal
12 spares penger. Eldresentrene gir eldre innhold i hverdagen, sosial kontakt, mulighet for
13 aktiviteter, og gjør at mange holder seg friskere lengre. Mange eldre jobber frivillig på
14 eldresentrene som gjør at de får benyttet sine kunnskaper og erfaringer til glede for andre. Vi
15 ønsker å stimulere til mer frivillighet i eldreomsorgen fordi dette er et viktig bidrag for å øke
16 kvaliteten på innholdet i eldreomsorgen.
17

18 For å gi eldre over hele Norge muligheten til å få den hjelpen de har behov for ønsker vi å gi
19 de eldre pleietrengende juridiske rettigheter til tjenester. Vi mener at det er staten som skal
20 ha ansvaret for å finansiere eldreomsorgstjenester gjennom folketrygden. Vi mener det må
21 bli slutt på den uverdige situasjonen som er i dag, da det er bostedsadressen til innbyggerne
22 som avgjør hvilke tilbud de får. De forvaltningsmessige avgjørelsene på hvilke tjenester den
23 enkelte har behov for skal vurderes av fagteam og ikke være basert på lokale, økonomiske
24 hensyn, men hensynet til den enkeltes behov. Vi mener at alle eldre skal ha tilgang til et
25 eldreombud som skal oppsøke eldre der de er, som på sykehjem og eldresenter.
26

27 Vi mener det er behov for å gjennomgå det omfattende byråkratiet som har vokst frem
28 innenfor eldreomsorgen. Ulike statlige rapporteringskrav fører til at institusjonene må bruke
29 mye tid og ressurser på å tilfredsstille byråkratiet i stat og kommune, isteden for å yte pleie
30 og omsorg til beboere og brukere. Ved å redusere byråkratiet kan en frigjøre fagpersonell til
31 omsorgsoppgaver. Vi ønsker å gjennomgå lønns- og arbeidsbetingelsene innenfor
32 eldreomsorgen, og vurdere tiltak som kan gjøre det mer attraktivt å arbeide i disse
33 tjenestene.
34

35 Vi ønsker, gjennom finansieringssystemet, å tilrettelegge for at omsorgstjenester skal kunne
36 benyttes uavhengig av geografiske grenser når dette er mulig og ønskelig. Tjenester må
37 kunne ytes innenfor gitte kostnadsrammer som gjenspeiler kostnadene der tjenestene ytes,
38 dersom disse ytes utenfor Norges grenser.
39

40 **Fremskrittspartiet vil:**

- 41 • Bygge ut sykehjemskapasiteten i Norge slik at de som har behov får plass.
- 42 • Øke antallet sykehjemsplasser i utlandet til de som selv foretrekket det og som har
43 nytte av et slikt opphold.
- 44 • La staten overta ansvaret for å finansiere eldreomsorgen, og gi private
45 omsorgsaktører mulighet til å konkurrere med offentlige tilbud om å gi pleietrengende
46 det beste tilbudet.
- 47 • Kommunene skal ha ansvar for tilretteleggingen av eldreomsorgen når staten overtar
48 finansieringsansvaret.
- 49 • Innføre et moderne aldershjemstilbud, Omsorg+.
- 50 • Innføre fritt brukervalg i hjemmehjelpstjenesten og hjemmesykepleien, slik at de eldre
51 kan velge hvilken tjenesteyter de ønsker og velge bort tjenesteytere de er
52 misfornøyde med.
- 53 • Utarbeide juridiske rettigheter for de som har behov for å motta pleie- og
54 omsorgstjenester.

- 1 • Gjennomgå byråkratiet i eldreomsorgen for å vri ressurser over fra papirarbeid til å gi
- 2 pleie og omsorg.
- 3 • Innføre en nasjonal omsorgslønnsordning med normerte satser.
- 4 • Gjennomgå lønns- og arbeidsbetingelsene med sikte på å gjøre det mer attraktivt å
- 5 jobbe i pleie- og omsorgssektoren.
- 6 • Stimulere til mer frivillighet i eldreomsorgen for å kunne gi et innholdsmessig enda
- 7 bedre tilbud.
- 8 • Innføre eldreombudsordning for hele landet.
- 9 • Innføre krav om vandelsattest for omsorgspersonell i eldreomsorgen.

12 **Sykehusene**

13 Fremskrittspartiet vil endre organiseringen av sykehustjenestene ved å avskaffe de regionale
14 helseforetakene, og erstatte disse med et statlig sykehusdirektorat. Direktoratet skal blant
15 annet sørge for et helhetlig helsetilbud i hele landet, samt sørge for at prisingen av DRG-
16 koder (Diagnoserelaterte grupper) til en hver tid holder riktig nivå.

17
18 Alle sykehus skal være selvstendige driftsenheter som legger opp sin virksomhet i tråd med
19 etterspørselen. Vi mener at sykehusene må få betalt en stykkpris for den
20 pasientbehandlingen som utføres, slik at det legges til rette for effektivitet. Imidlertid er det
21 nødvendig å sørge for at akuttfunksjoner, utdanning for helsepersonell og forskning, får
22 dekket disse utgiftene gjennom forhåndsavtalt finansiering og øremerkede tilskudd.

23
24 Den statlige sykehusreformen må fullfinansieres, sykehusenes gjeld må reduseres, slik at
25 det blir større rom for pasientbehandling, og skjevdeling mellom regioner fjernes.

26
27 Sykehusenes særoppgaver som omfatter investering og drift av anlegg, bygg og utstyr,
28 undervisning og forskning må finansieres gjennom egne bevilgninger.

29
30 Vi ønsker at offentlige og private helsetjenester skal likebehandles og konkurrere på like
31 vilkår. Pasientene skal etter å ha fått innvilget en bestemt helsetjeneste av det offentlige, selv
32 velge hvilken helseleverandør de ønsker å benytte seg av. Pasientene skal også kunne
33 velge godkjente helsetilbud i utlandet. Utgiftene til pasientbehandling skal betales av det
34 offentlige gjennom folketrygden. Vi ønsker ikke at det innføres egenandeler for pasienter
35 som er innlagt på sykehus.

36
37 Vi ønsker å definere på en tydelig måte hva folketrygden skal dekke. På denne måten kan en
38 tydeliggjøre hva som er det offentliges ansvar. Enkeltpersoner kan tegne private
39 tilleggforsikringer dersom en anser det for å være nødvendig. Vi mener at skader som
40 følger av klart risikofylt atferd i større grad bør belastes den enkelte. Dersom en driver
41 risikosport som fallskjermhopping, rafting og lignende er det naturlig at en tegner
42 tilleggforsikring.

43
44 Vi ønsker å se samfunnets utgifter mer samlet. Det er unødvendig at det offentlige må betale
45 ut sykepenger fordi personer må stå på venteliste for å få enkel behandling slik at en kan
46 komme seg tilbake i jobb. Bedrifter som innenfor dagens system betaler for nødvendig
47 medisinsk behandling for sine ansatte, bør få fradrag på skatten.

48
49 Det er nødvendig å få mer ut av de kronene som bevilges til sykehusene. Vi mener at
50 helsepersonell i størst mulig grad skal brukes til pasientbehandling og at støttefunksjoner i
51 størst mulig grad må ivaretas av andre faggrupper. Vi ønsker å investere mer i
52 sykehusutstyr og sørge for at vi utnytter de mulighetene som teknologien gir oss til å arbeide
53 mer effektivt. For eksempel kan telemedisin utnyttes i langt større grad for å få til samarbeid
54 mellom sykehusene og i utførelsen av fjernoperasjoner.

1
2 Norge har en unik mulighet til å satse på kunnskap og utvikling, og vil derfor styrke innsatsen
3 hva gjelder medisinsk forskning. Stamcelleforskning er et av de områdene som vi ønsker å
4 prioritere sterkt.

5
6 **Fremskrittspartiet vil:**

- 7 • At alle sykehus skal være selvstendige driftsenheter.
 - 8 • Likebehandle offentlige og private sykehus.
 - 9 • At sykehusene får dekket utgifter som er knyttet til akuttfunksjon og utdanningsarena
10 for helsepersonell, gjennom rammeoverføring.
 - 11 • Finansiere pasientbehandling, gjennom stykkpris fra folketrygden.
 - 12 • Definere hva det offentlige har ansvaret for å dekke og hva den enkelte må dekke
13 gjennom tilleggsforsikring.
 - 14 • At det ikke innføres egenadel for pasienter innlagt på sykehus.
 - 15 • Effektivisere sykehusene gjennom økt bruk av støttepersonell til å utføre oppgaver
16 som ikke helsepersonell trenger å gjøre.
 - 17 • Sørge for at sykehusene har moderne utstyr som gjør at de kan arbeide på en mer
18 effektiv måte.
 - 19 • Øke midlene til medisinsk forskning.
 - 20 • Etablere et stamcellesenter i internasjonalt format.
 - 21 • Sikre forsvarlig akuttberedskap over hele landet.
- 22
23

24 ***Psykiatri***

25 Fremskrittspartiet vil styrke psykiatrien, og mener at denne må finansieres gjennom stykkpris
26 til den som utfører tjenestene. Vi mener at private aktører må likebehandles med de
27 offentlige aktørene.

28
29 Vi mener at psykiatireformen har ført til at en del av institusjonstilbudene er lagt ned før
30 kommunene har fått på plass et tilfredsstillende alternativ. Derfor er tilbudet for en del av de
31 psykisk sykeste dårligere nå enn de var før psykiatireformen. Øremerkede tilskudd til
32 kommunene bør derfor videreføres frem til reformens intensjoner er innfridd. Vi mener at
33 spesialisthelsetjenesten må opprettholde en god kapasitet på institusjonspsykiatrien. Mange
34 er så syke at de må ha mer oppfølging og hjelp enn det er mulig å få til i et ordinært botiltak.
35 Dette må erkjennes og det må legges til rette for at de sykeste får tilbud på institusjoner
36 dersom dette er det beste for den enkelte og for samfunnet.

37
38 Det er svært viktig at barn og unge med psykiske lidelser får rask behandling, ventetidene for
39 denne gruppen må derfor holdes lave.

40
41 **Fremskrittspartiet vil:**

- 42 • At psykiatrien skal finansieres gjennom stykkpris.
 - 43 • Private tjenesteytere skal likebehandles med de offentlige leverandørene.
 - 44 • At kapasitet på psykiatriske døgnbehandlingsplasser blir tilpasset behovet.
 - 45 • Styrke barne- og ungdomspsykiatrien.
- 46
47

48 ***Rusomsorg***

49 Fremskrittspartiet mener at forebygging knyttet til rusmiddelmissbruk av barn og unge må ha
50 et langsiktig perspektiv. Mange av de med rusproblemer sliter med psykiske lidelser og har
51 såkalte dobbeltdiagnoser. Vi mener at det bør opprettes egne tilbud der en samler psykiatri
52 og rusbehandling. På denne måten slipper en at rusmiddelmissbrukere blir kasteballer mellom
53 psykiatri og rusbehandling.

54

1 Vi ønsker en bedre kapasitet i behandlingsapparatet slik at de som trenger hjelp skal få det,
2 og at rusmiddelmissbrukere skal ha de samme pasientrettighetene som alle andre.

3
4 Vi ser skadevirkningen av at rusmiddelmissbrukere som er motivert for behandling ikke får
5 hjelp innen rimelig tid, og mener at dette fører til at mange mister motivasjonen mens de
6 venter. Vi ønsker en bedre kapasitet i behandlingsapparatet slik at de som trenger hjelp skal
7 få det, samtidig som kapasiteten som eksisterer må benyttes, også hos private og ideelle
8 institusjoner. Rusmiddelmissbrukere skal ha de samme reelle pasientrettighetene som alle
9 andre. Rusomsorgen må bygge på en helhetlig behandlingsskjede som sørger for at
10 enkeltindividet blir fulgt opp fra avrusning, gjennom behandling, og til ettervern.

11
12 Vi vil at staten skal ha ansvaret for å finansiere det tilbudet rusmiddelmissbrukere har behov
13 for. Ved at staten har ansvaret for finansieringen av tilbudet en får, enten en er i aktiv rus, i
14 behandling eller har behov for ettervern, kan en sørge for en helhetlig oppfølging av den
15 enkelte person. Vi mener at det offentlige skal sette krav til rusmiddelmissbrukeren og på den
16 måten vise respekt for vedkommende. Dette kan være krav om at en skal være i behandling i
17 et visst tidsrom, at en skal ha jobbtrening for å ha noe meningsfullt å gå til, eller at en på
18 andre måter forbereder seg til et liv etter at man er ferdig med behandlingen.

19
20 Vi vil gjøre det lettere å kunne motta legemiddelassistert rehabilitering (LAR) fordi dette er
21 med på å forhindre overdosedødsfall. I tillegg bidrar dette til at mange med et tungt
22 rusmiddelmissbruk slipper å prostituere seg og utføre kriminelle handlinger.

23
24 Problemet for mange rusmiddelmissbrukere er at de har alvorlige psykiske lidelser som gjør at
25 det er vanskelig å bli helt rusfri. Vi ønsker derfor å knytte rusbehandling og psykiatri sammen
26 slik at en oppretter team som har ekspertise på begge områder.

27
28 For å hindre rekrutteringen til narkotikamiljøene er det svært viktig at politiet slår ned på kjøp,
29 salg og bruk av narkotika. Det er spesielt viktig å følge med på hva som skjer i
30 ungdomsmiljøene. Foreldrene har hovedansvaret for å følge med på hva barna gjør. Det er
31 viktig at også skolene som er i kontakt med barn og ungdom med et begynnende
32 rusmiddelmissbruk reagerer og samarbeider tett med politiet for å slå ned på
33 rusmiddelmissbruk og rusmiddelomsættning på skolene.

34
35 Rusmiddelavhengige som begår rusrelaterte kriminelle handlinger må kunne dømmes til
36 tvungen avrusning isteden for fengsel, eller som et supplement til fengsel. En slik tvungen
37 avrusning må strekke seg over et lengre tidsperspektiv enn en eventuell fengselstraff, slik at
38 oppfølging etter avrusningen blir en del av dommen.

39 40 **Fremskrittspartiet vil:**

- 41 • At staten skal finansiere hjelpeapparatet for rusmiddelmissbrukere i aktiv rus,
42 behandling og ettervern.
 - 43 • Opprette tverrfaglige team som koordinerer tilbud og gir hjelp til personer med
44 rusavhengighet og psykiatrilidelser, og at finansieringsansvaret overføres til NAV.
 - 45 • Stille krav til den enkelte for å få til en positiv utvikling.
 - 46 • Gjøre det lettere å få legemiddelassistert behandling.
 - 47 • Gi et bedre tilbud til de med et rusmisbruk og psykiske lidelser.
 - 48 • At foreldrene, skolen og politiet samarbeider for å hindre rekruttering til rusmiljøene.
 - 49 • Åpne for større bruk av tvang i rehabiliteringssammenheng.
- 50
51

1 **Primærhelsetjenesten**

2 Fremskrittspartiet ønsker en organisering av legetjenestene slik at pasientene selv skal
3 kunne velge hvilken lege de vil benytte seg av, og slik at legene får betalt for det arbeidet de
4 utfører. Pengene skal følge pasientene til den legen de benytter seg av.

5
6 Ordningen med fysioterapihjempler bør avvikles. Dagens ordning subsidierer noen få utøvere,
7 mens pasienten må velge mellom å vente flere måneder på behandling eller
8 betale behandlingen selv. Ved å likestille fysioterapeutene vil vi oppnå kortere
9 ventetid, likestilling av pasient i forhold til egenandel, samt større valgfrihet og mangfold for
10 pasienten. Kostnadene til behandling overføres til NAV.

11
12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • At pasientene selv skal velge lege og at pengene skal følge pasienten.
- 14 • At dagens ordning med fysioterapihjempler skal erstattes med offentlig godkjenning,
15 kombinert med ordinær refusjon dekket av NAV.

16
17

18 **Alternativ medisin**

19 Fremskrittspartiet ønsker et mangfoldig helsetilbud der pasientenes trygghet og valgfrihet
20 ivaretas. Vi er også positive til medisiner og behandlingsformer utenfor skolemedisinen, så
21 lenge det har positiv effekt for brukerne.

22
23 Der hvor positive effekter kan dokumenteres vil vi også vurdere alternativ medisin i forhold til
24 stykkpris.

25
26

27 **Tannhelse**

28 Fremskrittspartiet mener tannhelsetjenesten må styrkes, både hva gjelder rekruttering av
29 helsepersonell og refusjonsordninger. Tennene er en del av kroppen, og sykdom i
30 munnhulen må derfor ses på som en ordinær diagnose.

31
32 Personer med lav betalingsevne og/eller særlig høye tannhelsetjenester skal prioriteres når
33 refusjonsordninger vurderes.

34
35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • Bedre refusjonsordningene for sykdomsrelatert tannbehandling.
- 37 • Legge til rette for økt utdanning av tannhelsepersonell.

38
39

40 **Rehabilitering**

41 Fremskrittspartiet vil styrke rehabiliteringstjenestene, og overføre det økonomiske ansvaret til
42 staten. En god og fullverdig rehabiliteringstjeneste må bygge på samspillet mellom offentlige,
43 private og ideelle organisasjoner, slik at den totale kapasiteten og kompetansen til enhver tid
44 blir utnyttet. Vi ønsker at det skal innføres valgfrihet knyttet til rehabiliteringsinstitusjoner, der
45 pasient i samråd med sin lege skal kunne velge blant de institusjonene som har et adekvat
46 tilbud, uavhengig om disse er offentlig eller privat drevet.

47
48 **Fremskrittspartiet vil:**

- 49 • Styrke innsatsen for rehabiliteringsfeltet.
- 50 • Benytte den totale kapasitet, inkludert hos private og ideelle aktører.
- 51 • Sikre norske pasienter et forsvarlig tilbud, og hindre overforbruk.

52
53

1 ***Legemiddelpolitikk og egenandeler***

2 Fremskrittspartiet er kritisk til en utvikling der stadig flere legemidler blir overført fra
3 blåresept-ordningen til individuell søknad. Vi mener det er nødvendig med en gjennomgang
4 av denne ordningen.

5 6 **Fremskrittspartiet vil:**

- 7 • At egenandeler skal reduseres og holdes på et moderat nivå.
- 8 • At flere medisiner kan selges reseptfritt og i butikk.

9 10 11 ***Mennesker med nedsatt funksjonsevne***

12 Fremskrittspartiet vil at personer med funksjonshemninger i størst mulig grad skal få like
13 muligheter til å fungere i samfunnet som alle andre. Det må legges til rette for at
14 funksjonshemmede i størst mulig grad skal kunne ta utdanning og jobbe slik at den enkelte
15 får realisert sine evner. Samfunnet må tilrettelegge for funksjonshemmede ved at bygg og
16 det offentlige rom følger prinsippene for universell utforming.

17
18 Den enkelte må selv ha frihet til å velge hvilken grad av integrasjon han eller hun ønsker.
19 Folketrygdens bilordning for funksjonshemmede må gjennomgås og forbedres.

20
21 Vi ønsker at hjelpemiddelsentralordningen skal gjennomgås fordi den ikke fungerer godt nok
22 i dag. Dette er med på å gjøre hverdagen til mange funksjonshemmede unødvendig
23 vanskelig. Vi mener at private kan overta driften av de funksjonene som hjelpemiddellagrene
24 har.

25 26 **Fremskrittspartiet vil:**

- 27 • Legge til rette for at funksjonshemmede kan realisere sine evner med utdanning og
28 arbeid.
- 29 • Legge til rette for universell utforming/tilgjengelighet.
- 30 • Vurdere finansieringen og organiseringen av hjelpemiddelsentralen.
- 31 • Bilordningen for funksjonshemmede må gjennomgås og forbedres.
- 32 • Åpne for fritt valg av brukerstyrt, personlig assistent.

33 34 35 ***Psykisk utviklingshemmede***

36 Fremskrittspartiet vil at psykisk utviklingshemmede så langt som mulig skal gis like store
37 muligheter til å fungere i samfunnet som andre personer. Forholdene må derfor legges til
38 rette for at psykisk utviklingshemmede kan leve et så normalt og godt liv som mulig,
39 inneholdende valgfrihet med andres hjelp når det er nødvendig.

40
41 Vi mener det også kan være positivt med bokollektiv for psykisk utviklingshemmede, og at
42 utbygging av slike boliger bør forseres gjennom øremerkede tilskudd. Imidlertid mener vi at
43 det bør vurderes små spesialinstitusjoner, i samarbeid med spesialisthelsetjenesten, til de
44 som har ønsker og behov for helt spesiell pleie og omsorg.

45
46 Når det nå har gått såpass lang tid siden HVPU-reformens oppstart, er behov for en del to av
47 reformen, slik at HVPU-reformens intensjon blir gjennomgått, fullført og videreutviklet.

48 49 **Fremskrittspartiet vil:**

- 50 • Tilrettelegge tilbudet til den enkeltes behov.
- 51 • Tilrettelegge for at utviklingshemmede kan ta større del i arbeidslivet.

52
53

1 **Gen- og bioteknologi**

2 Mange mennesker lever i dag lengre og bedre liv takket være utviklingen innenfor gen- og
3 bioteknologi. Denne teknologien har bl.a. ført til bedre medikamenter og mat for både
4 mennesker og dyr. Fremskrittspartiet har en fremtidsrettet og positiv holdning til mulighetene
5 som åpner seg ved forskning på og bruk av gen- og bioteknologi. Det er kunstig at Norge har
6 en strengere regulering av disse områdene enn land det er naturlig å sammenligne oss med.
7 Vi trenger et regelverk som gjør at Norge kan bli et foregangsland når det kommer til
8 forskning og utvikling innenfor gen- og bioteknologi.

9
10 Det må ikke være unødvendig politisk innblanding når det kommer til regulering av gen- og
11 bioteknologien. Det må imidlertid være tilfredsstillende sikkerhetsmekanismer som sikrer
12 forsvarlig utvikling på dette området. Etske retningslinjer må dessuten legge føringer for
13 bruken av denne teknologien. En slik etisk plattform må ta utgangspunkt i respekt for
14 enkeltmenneskets valg, og hensynet til menneskers ve og vel. For å sikre en forsvarlig
15 utbredelse av gen- og bioteknologi, er informert samtykke viktig, for eksempel gjennom
16 merking av genmodifisert mat.

17
18 For å sikre at det skjer en fortgang i teknologiutviklingen, bl.a. når det gjelder behandling av
19 hjerte- og karsykdommer og kreft, må det private næringsliv involveres i forskning og
20 utvikling. Bruk av gen- og bioteknologi må ikke på noe område begrenses til kun å gjelde
21 virksomheter eller institusjoner som eies av det offentlige. På det medisinske området bør all
22 virksomhet som tillates i offentlige institusjoner også tillates innen privat sektor, underlagt
23 vanlig tilsyn av helsemyndighetene.

24

25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • Arbeide for en positiv og moderne utvikling innenfor gen- og bioteknologien.
- 27 • Påby merking av genmodifisert mat.
- 28 • Øke forskningsinnsatsen i Norge.

29

30

31 **Organdonasjon**

32 Fremskrittspartiet ser behov for å øke fokus på organdonasjon. Vi vil derfor se på alternative
33 måter å registrere seg som donor på, som for eksempel ved at man får mulighet til å
34 registrere seg som donor ved utstedelse av førerkort, pall eller lignende.

35

36

1 ARBEID OG VELFERD

3 *Sosialt sikkerhetsnett*

4 Fremskrittspartiet mener enkeltmennesket har hovedansvaret for å sørge for seg og sine
5 nærmeste. Det offentlige skal ha et sikkerhetsnett for dem som ikke er i stand til å greie seg
6 selv. Det skal stilles strenge krav for utbetaling av offentlige midler. Hensikten med kravene
7 skal være å sørge for at flere blir økonomisk selvhjulpne. Dagens system definerer store
8 grupper av befolkningen som støtteberettigede i en eller annen sammenheng, dette tar
9 oppmerksomheten bort fra de som trenger det mest.

11 Vi mener at hjelp til selvhjelp skal være det bærende prinsippet innenfor sosialtjenesten. Det
12 må stilles krav til mottakere av økonomisk sosialhjelp om pliktig fremmøte og deltakelse i
13 aktivitet/kvalifiseringsprogram. Fravær eller uteblivelse fra slik deltakelse må få
14 konsekvenser for brukeren. Det skal ikke være attraktivt å velge sosialhjelp foran jobb, selv
15 om en har begrensede muligheter på arbeidsmarkedet. Sosialhjelpssatsene bør være
16 normerte og tilnærmet like over hele landet og finansieres av staten. Ansvar for den
17 økonomiske sosialhjelpen skal ligge hos NAV sammen med ansvaret for arbeid og trygd.
18 Sosialhjelp skal være en midlertidig ytelse og ikke noe folk skal leve av over tid. Personer
19 som ikke er i stand til å jobbe av helsemessige årsaker skal vurderes for uføretrygd.

21 **Fremskrittspartiet vil:**

- 22 • Sørge for et sikkerhetsnett for dem som ikke kan klare seg selv,
- 23 • Stille krav for tildeling av offentlige ytelser,
- 24 • Stille krav om deltakelse i kvalifiseringsprogram eller annen aktivitet for mottakere av
25 økonomisk sosialhjelp,
- 26 • Innføre normerte satser for økonomisk sosialhjelp som er tilnærmet like over hele
27 landet.
- 28 • Overføre det økonomiske ansvaret for økonomisk sosialhjelp til NAV/staten,

31 *Ny Arbeids og Velferdsordning (NAV)*

32 Fremskrittspartiet ønsker å samle NAV og de samlokaliserte sosialkontorene til en etat, med
33 ett budsjett finansiert direkte over statsbudsjettet.

35 Det beste er å se alle ordningene under ett og sørge for at det er det samme forvaltningsnivå
36 som betaler for det den enkelte har behov for. Vi ønsker at NAV skal finansieres basert på
37 prinsippet om at pengene følger brukeren. Tjenestene utføres av private foreninger,
38 organisasjoner, lag og bedrifter eller offentlige tjenestetilbydere, etter klare lover, regler og
39 forskrifter.

41 Arbeidet for å avsløre de som misbruker velferdsordningene og som bidrar til å undergrave
42 det velferdssystemet som er bygget opp i Norge, må intensiveres. Stadig flere lever av
43 offentlige overføringer i Norge, noe som fører til at mye av arbeidskraften ikke blir utnyttet. Vi
44 må gjennomgå de ulike velferdsordningene for å vurdere tiltak som kan forhindre misbruk av
45 disse.

47 **Fremskrittspartiet vil:**

- 48 • Stille krav for mottak av sosialhjelp.
- 49 • At det skal lønne seg å jobbe.
- 50 • Tilpasse sosialhjelpssatsene til utgiftsnivået i ulike deler av landet.
- 51 • Opprette velferdskontorer der behovet til den enkelte definerer tiltakene.
- 52 • Gjennomgå velferdsordningene for å forhindre misbruk.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Arbeidsmarkedstiltak

Fremskrittspartiet mener NAVs tilbud om arbeidsmarkedstiltak skal være fleksible og tilpasset den enkeltes behov for kvalifisering og arbeidstrening. Arbeidsmarkedstiltak må baseres på individuelle vurderinger, og være kombinasjoner av forskjellige tiltak i en helhetstenking. Målet må være å få brukere raskest mulig sysselsatt i ordinært arbeid. Samarbeide mellom NAV og næringslivet må styrkes.

Fremskrittspartiet vil:

- Øke mulighet for vanlig arbeid.
- Forebygge og dempe skadevirkningene av arbeidsledighet.
- Hindre at arbeidstakere faller ut av arbeidslivet.

Dagpenger

Fremskrittspartiet vil opprettholde en ordening med dagpenger for dem, som av forskjellige grunner, blir arbeidsledige i en periode. Mottakere av dagpenger må være registrert som arbeidssøkende hos NAV, og ta imot passende, tilvist arbeid. Arbeidssøkere må være geografisk mobile og kunne akseptere arbeid i alle deler av landet. Det vil være naturlig å tilpasse/justere permitteringsordningene, lønnsgarantiordningen og enkelte av ordningene knyttet til dagpengeutbetalingen i takt med utviklingen i arbeidsmarkedet.

Fremskrittspartiet vil:

- Yte dagpenger til dem som blir registrert arbeidsledige hos NAV.
- Kreve mobilitet hos arbeidssøkere.
- Justere permitteringsordningene i takt med arbeidsmarkedet.
- Arbeide for å hindre misbruk av dagpenger.
- Gjennomgå offentlige ytelser slik at de stimulerer til økt arbeidsdeltagelse.

Arbeidsmiljøloven

Fremskrittspartiet respekterer alle fremforhandlede arbeidsavtaler mellom arbeidstakere, arbeidstakerorganisasjoner og arbeidsgivere. Det er likevel nødvendig å fornye enkelte lover og regler som regulerer arbeidslivet, uten at det går utover hensynet til medisinske, sikkerhetsmessige eller grunnleggende sosiale rettigheter. Retten til lokale lønnsforhandlinger bør styrkes.

Fremskrittspartiet vil:

- Fornye arbeidsmiljøloven.
- Sørge for et mer fleksibelt arbeidsmarked.

Seniorer

Fremskrittspartiet mener seniorene besitter verdifull kompetanse og utgjør en verdifull ressurs i samfunnet. Det er derfor ingen generell grunn for å tvinge arbeidstakere med oppnådd pensjonsalder ut av arbeidslivet, dersom den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver ikke ønsker slik avslutning. Dersom man velger å forlate arbeidslivet skal man likevel årlig kunne tjene inntil 3 G uten avkorting.

1 **Sykefravær**

2 Høyt sykefravær rammer både bedrifter, enkeltpersoner og samfunnet som helhet.
3 Langtidssykefravær kan sette arbeidsplasser i fare og spesielt små bedrifter med
4 spesialkompetanse er svært utsatt. Fremskrittspartiet støtter videreføringen av avtalen om et
5 inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen).

6
7 Det er viktig å stimulere til lavere sykefravær. Vi vil derfor sørge for å ha belønningsordninger
8 for personer med lavt sykefravær. Dette kan eksempelvis gjøres ved at en del av
9 trygdeavgiften refunderes dersom det årlige sykefraværet holder seg under et visst antall
10 dager.

11
12 Ordningen med gradert sykemelding er et viktig tiltak, men den bør utformes slik at den
13 forhindrer langvarige, graderte sykemeldinger uten oppfølging. Sykemeldingsgraden bør i
14 langt større grad baseres på den enkeltes arbeidsevne.

15
16 Det er helt avgjørende at yrkesrettet attføring iverksettes etter 16 uker eller tidligere, der det
17 ikke er mulig å komme tilbake til egen arbeidsplass helt eller delvis, og der det heller ikke
18 foreligger tungtveiende grunner som hindrer aktivitet. I tillegg bør NAV gjøres i stand til å
19 innrette arbeidet slik at flere får arbeidsrettet tiltak langt tidligere.

20
21 For mange vil det å kunne pleie sine egne alvorlig syke familiemedlemmer være et sterkt
22 ønske, og også et supplement til det offentliges tilbud. Dette bør imøtekommes ved å
23 utvide retten til pleiepenger/sykepenges.

24
25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • Åpne for økt bruk av gradert sykemelding.
- 27 • At man i langt større grad tar utgangspunkt i den enkeltes arbeidsevne.
- 28 • At arbeidsrettede tiltak iverksettes på et langt tidligere tidspunkt.
- 29 • At pårørende som er i arbeid får rett til tidsbegrenset sykelønn når de pleier sine
30 nærmeste som er alvorlige syke.

31
32

33 **Folketrygden**

34 Fremskrittspartiet mener folketrygden skal være vårt nasjonale forsikringssystem som skal
35 sikre befolkningen finansiering av helse- og omsorgstjenester ved behov, inntekt under
36 sykdom og rehabilitering, samt pensjonsinntekt ved avgang fra yrkeslivet eller ved oppnådd
37 pensjonsalder. Arbeidstakere og -givere skal betale premie til folketrygden basert på
38 lønnsinntekt. Alle norske borgere skal ha rett til ytelser fra folketrygden. Vi aksepterer
39 omfordeling gjennom folketrygden.

40
41 **Fremskrittspartiet vil:**

- 42 • At folketrygden skal være et nasjonalt forsikringssystem.
- 43 • At alle norske borgere skal ha rett til ytelser fra folketrygden ved behov.
- 44 • At det skal skje en omfordeling gjennom folketrygden.

45
46

47 **Pensjon**

48 Pensjon skal etter Fremskrittspartiets mening sørge for muligheten til en verdig
49 pensjonisttilværelse og økonomisk trygghet i alderdommen. Gjennom den yrkesaktive delen
50 av livet skal det innbetales premie til pensjonskassen som skal danne grunnlaget for
51 fremtidige pensjonsutbetalinger. Ansvar for innbetaling av premie skal være delt mellom
52 arbeidsgiver og arbeidstaker. Pensjonssystemet må være langsiktig og forutsigbart og
53 kommende pensjonister må til enhver tid kunne skaffe seg opplysninger om omfanget av
54 fremtidig pensjon, basert på gitte forutsetninger. Eventuelle endringer/justeringer i

1 pensjonssystemet kan ikke gi tilbakevirkende kraft. De som ikke har hatt opptjening
2 gjennom yrkesaktivitet skal ha rett til en minsteytelse, stor nok til at det er mulig å leve av
3 den.

5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • Ha et forutsigbart og langsiktig pensjonssystem.
- 7 • Gi dem som ikke har opptjening gjennom yrkesaktivitet en pensjon det er mulig å leve
8 av.
- 9 • Fjerne avkortingen mellom gifte og samboende pensjonister.

10
11

12 **Alderspensjon**

13 Pensjonsalderen skal fortsatt være 67 år. Pensjonsytelsen skal stå i samsvar med innbetalt
14 premie og opptjente rettigheter.

15

16 Pensjonsinntektene skal reguleres årlig gjennom Trygdeoppgjøret og skal ha minst samme
17 utvikling som lønnsnivået for yrkesaktive for å hindre tap av kjøpekraft for pensjonister. Vi vil
18 gjennom dette sikre dagens forhandlingsrett til pensjonistenes organisasjoner.

19

20 Vi ønsker gradvis å fjerne avkortingen for gifte/samboende pensjonister, slik at alle får 100%
21 grunnpensjon uavhengig av sivilstand.

22

23 Mange minstepensjonister sliter økonomisk. Vi går derfor inn for at minstepensjonen settes til
24 to ganger folketrygdens grunnbeløp (2G) for alle minstepensjonister, uavhengig av om man
25 er enslig eller gift/samboende. Vi vil også skjerme minstepensjonistene for innføringen av
26 delingstall/levealderjustering.

27

28 Minstepensjonen bør avkortes mot opptjent inntekstpensjon. Dette innebærer at personer
29 med lav inntekt får beholde noe mer enn minstepensjonen.

30

31 Vernepliktige skal få opptjent pensjonspoeng for avtjent verneplikt.

32

33 Det skal være adgang til å bygge opp private pensjonsordninger for dem som ønsker ytelser
34 utover folketrygdens pensjonsnivå, enten privat eller i samarbeid med arbeidsgiver. Innskudd
35 i private tjenestepensjonsordninger skal være skattefrie, men beskattes som pensjonsinntekt
36 når de kommer til utbetaling. Det må innføres en ny og fleksibel modell for individuell
37 pensjonssparing med skattefradrag (IPS), samt gjeninnføre det regelverket som gjaldt før
38 2007, når det gjelder livrente.

39

40 **Fremskrittspartiet vil:**

- 41 • Videreføre alderspensjonen gjennom folketrygden.
- 42 • Regulere grunnbeløpet/pensjonsytelsene gjennom årlige trygdeoppgjør.
- 43 • Sikre pensjonistorganisasjonenes forhandlingsrett.
- 44 • Ikke avkorte pensjonsinntekter mot arbeidsinntekt.
- 45 • Øke minstepensjonen for alle minstepensjonister til 2G uavhengig av sivil status.
- 46 • Innføre opptjening av pensjonspoeng for verneplikt.
- 47 • Innføre en ny modell for individuell pensjonssparing med skattefradrag (IPS).
- 48 • Beholde besteårsregelen.

49

50

51 **Avtalefestet pensjon – AFP**

52 Da AFP-ordningen ble etablert på slutten av 80-tallet skulle den gi sliterne en mulighet for å
53 gå ut av arbeidslivet med verdighet, uten å tape økonomisk. Fremskrittspartiet mener den nye
54 fremforhandlede AFP-ordningen bryter med de opprinnelige intensjoner, og mener videre det

1 er dypt urettferdig at de som arbeider i bedrifter uten tariffavtale ikke får nytte godt av
2 ordningen.
3

4 Vi vil arbeide for en ny og fremtidsrettet tidligpensjonsordning (AFP) som er mer rettet mot
5 dem som virkelig trenger den. Dette innebærer at man finner tilbake til utgangspunktet, samt
6 at statens bidrag til ordningen må utvides til også å omhandle de som ikke er omhandlet av
7 en tariffavtale.
8

9 **Fremskrittspartiet vil:**

- 10 • At AFP skal bygge på den opprinnelige intensjonen ved at den ivaretar sliterne.
- 11 • At ordningen utvides til også å omhandle de som ikke er bundet av en tariffavtale.
- 12 • At man ikke kan kombinere AFP og arbeid. Det opprettholdes derfor et
13 toleransebeløp på hvor mye man kan tjene. Inntekt utover dette beløpet medfører
14 avkorting av AFP -tillegget.
15
16

17 **Offentlige tjenestepensjonsordninger**

18 Fremskrittspartiet ønsker å gjøre de offentlige tjenestepensjonskassene om til
19 nettoordninger slik at behovet for samordning bortfaller. Problemet med "negativ effekt", der
20 etterlatte pensjonister taper på å ha opptjent poeng i folketrygden etter samordning i dagens
21 system, må fjernes. Ingen skal, gjennom samordning av pensjonsytelser, kunne tape på å ha
22 opptjent pensjonspoeng i folketrygden.
23

24 **Fremskrittspartiet vil:**

- 25 • Gjøre offentlige tjenestepensjonsordninger til nettoordninger.
- 26 • Fjerne "negativ effekt".
27
28

29 **Etterlatte**

30 Det skal videreføres en pensjonsytelse til etterlatte. Rettighetene skal være like for kvinner
31 og menn. Dagens ordning der etterlatte menn, i enkelte tilfeller, har dårligere rettigheter enn
32 kvinner, må fjernes. Ordningen med en pensjonsytelse til etterlatte, mindreårige barn
33 videreføres.
34

35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • Videreføre en pensjonsordning for etterlatte.
- 37 • Sørge for like rettigheter for kvinner og menn til etterlatte ytelser.
- 38 • Videreføre ordningen med etterlattepensjon til mindreårige barn.
39
40

41 **Førtidspensjon**

42 Ordningen med uførepensjon i dagens system skiftes ut med en førtidspensjon for alle som
43 er varig ute av stand til å forsørge seg selv gjennom egen arbeidsinnsats på grunn av
44 fysiske, psykiske eller sosiale forhold. Vurdering av arbeidsevne, eller muligheten til å
45 opparbeide denne, skal ligge til grunn for innvilgelse av førtidspensjon. Alle muligheter for å
46 forbedre eller utnytte arbeidsevnen skal være utprøvd før førtidspensjon vurderes/innvilges.
47

48 Førtidspensjonen skal være lik for alle, avhengig av sivil status og forsørgelsesbyrde.
49 Pensjonen skal ligge på et nivå som gjør det mulig å føre en nøktern og verdig tilværelse.
50 Ytelsen avkortes mot arbeidsinntekt.
51

52 **Fremskrittspartiet vil:**

- 53 • Erstatte dagens uførepensjon med en førtidspensjon.

- 1 • Innføre arbeidsevnevurdering som kriterium for innvilgelse av førtidspensjon.
2 • Avkorte ytelsen mot arbeidsinntekt.

3
4

5 ***Rehabilitering***

6 I dagens system finnes det forskjellige ytelser som kan innvilges under rehabilitering,
7 medisinsk rehabilitering, tidsbegrenset uførestønad og yrkesrettet attføring. FrP vil samle alle
8 ytelsene til rehabilitering i en ytelse basert på arbeidsevnevurdering. Ytelsen skal gis med 66
9 % av arbeidsinntekt på tidspunktet da arbeidsevnen ble nedsatt. Ved delvis tap av
10 arbeidsevne ytes tilsvarende del av ytelsen.

11

12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • Samle alle ytelser til rehabilitering og attføring i en ytelse.

14

15

16

17

18

19

20

1 UTDANNING

2
3 Fremskrittspartiet vil sette kunnskap i sentrum for den norske utdanningen, der den enkelte
4 elevs evner og muligheter ivaretas på best mulig måte. Utdanning og opplæring er et gode
5 både for den enkelte og for samfunnet, og vi mener derfor at staten har ansvar for
6 finansiering og tilrettelegging av utdanning og opplæring. Dette sikrer vi gjennom at elever og
7 foreldre sikres full valgfrihet til å velge den type utdanning de mener er den beste for seg
8 selv.

9
10 Skolene skal finansieres gjennom en differensiert stykkpris, og vi vil at de offentlige skolene
11 skal være selvstyrte enheter med driftsstyrer som ansetter, fremforhandler
12 arbeidstidsordninger og tar stilling til utdanningsopplegg.

13
14 Barn og ungdom skal ha rett og mulighet til utdanning og opplæring etter evner og anlegg.
15 Skolen skal, sammen med hjemmet, bidra til å utvikle barn og ungdoms ansvarsfølelse,
16 pliktfølelse, dannelse og selvtillit. Kvaliteten i utdanningen må ligge på et høyt internasjonalt
17 nivå og sikres gjennom uavhengig tilsyn.

18
19 For å sikre et best mulig skoleløp for den enkelte elev, er det en forutsetning at det foretas en
20 grundig overlapping av relevant informasjon fra barnehager og barnevern til grunnskolen,
21 samt mellom trinnene på grunnskolen dersom det skiftes skole eller lærere. Likeledes er det
22 viktig å få til et samarbeid mellom barnevern og skole i større grad enn i dag.

23
24 Studenter og elever må sikres et godt og forsvarlig arbeidsmiljø. Det må tilrettelegges med
25 universell utforming.

26
27 Skolen skal først og fremst formidle kunnskap og stimulere evnen til selvstendig tenking. Den
28 omfattende uroen som preger hverdagen i norsk skole er imidlertid et hinder for dette. Det
29 daglige arbeidet i skolen må preges av arbeidsro og respekt for andre, noe som også må
30 gjenspeiles i lærerutdanningen.

31
32 Behovet for kompetanse øker innenfor alle felt, derfor er det viktig at den enkelte får mulighet
33 til å dokumentere den kompetansen han/hun faktisk besitter. Det må være mindre vesentlig
34 hvordan denne kompetansen er ervervet. Ved å dokumentere sin realkompetanse vil en
35 kunne bevise sine kunnskaper på en formell måte. Like viktig vil det være at en kan benytte
36 kompetansen som del i videre utdanning. Realkompetanse kan helt eller delvis kvalifisere til
37 å avlegge fagprøve, eller helt eller delvis kvalifisere til inntak på universitet eller høyskole. Vi
38 mener at det bør gis skattefradrag for utgifter knyttet til utdanning i arbeidsforhold, for å
39 motivere til kompetanseutvikling.

40
41 I en stadig mindre verden blir det ikke bare konkurranse om kunnskap mellom
42 enkeltmennesker og bedrifter, men i minst like stor grad mellom nasjoner. For at Norge skal
43 kunne hevde seg i verdenssamfunnet, må kunnskapskapitalen for den enkelte og for
44 nasjonen samlet, ligge på et høyt internasjonalt nivå. Norge skal ha et nasjonalt
45 utdanningssystem som er blant verdens beste.

46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • Legge finansieringsansvaret for skolen til staten gjennom en differensiert
48 stykkprisordning.
- 49 • Sikre fri etablering av skoler og utdanningsinstitusjoner innenfor rammen av felles
50 lovverk og et nasjonalt godkjenningssystem.
- 51 • Innføre fritt skolevalg slik at elevene og deres foresatte avgjør hvor eleven skal gå.
52

- 1 • At offentlige skoler skal være selvstyrte, med driftstyrer som består av foresatte,
2 lærere, andre ansatte og elever, der foreldrevalgte representanter er i flertall. Disse er
3 ansvarlige for ansettelser og avtaler med ansatte, pedagogikk og resultater.
- 4 • La elever og foresatte evaluere lærerne, fagområdene, utdanningsopplegg og
5 arbeidsmiljø på skolene. Skoleledelse og lærere skal selv også evaluere metodikk,
6 læringsmiljø og læringsresultater.
- 7 • Etablere et uavhengig og frittstående skoleombud for å ivareta elevers og foresattes
8 rettigheter.
- 9 • At det skal kreves politiattest for alle ansatte, for å sikre elevene i grunnutdanningen.
- 10 • At private skoler som mottar offentlig støtte må tilfredsstillende krav til integrering.

13 **Grunnskolen**

14 Fremskrittspartiet ser at de viktigste årene i et barns utvikling er de første skoleårene. Det er
15 da grunnlaget for hva og hvem man blir senere i livet legges, og dette må gjenspeiles i
16 hvordan skoleverket legger til rette for den enkelte elevs utvikling.

17
18 Hver elev er et unikt individ, og det må derfor gis størst mulig valgfrihet til den enkelte og
19 deres foresatte, samtidig som man ivaretar de grunnleggende opplæringsbehov alle har.

20
21 Vi vil ha fleksibel skolestartalder, dog skal barn starte i skolen senest som syv-åringer.
22 Grunnopplæringen skal være fleksibel og tilpasset kunnskapsnivået til den enkelte elev, også
23 hva gjelder klassetrinn. Opplæringen skal tilpasses slik at den enkelte elev får best mulig
24 faglig utbytte av opplæringen.

25
26 For å fremme faglig og sosial progresjon hos hver enkelt elev, vil vi innføre utvidet skoledag
27 med en lengre pause midt på dagen der det serveres skolemåltid. I tillegg vil vi vektlegge
28 fysisk aktivitet i skolen for å fremme trivsel, helse og sosial tilhørighet for alle.

29
30 Vi vil i sterkere grad vektlegge basisfag som er fundamentale for elevens videre utvikling, og
31 for at de i voksen alder skal kunne fungere i det norske og det internasjonale samfunnet.
32 Gode kunnskaper i norsk, engelsk, matematikk, naturfag og IKT, samt forståelse av det
33 norske verdisyn og samfunn vil bli stadig viktigere i en internasjonal verden.

34
35 Gjennom karaktersetning i orden og oppførsel fra tredjeklasse, og i grunnleggende fag fra
36 femteklasse vil den enkelte elev og dennes foresatte på en enkel og lettfattelig måte kunne
37 følge den sosiale og faglige utviklingen. Ved å ha en slik tilbakemelding vil man på et tidlig
38 tidspunkt kunne se hvor den enkelte har sin styrke og bygge opp under dette, samtidig som
39 man tidlig kan sette inn ekstra ressurser der det er nødvendig.

40
41 Eleven er den viktigste ressursen i norsk skole, og må behandles deretter. Vi ser det derfor
42 som naturlig at man kan få nivåbasert opplæring i hvert enkelt fag, slik at man ikke sløser
43 bort den enkelte elevs ressurser. Den viktigste ressursen i norsk skole etter eleven er
44 læreren.

45
46 De skolene som lykkes med kunnskapsbygging er preget av god ledelse. Det må derfor
47 legges til rette for økt fokus på skoleledelse og klasseledelse. Med brukerstyrte skoler vil
48 handlingsrommet til den enkelte skole og den enkelte lærer øke, og det vil gi rom for et
49 mangfold av pedagogiske opplegg som gir konkurranse mellom skolene om å oppnå best
50 resultater.

51
52 Det må være åpenhet om resultatene i skolen, og tilrettelegges for at skoler kan
53 sammenligne resultater og utveksle erfaringer, med sikte på å bli enda bedre.

1 Vi vil øke foresattes innflytelse i skolen, da de representerer en uutnyttet ressurs. Som et
2 ledd i dette arbeidet må Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) sikres en uavhengig rolle, og
3 ikke være underlagt departementets instruksjonsmyndighet.
4

5 Det er mange grupper og enkeltpersoner som har et brennende engasjement for norsk skole,
6 og gjerne vil være med på å videreutvikle denne. Vi vil derfor åpne for frivillig arbeid også i
7 skoleverket, der man kan dra nytte av all den kunnskap og kompetanse som finnes i
8 samfunnet. Et meget godt eksempel er alle de enkeltpersoner og grupper som allerede har
9 laget frivillige tilbud om leksehjelp.
10

11 Hver enkelt skal være godt forberedt og rustet til sitt videre liv ved endt grunnskole, og vi er
12 derfor villige til å ta de grep som er nødvendige for å sikre dette.
13

14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • Utvide skoledagen og innføre fleksibel skolestartalder med seneste skolestart ved syv
16 år.
- 17 • Innføre et skolemåltid i norsk grunnskole for å gi elevene nødvendig påfyll og
18 stimulans til god innsats resten av den utvidede skoledagen.
- 19 • At karakterer skal settes i forhold til objektive faglige prestasjoner, slik at alle parter i
20 skolen kan få en god måling av læringsresultatene.
- 21 • Innføre karakterer i alle grunnleggende fag, fra og med femte klassetrinn, som bygger
22 på nasjonale prøver i tillegg til prøver utarbeidet av skoleeier.
- 23 • Gjenintrodusere begrepene høflighet og dannelse, folkeskikk og disiplin i norsk skole,
24 gjennom bruk av karakterer i orden og oppførsel fra og med tredje klassetrinn.
- 25 • Sikre at elevene er bevisst sitt valg av videre opplæring gjennom en forsterket
26 ordning rundt dagens utdanningsvalg.
- 27 • Sikre og styrke elevenes fysiske aktivitet gjennom en større satsing på gym for å
28 stimulere til bedre helse gjennom hele livet.
- 29 • Avskaffe obligatorisk skriftlig sidemålsopplæring og eksamen, og tilby dette som
30 valgfag til interesserte.
- 31 • Forsterke rådgivningstjenesten i grunnskolen.
32
33

34 ***Videregående utdanning***

35 Fremskrittspartiet mener at det kan stilles forskjellige krav for å komme inn på en
36 videregående skole, avhengig av hvilken relevans de forskjellige karakterer har for videre
37 studier. På denne måten vil man få tak i dem som egner seg best for de forskjellige
38 fagretningene.
39

40 Den studieforberedende delen av videregående utdanning må ha et høyt nivå, og man bør
41 se på nivåbasert opplæring for å sikre elevens nytte av undervisningen. Det er også en
42 kritisk suksessfaktor at undervisningen gjøres interessant, og at det stilles krav til den enkelte
43 elev slik at lærelysten blir høy.
44

45 For den yrkesfaglige utdanningen er det avgjørende at samarbeidet mellom skole og bedrift
46 er godt, et samarbeid som er styrket de senere årene. Bedriftene bør sikres mulighet til å
47 komme tidlig inn i skolen for å bidra i undervisningen av de lærlingene som senere får
48 lærlingplasser i bedriftene.
49

50 Tilbud om yrkesfaglig utdanning bør også inneholde kortere utdanningsløp på henholdsvis 1
51 og 2 år. Elever som er klart motivert for å starte i arbeidslivet bør få anledning til det, men
52 med en mer praktisk rettet yrkesforberedende opplæring av kortere varighet enn
53 grunnopplæringens hovedmodell.
54

1 Svært mange elever faller fra i løpet av sin videregående utdanning, noe som medfører
2 uheldige konsekvenser for samfunnet så vel som den enkelte. Vi vil derfor se på mulige tiltak
3 for å redusere frafallsprosenten, slik som økt praktisk undervisning og fleksibel skoledag.
4 Muligheten for å strekke utdanningsløpet ved å kombinere arbeid og utdanning i større grad
5 enn i dag, kan også være et alternativ.

6 7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • Basere opptak til videregående skole på karakterer i fag som er relevante for elevens
9 utdanningsprogram.
- 10 • At kostnadene til undervisning, bøker, materiell og utstyr bør dekkes av
11 stykkprisfinansieringen, uansett valg av utdanningsprogram.
- 12 • At det skal avlegges eksamen i alle relevante fag innen vedkommendes
13 utdanningsprogram.
- 14 • Legge til rette for et bedre samarbeid mellom skole og næringsliv, blant annet ved å
15 kombinere et lærlingtilskudd per elev, med fjerning av arbeidsgiveravgift for å dekke
16 utgifter til den praktiske og teoretiske delen av yrkesutdanningen.
- 17 • At sidemålsopplæring skal være valgfritt.
- 18 • Videreutvikle og styrke Ungt Entreprenørskap og lignende næringsrelevant
19 elevarbeid.
- 20 • Forsterke rådgivningstjenesten.

21 22 23 **Høyere utdanning**

24 Høyere utdanning er en viktig del av vårt vindu mot en verden i rask utvikling. Det er fortsatt
25 viktig å utvide og utvikle Norge som kunnskapsbasert nasjon. Norge bør ha et tilbud innenfor
26 høyere utdanning som er blant verdens beste. For å sikre dette bør
27 undervisningsinstitusjonene kombinere undervisning med forskning, og ha nær kontakt med
28 internasjonale institusjoner med høyt nivå på undervisning og forskning.
29 Studentene bør aktivt ta del i forskningen ved utdanningsinstitusjonene.

30
31 Undervisningstilbudet på godkjente undervisningsinstitusjoner innenfor høyere utdanning
32 skal være fullt offentlig finansiert. Institusjonenes forskningsvirksomhet bør finansieres
33 gjennom eget finansieringsopplegg for forskningen i Norge.

34
35 Høyere læreinstitusjoner skal selv kunne bestemme sitt studietilbud, og sin måte å
36 organisere opplæringen på innenfor nasjonale krav og rammer. Universiteter og høyskoler
37 bør selv kunne fastsette opptakskrav til studentene.

38
39 Fagskoleutdanning som bygger på videregående utdanning eller tilsvarende
40 realkompetanse, og som gir korte yrkesrettede utdanninger - er en viktig del av det norske
41 utdanningssystemet. Fagskoleutdanningen bidrar til å styrke den yrkesrettede utdanningen,
42 både gjennom rekruttering av unge i utdanning til yrkesrettet utdanningsvalg, og gjennom
43 etterutdanning av voksne. Fagskoler som er offentlig godkjente bør også ha rett på offentlig
44 tilskudd, og fagskoler i offentlig eie og private fagskoler bør likebehandles.

45 46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • At private og offentlige institusjoner innenfor høyere utdanning etableres som
48 selvstyrte enheter og likebehandles. Institusjonene bør selv avgjøre ledelsesform og
49 antall eksterne styremedlemmer, samt velge styreleder.
- 50 • At den enkelte institusjon selv fastsetter inntakskravene overfor studentene.
- 51 • Ansvarliggjøre den enkelte student med full valgfrihet av utdanning, og poengtere at
52 det følger et egenansvar med dette, i forhold til at studentene må ha et reflektert
53 forhold til sine valg og et bevisst forhold til hvilke behov samfunnet søker å oppfylle.

- At institusjonene skal ha et særlig ansvar for å etablere et nærmere samarbeid mellom næringsliv, studenter og undervisningsinstitusjonene.
- Ha et finansieringssystem som i hovedsak skal baseres på stykkpris per student målt gjennom avlagte studiepoeng. Basistilskudd skal utgjøre en mindre del av totalfinansieringen for å dekke en nødvendig minimumsbasis for den enkelte institusjon.
- At Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) i sitt arbeid med godkjenning av, og tilsyn med ulike universitet og høyskoler, bruker internasjonal fagkompetanse.

Lærerutdanning

Lærerutdanningen må styrkes ved å innføre en femårig mastergradsutdanning med faglig spesialisering. Det skal være minimumskrav til inntak på studiet i basistilskudd, og gjennomføres intervjuer med studentene for å vurdere om vedkommende er egnet til å bli lærer. Det skal være krav om faglig fordypning for å undervise i fag. Lærerutdanningen må tilpasses den virkeligheten studentene vil møte i skolen, og praksistiden skal økes betraktelig. Klasseledelse skal innføres som et eget fag fordi det er behov for mer disiplin i norske klasserom slik at arbeidsmiljøet for lærere og elever kan bedres. Siste året skal være et sertifiseringsår for å få endelig godkjenning som lærer.

Det bør også innføres rett og plikt til etterutdanning og videreutdanning. Det er bekymringsfullt med den mangelfulle rekrutteringen til læreryrket, derfor må læreryrket gjøres mer attraktivt for å sikre de best kvalifiserte lærerne.

Studiefinansiering

Fremskrittspartiet vil utvikle Statens Lånekasse for Utdanning og erstatte denne med en statlig garantiordning som den enkelte student kan benytte. Stipender skal fortsatt utbetales av det offentlige. Summen av lån og stipend bør ta sikte på å gi studentene tilstrekkelig kjøpekraft til å kunne studere på heltid, og justeres mot konsumprisindeks. Studiefinansieringen bør legges om slik at hardt arbeidende studenter som har bestått eksamen belønnes, noe som kan gjøres ved å gi høyere stipendandel til de studentene som klarer å gjennomføre studiene på normert tid eller kortere. Studenter med særskilte behov for ekstra tid til å slutføre en påbegynt utdanning, bør ha muligheten til å kunne oppnå tilleggslån når dette er dokumentert av utdanningsinstitusjonen. Renter på studielån settes lik markedsrenten.

Studenter ved private, høyere utdanningsinstitusjoner bør kunne få omgjort den delen av studielånet som gjelder skolepengene eller studieavgiften til stipend, etter samme modell som gjelder for norske studenter i utlandet. Dette innebærer en stipendandel på 50% for bachelorgrad og 70% for mastergrad.

Norske studenter skal ha gode muligheter til å ta utdanning i utlandet, dersom de selv ønsker det. Dette innebærer lik studiestøtte til både hel- og delgradsstudier, og støtte til det første året av utdanning i USA og ikke-vestlige land.

Fremskrittspartiet vil:

- Kanalisere en økt del av støtten til studenter gjennom stipender, og gi ekstra stipend til studenter som gjennomfører studiet med bestått eksamen på normert tid eller kortere.
- At summen av lån og stipend må være så stor at studentene har mulighet til å studere på heltid, og at de sikres nødvendig kjøpekraft.

- Gi ekstra lån/stipend for utgifter knyttet til opphold ved utenlandsk institusjon som del av utdanning i Norge, og gjennom dette dekke studiegebyr for norske studenter i utlandet.
- Gi tillegg i lån/stipend for ekstrakostnader studenten pålegges av sitt lærested, for eksempel studieavgift eller kjøp av spesielt kostbart utstyr.
- Øke grensene for hvor mye studentene kan ha i personinntekt eller personlig formue før stipendandelen blir redusert.

Forskning

Norge, som et moderne kunnskapssamfunn, må legge forholdene til rette for at forskningen får best mulig vekstvilkår og blir til fordel for samfunnet som helhet. I en tid der verden blir stadig mindre og der grensene viskes ut, vil norsk forskning i større grad enn tidligere også være internasjonalt rettet. Norge bør ha som målsetting å bli en av verdens mest konkurransedyktige og dynamiske, kunnskapsbaserte økonomier.

Konkurransen fremmer kvalitet, derfor er det positivt at konkurranse blir en integrert del av rammevilkårene for norske forskere, samtidig som forskerne også må gis bedre og mer langsiktige vilkår.

Grunnforskningen er et felles gode av stor betydning for samfunnet og skal derfor sikres tilstrekkelige ressurser og være fri og uavhengig. De offentlige bevilgingene må være langsiktige og forutsigbare for å skape høy kvalitet og konkurransedyktighet i forskningen. Grunnforskningen er på mange måter selve grunnmuren i det kunnskapsbaserte samfunnet, og den anvendte forskningen er pilarer som reiser seg på bakgrunn av grunnforskningen

Anvendt forskning omformer ny kunnskap og innsikt til økonomiske salgbare produkter. Det er en sammenheng mellom satsing på forskning, utvikling og innovasjon, og vekst i økonomien. Et tettere samarbeid mellom næringslivet og forskningsinstitusjonene er derfor meget viktig og noe vi vil stimulere til. Spesielt viktig er det å korte ned tiden det tar fra kunnskapen foreligger til den finnes i salgbare produkter.

Det er positivt at privatpersoner og bedrifter donerer penger til allmennyttige formål. Vi ønsker derfor skattefradrag for slike bidrag. SkatteFunn er et godt tiltak som stimulerer til økt forskningsinnsats fra næringslivet ved at det gis skattefradrag på privat kapital som benyttes til forskning. Ordningen bør derfor utvides.

Et ledd i slik stimulans vil være å fjerne skatteplikt på eiendom og overskudd på forskningsinstitusjoner og stiftelser som ikke tar utbytte fra sin virksomhet. Et slikt unntak bør også gjelde for overskudd fra eventuelle knoppskytinger, så lenge utbyttet går inn som egenkapital eller driftsmidler i stiftelsen.

Fremskrittspartiet vil:

- At Norge minst bør følge målsettingen til EU om å øke FoU til 3 % av BNP.
- Se på mulighetene for skattefradrag ved gaver eller investeringer som gis til FoU-baserte bedrifter og grunnforskning etter nærmere fastsatte regler.
- At grunnforskning skal finansieres av det offentlige, og forskning ved universiteter og høyskoler bør finansieres gjennom eget opplegg.
- Utvide SkatteFunn.
- At bedrifter i hovedsak finansierer næringsrelatert forskning i samarbeid med forskningsinstitusjonene.
- Forenkle byråkratiet rundt søknad om forskningsmidler.
- Likebehandle forskere når det skal rekrutteres til vitenskapelige toppstillinger, administrative og faglige lederstillinger, og doktorgradsstipendiater.

1
2
3
4
5
6
7
8
9

- At det offentlige må føre en aktiv og målrettet forskningspolitikk slik at Norge kan vokse inn i fremtiden.
- At den næringsrettede forskningen rettes mot områder der Norge har spesiell kompetanse, så som energi (olje/gass/el) og marin sektor.
- At tildeling av forskningsmidler også skal baseres på resultatmåling og prosjektevaluering.
- Tilby konkurransedyktige vilkår for rekruttering til forskning.

TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON

Transport av varer og mobilitet i befolkningen må baseres på effektive og sikre løsninger. En god miljøeffekt må sikres ved å benytte energieffektive løsninger.

En godt utbygget infrastruktur er en forutsetning for effektiv, sikker og miljøvennlig transport av personer, gods, energi og informasjon.

I en konkurransepreget fremtid vil infrastrukturen for transport og kommunikasjon bli stadig viktigere, spesielt med tanke på mulighetene globaliseringen åpner for verdiskaping i Norge. Det er ingen grunn til at Norge med sine naturgitte avstander og de ulemper det medfører både i Norge, til Europa og til andre markeder, skal forsterke disse med dårlig infrastruktur.

Det er behov for en storsatsing på infrastruktur mens oljeinntektene fremdeles er høye og pensjonskostnadene fremdeles begrensede. Denne perioden gir store muligheter for å omdisponere en del av vår oljeformue fra finansplasseringer i utlandet til realinvesteringer i infrastrukturen her hjemme. I motsetning til forbruk er dette investeringer i fremtidig vekst og verdiskaping for hele landet.

Fornyelse

Det viktigste moderniserings- og fornyelsesverktøyet er å gjennomføre de lov- og forskriftsendringene som er nødvendige for å etablere et markedsstyrt transportmarked. Myndighetenes rolle begrenses til kjøp og salg av transportrettigheter der regulering fortsatt er nødvendig.

Transport og kommunikasjonssektoren underlegges en gjennomgripende omorganisering til ett transportdepartement med ansvar for den samlede transportsektoren, ett transportdirektorat med ansvar for den totale infrastrukturen, og ett transporttilsyn med ansvar for kontroll av all transport på infrastrukturen (vei, bane, luft, sjø, IKT og energi) for å påse at alle regler, og da i særdeleshet sikkerhetsbestemmelser, følges.

Vegvesen, jernbaneverk og kystverk omdannes til statlige selskaper som kan oppta lån. Dette sikrer forutsigbar og avklart finansiering for en mer effektiv, sammenhengende og helhetlig utbygging av større prosjekter. Vi vil oppheve postmonopolet, men fortsatt sikre det offentlige ansvaret for at det finnes en riksdekkende posttjeneste.

Det offentlige bør i hovedsak eie infrastrukturen, men kjøpe anleggs- og vedlikeholdstjenester i markedet.

Fremskrittspartiet vil:

- At produksjon av transporttjenester og samferdselsrelatert vare- og tjenesteproduksjon skilles fra offentlig myndighetsutøvelse.
- At det gjennomføres nødvendige lov- og forskriftsendringer for å etablere et markedsstyrt transportmarked.
- At Samferdselsdepartementet omorganiseres til et Transportdepartement med ansvar for informasjonstransport, energitransport, land-, vann- og lufttransport, inkludert havner, flyplasser og transportterminaler.
- At det opprettes et felles Transportdirektorat med ansvar for all infrastruktur.
- At havnene organiseres som selvstendige enheter. Det innføres konkurranse mellom havnene for å stimulere til kostnadseffektiv drift og høy kvalitet på tilbudet.

- 1 • At det etableres et Statens Transporttilsyn som står for kontroll av all
- 2 transport, og påser at regler, særlig sikkerhetsbestemmelser, følges.
- 3 • Åpne for mer konkurranse om posttjenester.
- 4 • Øke hastigheten på moped til 60 km/t.

5
6

7 **Veinettet**

8 Norge er et langstrakt land med lav befolkningstetthet. Når både befolkning og næringsliv er
9 spredt over store avstander, krever det at veinettet er konstruert for at befolkning og varer
10 kan transporteres effektivt, sikkert og miljøvennlig.

11
12 Fremskrittspartiet vil bedre sikkerheten og øke kapasiteten på landets veinett, noe som også
13 må omfatte løsninger som leder trafikk unna byene. Det vil således ikke være behov for
14 sterke restriksjoner på veitrafikken.

15
16 Alle veier i Norge skal utbygges og drives i henhold til fastsatte standarder, noe som
17 innebærer et høyhastighets-veinett som binder byer og regioner sammen på en effektiv,
18 sikker og miljømessig måte.

19
20 Stamveinettet skal ha som formål å være transportkorridor mellom byer og landsdeler og
21 korteste og mest samfunnsnyttige trasevalg skal i hovedsak legges til grunn. Disse
22 veistrekninger prioriteres som de viktigste i landet, og videre utbygging av havner, flyplasser,
23 jernbanestrekninger og knutepunkter mellom transportformene bør orienteres etter disse.
24 Prosjektering av stamveinettet skal prioritere ferjefrie forbindelser, og det må i større grad
25 satses på firefelts motorveier med fysisk skille mellom kjøreretningene. Fysisk skille mellom
26 kjøreretninger bør også etableres på andre høyt trafikkerte veier.

27
28 Det er viktig at staten i langt større grad har beslutningsmyndighet ved valg av fremtidig trasé
29 for europaveier, samt andre hovedfartsårer av nasjonal interesse. Den enkelte kommune bør
30 så langt det er mulig, bli tatt med på råd når det gjelder plassering, samt bli gitt mulighet til å
31 gi høringsuttalelse.

32
33 Ved igangsetting av bygging av nye veitraseer skal det sikres videre utbyggingsmuligheter.

34
35 De gjenstående veier som ikke er kommunale eller tilhører stamveinettet er riksveinettet og
36 skal være under statlig ansvar.

37
38 Kommunale veier skal utbygges og prioriteres både ut fra sikkerhetsmessige hensyn og
39 fremkommelighetshensyn. Særlig må sikkerheten langs skoleveier og rundt andre
40 samlingssteder som idrettshaller og lignende være svært høyt prioriterte oppgaver.

41
42 Gang- og sykkelveier gir god trafiksikkerhetsgevinst, og prioriteres utbygget. Utbygging av
43 gang- og sykkelveier langs skoleveier må prioriteres.

44
45 Det er viktig, særlig langs stamveinettet, at det etableres et tilstrekkelig antall raste- og
46 hvileplasser med en standard tilpasset yrkessjåførenes behov. Yrkessjåfører må på en
47 forsvarlig måte å kunne overholde kjøre- og hviletidsbestemmelsene.

48
49

50 **Bygging, drift og finansiering**

51 Fremskrittspartiet vil øremerke en del av den årlige avkastningen fra "oljefondet" til varig og
52 forutsigbar investering i infrastruktur som veier, jernbane/kollektiv- og IKT-infrastruktur. Vil vil
53 også etablere statlige lån til selskaper som gjennomfører bygging av offentlig infrastruktur.

1 For ytterligere å forsere nødvendig infrastruktur bør private selskaper inviteres til deltakelse i
2 å bygge, drive og finansiere prosjekter gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS) eller
3 tilsvarende. Dette vil gi en stor samfunnsøkonomisk gevinst. Når det gjelder drift av
4 eksisterende infrastruktur, bør dette legges ut på anbud.

5
6 Staten skal ha ansvaret for en forsvarlig veiutbygging i landet, og bruk av bompenger,
7 veipricing eller annen direkte trafikantbetaling er en ytterligere beskatning av trafikantene.
8 Bompenger, veipricing eller andre former for direkte brukerbetaling kan derfor ikke kreves for
9 bruk av det offentlige veinettet. Dette gjelder uavhengig av om dette bygges og drives i
10 offentlig eller privat regi. Det kan gjøres unntak begrenset til følgende forhold:

- 11
12 - For ferjeavløsningsprosjekter legges det til grunn i prosjektfinansieringen at innsparte
13 kostnader for staten til drift av ferje godskrives for en periode på 50 år.
- 14
15 - På private veier som bygges og drives i privat regi, og er åpne for allmennheten kan
16 det kreves bompenger ved. Det legges til grunn at om det uavhengig av det offentlige
17 veinettet ønskes bygget en veiforbindelse privat, skal dette ikke i seg selv være
18 forbudt å finansiere ved betaling fra de som måtte ønske å bruke en slik vei.
- 19
20 - Lokal fremskynding av veiforbindelse som er lokalt forankret bør kunne forskutteres
21 når staten godkjenner dette. Private bør inviteres til å bygge, drive og finansiere nye
22 veier (OPS). Dette vil gi stor samfunnsøkonomisk gevinst. Når prosjekter er
23 nedbetalt, etter på forhånd fastsatte betingelser, kan staten overta veien og
24 vedlikeholdsansvaret. Når det gjelder drift av eksisterende riks,- fylkes- og
25 kommunale veier, skal disse legges ut på anbud.

26
27 Lokal fremskynding av veiforbindelse er ufravikelig betinget av at et flertall av
28 innbyggere i berørte kommuner har sagt ja i en lokal folkeavstemming, og av at det
29 finnes relevant og realistisk omkjøringsmulighet uten direkte brukerbetaling. Det
30 legges til grunn at om befolkningen lokalt vil kjøpe ny vei skal de ikke nektes dette.

31
32 I den grad bompenger benyttes, skal disse kun brukes til å finansiere et bestemt nytt
33 veiprojekt. Bomstasjoner skal ikke settes på veier som allerede er offentlig finansiert, og det
34 skal finnes relevant omkjøringsvei. Bompenger skal ikke benyttes til å finansiere
35 kollektivformål eller andre formål utenom prosjektet.

36
37 Bompenger innkrevd på offentlig vei under disse unntakene skal kun kunne brukes til å
38 finansiere et bestemt veiprojekt og fjernes straks prosjektet er nedbetalt.
39 Veipricing, rushtidsavgifter, kjøprising eller andre betegnelser på skatter og avgifter som har
40 til hensikt å fordyre transport aksepteres ikke.

41 42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • Opprette et infrastrukturfond for varig og forutsigbar finansiering av målrettet og
44 rasjonell utbygging av infrastrukturen.
- 45 • Nedbetale gjelden til bompengeselskapene og dermed fjerne dagens bomstasjoner
46 på offentlige veier.
- 47 • Innføre prosjektfinansiering av lengre korridorer for en mer effektiv utbygging.
- 48 • Gi kommuner tilgang til rentefrie statlige lån som øremerkes opprusting, vedlikehold
49 og nybygging.
- 50 • Endre kontantprinsippet innenfor veibygging slik at en kan belåne utbygginger
51 basert på levetid og samfunnsnytte.
- 52 • At staten har beslutningsmyndighet for valg av veitrasé for europaveier, samt andre
53 hovedfartsårer av nasjonal interesse.

- 1 • Redusere registreringsavgiften til selvkost for å dekke faktiske kostnader ved
- 2 registrering/omregistrering av kjøretøy.
- 3 • Redusere og fjerne avgifter og skattlegging av transport og kjøretøy som ikke er
- 4 relatert til betaling for bruk av infrastruktur eller faktisk utførte tjenester.
- 5 • At det i langt større grad enn i dag skal satses på rassikring og viltsikring av
- 6 veinettet.
- 7 • At de gjenstående veier som ikke er kommunale eller tilhører stamveinettet er
- 8 riksveinettet og skal være under statlig ansvar.
- 9 • At kommunale veier skal utbygges og prioriteres både ut fra sikkerhetsmessige
- 10 hensyn og fremkommelighetshensyn. Særlig må sikkerheten langs skoleveier og
- 11 rundt andre samlingssteder som idrettshaller og lignende være svært høyt
- 12 prioriterte oppgaver.
- 13 • At gang- og sykkelveier prioriteres utbygget. Utbygging langs skoleveier må
- 14 prioriteres.
- 15 • At det særlig langs stamveinettet etableres et tilstrekkelig antall raste- og
- 16 hvileplasser med en standard tilpasset yrkessjåførenes behov, for å lette
- 17 overholdelse av kjøre- og hviletidsbestemmelsene.
- 18 • At bruk av MC som miljøvennlig og arealeffektiv transport utnyttes bedre og
- 19 innarbeides i planer.
- 20 • At det åpnes for modulvogntog med økt lengde, og med økt totalvekt på våre
- 21 stamveier.
- 22 • At vrakpanten på personbiler økes.
- 23 • Arbeide for at kjøretøyer som er godkjent i et land med tilnærmedesvis likt
- 24 godkjenningssystem, automatisk skal godkjennes for bruk i Norge.
- 25 • Overføre forvaltningsansvaret for bruk av snøscooter til lokale myndigheter og tillate
- 26 personer som har fylt 13 år en begrenset anledning til å kjøre snøscooter under
- 27 oppsyn.
- 28 • Innføre sambruksfelt for de med to eller flere personer i bilen.

29
30

31 ***Jernbanetransport***

32 Fremskrittspartiet ønsker at jernbanenettet åpnes for fri konkurranse, slik at skinnegående
33 transport kan bli mer konkurransedyktig. Økt konkurranse vil føre til bedre og billigere tilbud,
34 som igjen vil gi en betydelig miljøgevinst. Trafikken på jernbanenettet må derfor dereguleres
35 ved endringer av forskriftene til jernbaneloven, og åpnes for fri konkurranse. Kontroll med
36 jernbanevirksomheten bør legges til Transporttilsynet som også må ha et særskilt ansvar for
37 sikkerheten.

38

39 Vedlikeholdet av jernbanenettet, som er særdeles mangelfullt og fører til mange situasjoner
40 som undergraver tilliten til jernbanen, bør styrkes betydelig. For jernbane er muligheten for
41 gode omlastingspunkter i terminaler en forutsetning for å lykkes. Jernbanen er egnet for
42 godstransport over lengre avstander.

43

44 **Fremskrittspartiet vil:**

- 45 • Selge NSB AS.
- 46 • Oppheve togmonopolet på persontransport slik at det åpnes for fri konkurranse på
- 47 jernbanenettet.
- 48 • At det legges bedre til rette for godstransport over lange avstander, blant annet med
- 49 flere lange kryssningsspor.
- 50 • At jernbanen i større grad må tilpasses knutepunkter for annen infrastruktur.
- 51 • At det legges bedre til rette for persontransport i befolkningstette områder, med
- 52 dobbeltspor, økt frekvens og økte hastigheter.

53

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54

Luftfart

Over lengre strekninger er fly alle andre transportmidler overlegent. Det må derfor være en hovedoppgave å sikre befolkningen et best mulig tilbud innen flytransporten til rimeligst mulig pris.

Staten bør legge til rette for friest mulig konkurranse for utvikling, drift og vedlikehold av flyplassene. Dagens løsning med Avinor AS som en statlig monopolist med indirekte beskatning av innbyggerne, og store utfordringer knyttet til omstilling og endring er ikke tilfredsstillende. Staten bør legge til rette for konkurranse om kontrakter for drift, vedlikehold og utvikling av våre flyplasser, med veldefinerte kvalitets- og sikkerhetskrav. Staten bør vurdere et bredt spekter av modeller og former for avvikling av Avinor som monopolist på området, den beste modellen som innebærer oppløsning av dagens Avinor, og som ivaretar god sikkerhet og kvalitet, bør velges.

Fremskrittspartiet vil:

- Åpne for private flyplasser og fremme konkurranse mellom flyplasser der hvor dette er mulig.
- Stimulere til lokal deltakelse i eierskap og drift.
- At Avinors monopol på sine tjenester avvikles og virksomheten privatiseres, deles opp eller selges og at staten legger til rette for størst mulig grad av konkurranse innenfor området.
- At den norske staten avvikler sitt eierskap i SAS.

Sjøtransport

Ny teknologi innenfor sjøkart, farledsmerking og navigasjonshjelpemidler vil øke presisjonen og sikkerheten ved navigering betraktelig. Fremskrittspartiet mener det må satses på installasjon av slike viktige hjelpemidler for å øke sikkerheten ved ferdseil til sjøs.

Det er en selvfølge at man i sjøfartsnasjonen Norge må sikre tilstrekkelig merking av farleden for optimal sikkerhet til sjøs. Dessverre er ennå deler av farleden mangelfullt merket uten lys eller andre virkemidler.

Ferger knytter det offentlige veinettet sammen på en naturlig måte. Fergene på stamveinettet er dermed et offentlig ansvar, mens private fergeselskaper bør stå for selve driften. Det er derfor naturlig at bruk av ferge skal være kostnadsfritt der hvor fergen er en del av stamveinettet. I investeringssammenheng bør kaianlegg for fergeforbindelser i større grad ses i sammenheng med veinettet for øvrig. Drift av fergestrekninger bør selvsagt konkurranseutsettes, slik at kostnadene blir lavest mulig. Kvaliteten på utstyret skal være en del av sammenligningsgrunnlaget. Staten bør fastsette standarder for fergetilbud som skal følge alle konkurranseutsettinger.

Redningsselskapet er en viktig og nødvendig del av redningstjenesten langs kysten vår. Staten bør bidra til at den frivillige redningstjenesten kan opprettholde sin aktivitet.

Flere ulykker som har skjedd langs kysten kunne vært forhindre ved tidligere varsling. Dagens internasjonale system med bergingslønn kan være et hinder for tidlig varsling fra skip i nød. Vi vil derfor vurdere å etablere et eget regelverk innenfor nasjonalt farvann, 12 milesone, som innebærer en begrensning på bergingslønn.

Skipsfartsnæringen opererer i et internasjonalt marked med sterk konkurranse. Derfor må norsk skipsfart sikres internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår, som gir norske rederier

1 mulighet til å seile under norsk flagg, og som gir norske sjøfolk de samme rammevilkår som
2 sjøfolk i våre naboland.

3
4 Sjøtransport er særdeles viktig for norsk industri. Skipping av gods sjøveien er svært billig og
5 kan bli enda mer effektiv dersom man både nasjonalt og lokalt planlegger en infrastruktur
6 som muliggjør en god utnyttelse av vår unike kyststripe. Det er viktig at havnene får gode
7 rammevilkår, og at avgifter kun kreves inn etter selvkostprinsippet. Grunnet det høye
8 kostnadsnivået i Norge må man ta vare på alle muligheter for billig og effektiv varetransport.
9 Offentlige og private havner må likestilles. Konkurransen er viktig for å sikre riktig prising av
10 havnetjenestene. Ansvar for havner bør flyttes fra Fiskeridepartementet til et
11 Transportdepartement for å integrere havner i infrastrukturplanleggingen på en bedre måte
12 enn i dag.

13 14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • At staten skal fastsette standarder for fergetilbud som skal følges i alle
- 16 konkurranseutsettinger.
- 17 • Opprettholde nettolønnsordningen for sjøfolk.
- 18 • At arbeidet med elektroniske sjøkart og merking av fartsleder forseres.
- 19 • Sette fergedriften ut på anbud etter krav til kvalitet og regularitet.
- 20 • Samordne og forbedre kystberedskapen.

21 22 23 ***Kollektivtransport og bytrafikk***

24 Norsk kollektivtrafikk er preget av reguleringer og tilskuddsordninger. Grunnet dagens
25 organisering med fylkeskommuner er en overordnet kollektivtransportplanlegging
26 umuliggjort. Det gjelder ulike regler for produksjonen av kollektivtransport fra fylke til fylke.
27 Fylkene har i dag ansvaret for produksjonen i sin del av landet. Vi ønsker fylkeskommunen
28 nedlagt, hvilket åpner for en overordnet kollektivtransportplanlegging med større fleksibilitet i
29 forhold til anbud. Dette vil øke effektiviteten vesentlig, og resultere i bedre og billigere tilbud
30 for de reisende.

31
32 Krysssubsidiering av transportsystemer er uheldig og kan føre til overdreven satsing på
33 kollektivtransport som ikke er kostnadseffektiv. Fremskrittspartiet støtter prinsippet om rett
34 transportmiddel på rett sted i det samlede transportapparatet.

35
36 For å imøtekomme nye krav til kollektivtransport ønskes en fleksibel og brukervennlig modell
37 hvor både båt, fly, tog/sporveier, buss, og drosje brukes ut fra et samlet behov i
38 befolkningen. De reguleringene som finnes innen transportnæringen må fjernes eller
39 liberaliseres. Kvantitative begrensninger og prisnivået må fastsettes av markedet. Omfanget
40 av subsidier og overføringer må reduseres, blant annet gjennom bruk av konkurranse.

41 42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • At omfanget av reguleringer av kollektivtransport reduseres.
- 44 • At kollektivtransport skal, så langt det er mulig, tilrettelegges med universell
- 45 utforming.
- 46 • Avskaffe alle løyveordninger innen transportsektoren.
- 47 • Bygge ut og styrke infrastrukturen betydelig. Dette vil bedre det kollektive tilbudet for
- 48 både buss, tog, båt og fly.
- 49 • Avvise bruk av rushtidsavgifter og tilsvarende for å regulere bilbruk.

50 51 52 ***Fører kortopplæring.***

53 Det har i lengre tid vært lange køer hos Statens vegvesen for å få avvirket praktiske
54 førerprøver, grunnet manglende kapasitet. Vi ønsker å avvikle monoopolet som Statens

1 vegvesen har på førerprøver, ved å gi trafikkskoler som er autorisert for det, mulighet til å
2 godkjenne hverandres elever etter obligatorisk opplæring.

3

4 Unge bilkjørere må gis anledning til å få mer praksis. Vi vil derfor innføre graderte førerkort for
5 personer under 18 år. Dette innebærer at personer fra fylte 17 år kan ta et gradert førerkort der
6 man får kjøre alene med noen restriksjoner på bruk av bil.

7

8 **Fremskrittspartiet vil:**

- 9 • At kjøreopplæringen moderniseres, blant annet ved bruk av kjøresimulatorer.
- 10 • At kjøreskolene overtar deler av Statens vegvesens oppgaver ved førerprøver.
- 11 • At det innføres bedre oppfølging av både de eldre og yngste bilførerne, herunder
12 gradert førerkort for unge som kan gi mer kjøretrening.

13

14

15 ***Transportsikkerhet***

16 Fremskrittspartiet mener behovet for styrket sikkerhet i transportsektoren krever større og
17 mer planmessig innsats enn i dag. Vi vil ha en sektorvis behandling av sikkerhets- og
18 sikringstiltak innenfor transportsektorens hovedområder; vei, jernbane, sjøtransport og
19 luftfart. Et uavhengig, felles transporttilsyn står helt sentralt.

20

21 **Fremskrittspartiet vil:**

- 22 • At det etableres et frittstående Statens Transporttilsyn som står for kontroll av all
23 transport, og påser at regler, særlig sikkerhetsbestemmelser, følges.
- 24 • At det innføres en ordning med periodisk godkjenning og klassifisering av veinettet
25 slik det settes minstekrav ved periodisk godkjenning av kjøretøyer.

26

27

28

1 KULTUR OG IDRETT

2 Fremskrittspartiet ønsker et levende kulturliv, med minst mulig politisk styring, basert på
3 personlig engasjement og frivillighet. Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som
4 kjennetegner nasjonen og folket. Den er resultatet av de valg og verdier en har samlet seg
5 om, både åndelige og materielle. Det er en viktig oppgave å verne om vår kulturarv.
6

7 Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Profesjonelle
8 kunstnere, lag, foreninger og enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert
9 utvalg arrangementer. Det må oppmuntres til fortsatt frivillig innsats, og vi vil derfor være
10 positive til, samt se på muligheter for en tettere samhandling mellom kulturen og
11 næringslivet.
12

13 Et levende kulturliv i bygd og by har stor betydning med tanke på trivsel og livskvalitet.
14 Kulturelle aktiviteter utvikler individuelle, kunstneriske og sosiale ferdigheter. Dette beriker
15 fellesskapet, gir samhold, trivsel og tilhørighet.
16

17 Fordi kulturens egenverdi eksisterer i samspillet mellom mennesker, er også arenaen
18 kulturen eksisterer på viktig. En kulturarena er rommet som forener folk. Uten arena er
19 kunstnerisk uttrykk meningsløst. Kun ved en utvidelse av arenaen kan flere ta del i både den
20 skapende og den opplevende delen av kunsten. Kulturlivet bør utvide kulturarenaen og
21 innlemme flere for å oppnå økt verdi og opplevelse. Med arena menes for eksempel
22 grendehus, samfunnshus, kulturhus, nærmiljøanlegg, skolebygg, kafeer, restauranter,
23 bibliotek, museer, konsertsaler, teater, kino, operahus, torg etc.
24

25 Vi mener kulturlivet i større grad både kan og bør finansiere seg selv. Kulturlivet bør i større
26 grad utvikles og anses som egen næring, hvor publikums begeistring i stor grad vil være
27 avgjørende for hvilke kunstformer som overlever. Det er ingen politisk oppgave å avgjøre hva
28 som er gode kulturuttrykk for eksempel gjennom offentlig støtte, men der det offentlig bruker
29 penger på kulturtiltak er det viktig at pengene kommer folk flest til gode. Barn og unge bør
30 prioriteres når offentlige kultur- og idrettsmidler skal fordeles.
31

32 Mangfold er viktig. Frivillighet, gode rammebetingelser og arenaer vil spille en sentral rolle for
33 at mangfoldet fortsatt skal blomstre.
34

35 Norsk kultur har alltid vært påvirket og utviklet seg som følge av andre impulser. Teknologi,
36 moderne reisevaner og samfunnsutviklingen for øvrig vil bidra til at denne utviklingen
37 fortsetter i sitt eget og naturlige tempo.
38
39

40 *Vår felles kulturarv*

41 Den norske kulturarven representerer store verdier både på land og på vann, og er med på å
42 gi nasjonen og innbyggerne identitet og fellesskapsfølelse. Hoveddelen av vår felles
43 kulturarv forvaltes av private eiere. Deres positive innsats er av største betydning for
44 fremtidig vern. Ved granskning av automatisk fredete kulturminner eller når staten freder
45 privat eiendom gjennom lov om kulturminner, skal staten også bære kostnadene.
46

47 Vi trenger også ordninger som sikrer finansiering av de bygg og steder det offentlige
48 betrakter som kulturminner. Eksempelvis kan en ordninger med skattefradrag for de
49 merkostnader en privat eier har knyttet til vedlikehold og restaurering være en løsning.
50

51 Fremskrittspartiet ønsker å ivareta norsk kultur og kulturarv. Integrasjon av uttrykk fra andre
52 kulturer bør foregå i et naturlig tempo og bør ikke være en offentlig oppgave. Norsk kultur
53 lever i naturlig samvær med andre kulturer og trenger derfor ikke egne stimuli for å ta til seg
54 nye impulser – de blir best tatt imot når de ikke blir forsert inn.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

Fremskrittspartiet vil:

- At der hvor staten freder privat eiendom, skal det kompenseres.
- At kulturminnesaker underlegges politisk behandling.
- At det må lages en pakke med skatte- og avgiftslette overfor private eiere av fredede og bevaringsregulerte eiendommer, som sikrer vedlikehold og restaurering.
- At det økonomiske ansvaret for håndtering av fornminner pålegges staten.

Frivillighet

Kulturaktiviteter for barn og ungdom blir stadig viktigere. I en tid hvor barn i langt større grad enn tidligere passiviseres, er alle våre frivillige lag og foreninger spesielt viktige. Kultur og fritidsaktiviteter for barn og unge er også viktig for utvikling av sosiale ferdigheter og tilhørighet. Barne- og ungdomsarbeidet som gjøres i frivillige lag og foreninger er uvurderlig som forebyggende arbeid i forhold til rusproblematikk.

De aller fleste innbyggere er medlem i en eller flere frivillige lag og organisasjoner. Sektoren må få mulighet til å vokse og gro, uavhengig av politisk styring. Frivilligheten skal ikke brukes av det offentlige som et instrument, men må få velge sine oppgaver, organisasjon og arbeidsform selv.

Dette frivillige lagarbeidet er den viktigste målbæreren av denne delen av vår kulturarv. Dette er et stort og viktig arbeid for at barn og unge skal få identitet til sitt nærmiljø og kjennskap til norske kulturtradisjoner.

Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Lag, foreninger og enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert utvalg arrangementer.

Idrett

Idrett skal i størst mulig grad være uavhengig av politisk styring. Idrett må ikke sees som en forlenget arm av det offentlige, men må få vokse og gro på egne premisser til glede for deltagere og utøvere.

Idretten bør i størst mulig grad basere sin drift på egeninntekter og annen frivillig innsats fra medlemmene. Offentlige midler som brukes på idrett bør brukes på barne- og ungdomsidrett. En bred satsing på idretten vil også være et viktig element i arbeidet for å oppnå en bredere integrering mellom landets forskjellige etniske befolkningsgrupper. Toppidretten skal være egenfinansiert, slik at den ikke trekker offentlige midler vekk fra breddeidrett.

Vi har over mange år registrert et stort behov for rehabilitering og nyetableringer av idrettsanlegg. Det er et stort gap mellom tilgjengelige ressurser og behov for arenaer, noe som virker negativt på folkehelsesatsingen, og som begrenser rekrutteringen til idrettsaktiviteter. Idrett er ikke et isolert tema, men har store ringvirkninger på mange områder. Folkehelse generelt, rusarbeid, forebygging, rehabilitering, integrering og skolearbeid kan nevnes. Dette innebærer at man må se sektorovergrepene og landet under ett. Vi må derfor i mye større grad ta ansvaret for bredden i tilbudet i hele landet.

Vi vil legge frem en idrettsmelding for Stortinget. Meldingen bør inneholde status på tilbud og utfordringer i idretts-Norge, samt en mal for søkeprosessen i forhold til internasjonale mesterskap.

1 Fremskrittspartiet ønsker at ordningen med spillemidler til kultur og idrett blir endret slik at
2 ventetiden blir fjernet, og at staten forskutterer restbeløp for Norsk Tipping slik at lag og
3 foreninger som bygger idrettsanlegg og kulturbygg får tilskuddet når anlegget blir tatt i bruk.

4 5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • Stimulere til fortsatt frivillig innsats.
- 7 • Prioritere barne- og ungdomsaktivitet.
- 8 • Fjerne skattlegging av dugnadsarbeid.
- 9 • Innføre momsfristak for ideelle lag og organisasjoner.
- 10 • Legge bedre til rette for at funksjonshemmede får anledning til å delta.
- 11 • Utvide ordningen med skattefradrag for gaver til ideelle formål, frivillige lag og
12 organisasjoner.
- 13 • Legge frem en egen stortingsmelding om idrett.

14 15 16 ***Kulturelle opplevelser***

17 Kulturelle opplevelser, enten den utføres som dans, teater, stand up, levende musikk eller tar
18 andre former, er viktig. Både for å vise samtidig, men også for å opprettholde og bringe videre
19 kulturarven.

20
21 Det er ikke et offentlig ansvar å produsere kulturelle opplevelser, men et offentlig ansvar å
22 tilrettelegge for de som leverer slike opplevelser. Derfor bør det stimuleres til frivillig innsats,
23 men ikke finansiering over offentlig budsjett.

24
25 Enkelte nasjonale og regionale institusjoner er viktige for landets identitet og bør som sådan
26 holdes i hevd, uavhengig av hvilken aktivitet som til enhver tid foregår i bygningene. Disse
27 institusjonene bør derfor gjøres mer uavhengig av svingningene i kulturtilbudet.

28
29 Det er behov for et system som i større grad stimulerer til aktivitet hos den enkelte aktør.
30 Slike virkemidler må sees i sammenheng med øvrige næringsstimulerende tiltak, slik som
31 redusert arbeidsgiveravgift og forenkling av næringsfiendtlig byråkrati.

32 33 **Fremskrittspartiet vil:**

- 34 • At kulturinstitusjoner i størst mulig grad vekker engasjement og bidrar til større
35 egenfinansiering.
- 36 • At offentlig støtte bør komme folk flest til gode og gi et størst mulig publikum.
- 37 • Opprettholde støtte til vedlikehold og investeringer for enkelte nasjonale og regionale
38 kulturinstitusjoner.
- 39 • Forenkle regler for selvstendig næringsdrivende kunstnere.

40 41 42 ***Åndsverk og rettigheter***

43 Skapere og utøvere bør sikres muligheten til å livnære seg gjennom sin virksomhet gjennom
44 eiendomsrett til egne skaperverk og prestasjoner. Disse gruppernes inntekter vil i større grad
45 basere seg på reell verdi i form av faktisk utnyttelse, fremfor offentlige etaters og politikeres
46 synsing.

47
48 Enhver som skaper åndsverk må sikres rettighetene på en tilstrekkelig måte. Samtidig må
49 forbrukeres rettigheter til lovlig bruk av åndsverk ikke bli utilbørlig innskrenket. Den
50 teknologiske utviklingen gir både muligheter og utfordringer.

51 52 **Fremskrittspartiet vil:**

- 53 • Åndsverksloven og forbrukerrettigheter moderniseres slik at dagens digitale
54 forbrukerkultur er et gode både for de som skaper og de som bruker åndsverk.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54

Arkiv, bibliotek og museer

Arkiv, bibliotek og museer er viktige kilder til kunnskap. I et kunnskapssamfunn som vårt, er tilgang på informasjon av avgjørende betydning, og offentlige samlinger har gjennom mange år vært viktige bidragsytere. I dagens samfunn hvor Internett er i ferd med å bli den dominerende kunnskapsbase, er det viktig at samlingene evner å omstille seg.

Museene er viktige lokale institusjoner - der frivillige entusiaster, fagfolk og myndigheter i fellesskap tar vare på kulturarven. Det offentlige skal legge tilrette for det lokale arbeidet med bevilgninger til drift og investeringer i anlegg. Det etterlyses bedre samarbeid mellom departementene på museumsfeltet. Samspillet mellom kultur og næring er viktig i det lokale og det regionale utviklingsarbeidet.

Offentlige samlinger bør i større grad rette seg mot publikum, slik at samlingene blir tatt mer i bruk. Økt bruk vil inspirere enkeltmennesker, styrke norsk kultur og gi glede til mange.

Vi mener bibliotekenes kjernevirksomhet må styrkes, men at aktivitet med hensyn til ren underholdningstilbud, som konkurrerer med privat næringsliv med fordel kan reduseres. Dette gjelder blant annet utlån av dataspill, cd, dvd osv.

Fremskrittspartiet vil:

- At samlingene digitaliseres, for å sikre innholdet for ettertiden og for å øke publikumstilgjengeligheten.
- At samlingene bør kommunisere med folk og låne ut innhold over Internett og ta i bruk flere distribusjonsmåter.

Språk og litteratur

Språket er kanskje den viktigste delen av vår felles kulturarv og bør bevares som en levende ressurs. Språkkampen er i stor grad historie, og i dag er det en voksende enighet om at enkeltmennesker selv skal få velge sin språkform. Sentrale kulturinstitusjoner som riksdekkende medier og bibliotek er til for folk, ikke omvendt, og bør derfor velge språk som treffer flest.

Den beste strategi for et sterkt og levende norsk språk er den daglige, frivillige bruken av språket. Ekte språkglede og -kunnskap kan ikke skapes ved kvotering og offentlige pålegg. De offentlige litteraturpolitiske mål om styrket, variert og kvalitetspreget norsk skriftkultur, samt stimulans til barn og unges språkforståelse er viktige. Målene nås best gjennom et fritt marked for bøker, samt mer målrettede tiltak for spesielt svake grupper.

Fremskrittspartiet vil:

- Bokbransjen stimuleres til å treffe et større og mer variert publikum og til å bli mindre avhengig av offentlige midler.

Film, audiovisuell sektor og media

Fremskrittspartiet ser film som en mulig vekstnæring og ønsker at dette kan bli ett av flere eksempler på kreative næringer som på sikt kan gi landet et styrket kulturliv. Så lenge det finnes støtteordninger til produksjon av film skal disse ha som formål å nå et størst mulig publikum og utløse mest mulig privat kapital. Utenlandske filmproduksjoner vil både kunne gi en markedsføringsseffekt for landet, samtidig som det styrker de norske kulturnæringene.

1 En fri og uavhengig presse er en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten.
2 For å sikre konkurranse og mangfold i mediene vil vi arbeide for størst mulig grad av
3 etableringsfrihet i medienæringen. Ordinære konkurranseregler skal også gjelde for
4 mediebedrifter.

5
6 Vi ønsker å redusere og på sikt fjerne lisensavgiften NRK innkrever, og la finansieringen
7 baseres på reklameinntekter og/eller brukerbetaling.

8
9 Det er viktig at myndighetene legger til rette for god konkurranse mellom leverandørene av
10 kringkastingstjenester til forbrukerne. Allmennkringkastere bør stilles ansvarlig for dekning i
11 henhold til sine konsesjoner.

12
13 Landsdekkende etermedia må underlegges spesielle bestemmelser for å kunne formidle
14 nødvendig informasjon i en krisesituasjon. Dette skal gjøres ved inngåelse av kontrakter hvor
15 de styrende myndigheter gis råderett over etermediet ved en krisesituasjon.

16
17 TV, radio og nye interaktive medier vil i stadig større grad være med å drive utviklingen og
18 utbredelsen av digital infrastruktur. Samtidig er det en demokratisk rettighet å ha en rimelig
19 god tilgang til massemedier. Derfor bør det legges til rette for at norske forbrukere nyter godt
20 av de nye mulighetene.

21
22 Et lands presse er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert
23 som pressen blir mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk svekkes. Det
24 er en fare i at pressens kritiske holdning til statsstyret blir dempet på grunn av statlige
25 subsidier.

26
27 **Fremskrittspartiet vil:**

- 28 • At det skal gis incitamentet slik at det lønner seg å investere i eller støtte
- 29 filmproduksjon.
- 30 • Offentlig støtte skal stimulere til å treffe et større og mer variert publikum og til at
- 31 produksjonen blir mindre avhengig av offentlige midler.
- 32 • Avvikle unødvendig/motarbeide enhver form for sensur.
- 33 • Fjerne lisensavgiften og privatisere NRK.
- 34 • Avvikle medieeierskapsloven, lovfeste redaktørplakaten og la konkurranseloven
- 35 gjelde mediesektoren.
- 36 • Redusere og på sikt fjerne pressestøtten til riksaviser.
- 37 • Likebehandle dagsaviser og ukepresse i forhold til momsregler.

38
39
40 ***Kultur som næring***

41 Kultur skaper ofte relasjoner mellom mennesker og utvikler sterke individer. Kultur kan være
42 en faktor til vekst. Folk blir stadig mer bevisste sitt kulturelle forbruk, og omsetningen i
43 kulturnæringene vokser mer enn andre næringer. Reiseliv er en av mange næringer som kan
44 relateres til kultur og som bidrar til stedsutvikling. Det er viktig at det satses slik at kultur kan
45 bli en faktor til vekst. Kulturlivet bør derfor betraktes som en selvstendig næring der man kan
46 involvere frivillig arbeid så vel som profesjonelt engasjement. Det er en forutsetning for vekst
47 innefor kultursektoren at det satses på samhandling mellom frivillig sektor og profesjonelle
48 aktører. Dette vil på sikt gi de mest varige ringvirkningene både for kulturen og for samfunnet
49 forøvrig.

50
51